

Notat 2004–29

Økonomien i jordbruket i Trøndelag
Utviklingstrekk 1995–2003
Tabellsamling 1999–2003

Otto Sjelmo
Svein Olav Holien
Therese Hunstad
Kjell Staven
Bjørn Vandvik Øyen

Tittel	Økonomien i jordbruket i Trøndelag. Utviklingstrekk 1995–2003. Tabellsamling 1999–2003
Forfattere	Otto Sjelmo, Svein Olav Holien, Therese Hunstad, Kjell Staven, Bjørg Vandvik Øyen
Utgiver	Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF)
Utgiversted	Oslo
Utgivelsesår	2004
Antall sider	95
ISBN	82-7077-597-5
ISSN	0805-9691

Litt om NILF

- Forskning og utredning angående landbrukspolitikk, matvaresektor og -marked, foretaksøkonomi, nærings- og bygdeutvikling.
- Utarbeider nærings- og foretaksøkonomisk dokumentasjon innen landbruket; dette omfatter bl.a. sekretariatsarbeidet for Budsjett-nemnda for jordbruket og de årlige driftsgranskingene i jord- og skogbruk.
- Utvikler hjelpemidler for driftsplanlegging og regnskapsføring.
- Finansieres av Landbruksdepartementet, Norges forskningsråd og gjennom oppdrag for offentlig og privat sektor.
- Hovedkontor i Oslo og distriktskontor i Bergen, Trondheim og Bodø.

Forord

«Driftsgranskinger i jord- og skogbruk» er en årlig regnskapsundersøkelse, der det på landsbasis er med mellom 900 og 1 000 gardsregnskap hvert år. Trøndelag har de siste årene vært representert med ca 150 bruk.

I tillegg til hovedpublikasjonen fra regnskapsundersøkelsen, har vi siden slutten av 1950-tallet også sendt ut oversikter over økonomien i jordbruket i Trøndelag. Oversiktene har gått til landbruksforvaltningen i kommuner og fylker, forskningsinstitusjoner, forsøksringer, regnskapskontorer, faglag, skoler og andre interesserte.

Resultatmessig har forskjellene mellom fylkene vært uvesentlige, og vi har derfor brukt tallmaterialet for Trøndelag samlet. Det gir bedre muligheter til å publisere resultater fra enkeltproduksjoner som korn, korn/svin, sauehold og kjøttproduksjon på ammekyr. Det har også åpnet muligheten til å dele landsdelen inn i tre regioner etter klimatiske forhold (kystbygder, indre bygder og fjellbygder) når det gjelder melkeproduksjon.

Ved siden av data for jordbruket er det også lagt vekt på å beskrive totaløkonomien for brukerfamilien. De regnskapsdataene som hentes inn er supplert med avlings- ytelses- og arbeidsnoteringer. I tillegg utføres det en spesiell skogbruksgransking på grunnlag av data fra de brukene som har stor nok tilvekst på skogen. I den spesielle skogbruksgranskningen brukes det tall for Midt-Norge (Helgeland og kommunene nord for Romsdalsfjorden i tillegg til Trøndelag).

Grunnlagsmaterialet for årets notat om økonomien i jordbruket i Trøndelag er utarbeidet av Svein Olav Holien, Therese Hunstad, Otto Sjelmo og Bjørg Vandvik Øyen. Kjell Staven har tilrettelagt programvare og tabellutskriften. Notatet er skrevet av Otto Sjelmo. Torbjørn Haukås og Finn Andersen har lest gjennom manuskriptet og kommet med gode råd. Anne Bente Ellevold har klargjort manuskriptet for trykking.

Oslo, desember 2004

Ivar Pettersen

Innhold

1	INNLEDNING.....	1
2	ENKELTE LANGSIKTIGE UTVIKLINGSTREKK	3
2.1	Produksjonsinntekter og kostnader i jordbruket i Trøndelag	3
2.2	Nettoinvesteringer i jordbruket	4
2.3	Nettoinntekta og yrkesgreinenes bidrag til den.....	4
2.4	Nettoinntekt, privatforbruk og skatt.....	5
2.5	Egenkapital og gjeld.....	6
3	ØKONOMISK UTVIKLING I ENKELTPRODUKSJONER SIDEN 1995	9
3.1	Melkeproduksjon.....	9
3.1.1	Melkeproduksjon, alle bruk	9
3.1.2	Melkeproduksjon. Sammenligning av låg- og høggruppe.....	11
3.1.3	Melkeproduksjon, delt etter størrelsesgrupper.....	12
3.1.4	Melkeproduksjon, delt etter region	14
3.2	Kjøttproduksjon på ammekyr.....	16
3.3	Kornproduksjon.....	17
3.4	Kombinert kornproduksjon/svinehold.....	19
3.5	Sauehold.....	21
3.6	Gardsskogbruket.....	23
4	SAMMENLIGNING AV DRIFTSFORMER	27
4.1	Driftsoverskudd i jordbruket	27
4.2	Brukerfamiliens nettoinntekt.....	28
4.3	Familiens arbeidsfortjeneste.....	28
4.4	Utviklinga i egenkapital	29
4.5	Utviklinga i effektivitet i jordbruket	29
5	KORT OM UTVIKLINGSTREKK I 2003	31
5.1	Hovedtendenser for 2003	31
5.2	Resultatene målt som vederlag for arbeid og egenkapital per årsverk.....	32
5.3	Resultatene målt som driftsoverskudd	32
5.4	Nettoinvesteringer i jordbruket	34
5.5	Brukerfamiliens nettoinntekt.....	35
6	TABELLSAMLING 1998–2002	37
7	FORKLARING PÅ FAGUTTRYKK	91

Figurer

Figur 2.1	Produksjonsinntekter og kostnader i jordbruket. Kr per bruk. 2003-priser.....	4
Figur 2.2	Nettoinvesteringer i jordbruket. Kr per bruk. 2003-priser.....	4
Figur 2.3	Nettoinntekta og yrkesgreinenes bidrag til den ^{*)} . Kr per bruk. 2003-priser.....	5
Figur 2.4	Nettoinntekt, privatforbruk og skatt. Kr per bruk. 2003-priser ^{*)}	6
Figur 2.5	Egenkapital og gjeld. Kr per bruk. 2003-priser.....	6
Figur 3.1	Nettoinntekt/driftsoverskudd mv. på melkeproduksjonsbruk. Kr per bruk. 2003-prier.....	10
Figur 3.2	Familiens arbeidsfortjeneste i melkeproduksjon, alle bruk. Kr per årsverk. 2003-priser. Endret beregningsmåte fra og med 2002.....	10
Figur 3.3	Nettoinvesteringer på melkeproduksjonsbruk. Kr per bruk. 2003-priser.....	11
Figur 3.4	Sammenligning av låg- og høggruppe. Kostnader, inntekter og resultat.	12
Figur 3.5	Driftsoverskudd på melkeproduksjonsbruk, størrelsesgrupper. Kr per bruk. 2003-priser.....	13
Figur 3.6	Nettoinntekt på melkeproduksjonsbruk, størrelsesgrupper. Kr per bruk. 2003-priser.....	13
Figur 3.7	Familiens arbeidsfortjeneste i melkeproduksjon, størrelsesgrupper. Kr per årsverk 2003-priser. Endret beregningsmåte fra og med 2002.....	14
Figur 3.8	Driftsoverskudd på melkeproduksjonsbruk, regioner. Kr per bruk. 2003- priser.....	15
Figur 3.9	Nettoinntekt på melkeproduksjonsbruk, regioner. Kr per bruk. 2003-priser.....	15
Figur 3.10	Familiens arbeidsfortjeneste i melkeproduksjon, regioner. Kr per årsverk. 2003-priser. Endret beregningsmåte fra og med 2002.....	16
Figur 3.11	Nettoinntekt/Driftsoverskudd på bruk med korn. Kr per bruk. 2003-priser.....	17
Figur 3.12	Familiens arbeidsfortjeneste på bruk med korn. Kr per årsverk. 2003-priser. Endret beregningsmåte fra og med 2002.....	18
Figur 3.13	Nettoinvesteringer på bruk med korn. Kr per bruk. 2003-priser.....	18
Figur 3.14	Nettoinntekt/Driftsoverskudd på bruk med korn/svin. Kr per bruk. 2003- priser.....	19
Figur 3.15	Familiens arbeidsfortjeneste på bruk med korn/svin. Kr per årsverk. 2003- priser. Endret beregningsmåte fra og med 2002.....	20
Figur 3.16	Nettoinvesteringer på bruk med korn/svin. Kr per bruk. 2003-priser.....	20
Figur 3.17	Nettoinntekt/Driftsoverskudd på bruk med sauehold. Kr per bruk. 2003- priser.....	21
Figur 3.18	Familiens arbeidsfortjeneste på bruk med sauehold. Kr per årsverk. 2002- priser. Endret beregningsmåte fra og med 2002.....	22
Figur 3.19	Nettoinvesteringer på bruk med sauehold. Kr per bruk. 2003-priser.....	22
Figur 3.20	Oppnådd pris på bartrevirke. Kr per m ³	23
Figur 3.21	Avvirkning i % av balansekvantum.....	24
Figur 3.22	Produksjonsinntekter og kostnader i gardsskogbruket. Kr per bruk. 2003- priser.....	24
Figur 3.23	Driftsoverskudd i kr per time familieinnsats i gardsskogbruket. 2003-priser.....	25
Figur 3.24	Middel driftsveilengde for tømmerdriftene, meter.....	25

Tabeller

Tabell 3.1	Utviklinga i egenkapitalprosent, melkeproduksjon, alle bruk	11
Tabell 3.2	Utviklinga i egenkapitalprosent, melkeproduksjon, størrelsesgruppe	14
Tabell 3.3	Utviklinga i egenkapitalprosent, melkeproduksjon, regioner	16
Tabell 3.4	Utviklinga i egenkapitalprosent, kornproduksjon	19
Tabell 3.5	Utviklinga i egenkapitalprosent, kombinert kornproduksjon/svinehold	21
Tabell 3.6	Utviklinga i egenkapitalprosent, sauehold	23
Tabell 4.1	Driftsoverskudd i jordbruket, etter driftsform. 2003-priser	27
Tabell 4.2	Nettoinntekt for bruket, etter driftsform i jordbruket. 2003-priser	28
Tabell 4.3	Familiens arbeidsfortjeneste i jordbruket ¹⁾ , etter driftsform. 2003-priser	28
Tabell 4.4	Utviklinga i egenkapitalprosent, etter driftsform	29
Tabell 4.5	Utviklinga i effektivitet i melk- og storfekjøttproduksjon	29
Tabell 4.6	Utviklinga i effektivitet i kombinert kornproduksjon/svinehold	29
Tabell 4.7	Utviklinga i effektivitet i kornproduksjon	30
Tabell 4.8	Utviklinga i effektivitet i sauehold	30
Tabell 5.1	Vederlag for arbeid og egenkapital per årsverk	32
Tabell 5.2	Utviklinga i vederlag for arbeid og egenkapital per årsverk	32
Tabell 5.3	Utvikling i driftsoverskudd i jordbruksdrifta, produksjonsformer	33
Tabell 5.4	Avvirkning og driftsoverskudd, gardsskogbruket i Midt-Norge ¹⁾	34

Tabellsamling

Tabell 1	Alle bruk	39
Tabell 2	Melkeproduksjon, alle bruk	43
Tabell 3	Melkeproduksjon, sammenligning av låg- og høggruppe	47
Tabell 4	Melkeproduksjon, størrelsesgruppe uner 15 årskyr	51
Tabell 5	Melkeproduksjon, størrelsesgruppe 15–19,9 årsverk	55
Tabell 6	Melkeproduksjon, størrelsesgruppe fra og med 20 årskyr	59
Tabell 7	Melkeproduksjon, kystbygder	63
Tabell 8	Melkeproduksjon, indre bygder	67
Tabell 9	Melkeproduksjon, fjellbygder	71
Tabell 10	Kjøttproduksjon på ammekyr	75
Tabell 11	Kornproduksjon	79
Tabell 12	Kombinert kornproduksjon og svinehold	83
Tabell 13	Sauehold	87

1 Innledning

«Driftsgranskinger i jord- og skogbruk» er en årlig, landsomfattende regnskapsundersøkelse, der trøndelagsfylkene er representert med 70–80 regnskap fra hvert fylke. For hele landet omfatter undersøkelsen regnskap fra 900–1 000 gardsbruk. Brukene er trukket ut slik at de skal utgjøre et tilfeldig utvalgt tverrsnitt av det yrkesmessig drevne jordbruket. De av brukene i materialet som har tilstrekkelig størrelse på gardsskogen, er samtidig med i granskingerne som utføres på gardsskogbruket. For å styrke materialet til skogbruksgranskingerne, er bruk fra Helgeland og kommunene nord for Romsdalsfjorden tatt med i de tallene vi presenterer i dette notatet.

Regnskapsundersøkelsene tar spesielt for seg virksomheten i jord- og skogbruk, men også andre næringsgreiner tas med. Næringer som tar utgangspunkt i gardens driftsapparat er kalt tilleggsnæringer, og næringsvirksomhet som er uavhengig av gardens driftsapparat er kalt «andre næringer». I tillegg til regnskapstallene, inneholder også materialet avlings-, ytelses- og arbeidsdata. I dette notatet er hovedvekten lagt på foretaksøkonomi, der en ser på gardsbruket som familiebedrift.

Kapittel 2 i notatet inneholder en oversikt over de lange utviklingslinjene for et tverrsnitt av trøndersk landbruk. De emnene som er omtalt er produksjonsinntekter, kostnader og nettoinvesteringer i jordbruket. I tillegg er det oversikt over brukerfamiliens nettoinntekt, privatforbruk, betalte skatter, egenkapital og gjeld.

I kapittel 3 er det en diagramdel med kommentarer som gir oversikt over utviklinga i jordbruket i Trøndelag siden 1995 for driftsformene melkeproduksjon, kjøttproduksjon på ammekyr, kornproduksjon, kombinert kornproduksjon/svinehold, og sauehold. Driftsformen kjøttproduksjon på ammekyr var første gang representert i undersøkelsen i 2002. Fra og med 1997 er brukene med melkeproduksjon også inndelt etter antall årskyr.

Gardsskogbruket, som i undersøkelsene opptrer i et mellomforhold mellom driftsgrein i jordbruket og egen næringsgrein, er omhandlet til slutt i kapittel 3.

I kapittel 4 sammenlignes driftsoverskudd jordbruk, nettoinntekt, familiens arbeidsfor tjeneste og egenkapitalutvikling for de forskjellige driftsformene i jordbruk som er representert i undersøkelsen. Kapittel 5 oppsummerer kort utviklingstrekkene i 2003.

Kapittel 6 er en tabelldel som i detalj viser utviklinga de siste fem årene, både for hele materialet og for de forskjellige driftsformene hver for seg.

Helt bakerst i notatet er de ulike faguttrykkene forklart.

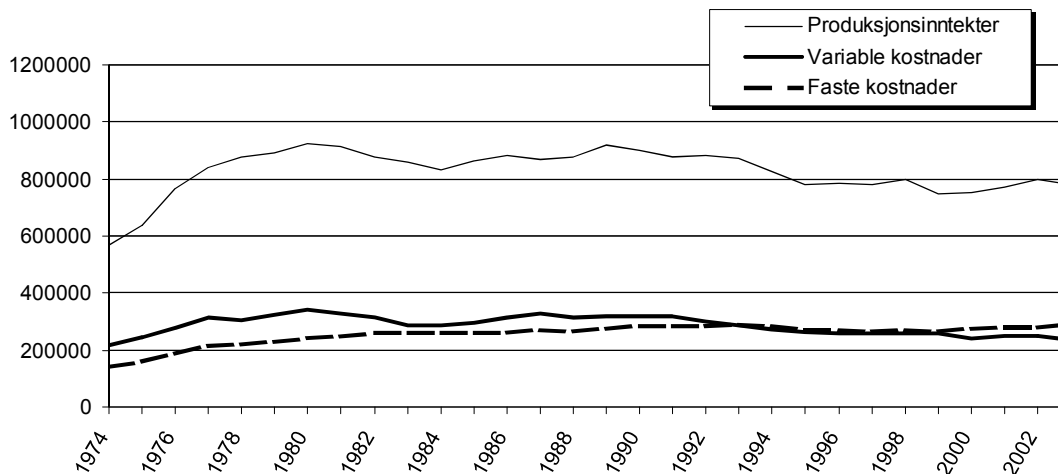
2 Enkelte langsiktige utviklingstrekk

Beregningsmåten for driftsoverskudd ble endret fra og med 2002, men er korrigert bakover til og med 1995. I figurer som inneholder driftsoverskudd eller nettoinntekt er det derfor et brudd i beregningene mellom 1994 og 1995 som gjør at disse resultatmålene, vurdert etter ny metode, viser noe for låge verdier før 1995. Vi har imidlertid ikke data som muliggjør en eksakt beregning av familiens arbeidsfortjeneste per årsverk etter ny beregningsmetode for årene før 2002.

2.1 Produksjonsinntekter og kostnader i jordbruket i Trøndelag

Figur 2.1 viser utviklingen for produksjonsinntekter og faste og variable kostnader i perioden 1974–2003 målt i fast kroneverdi (2003-kroner). I perioden 1989–99 var produksjonsinntektene stort sett fallende, mens de etter 1999 har vært tilnærmet stabile (se figur 2.1). I siste 10-årsperiode har produksjonsvolumet økt vesentlig (se kapittel 4.5).

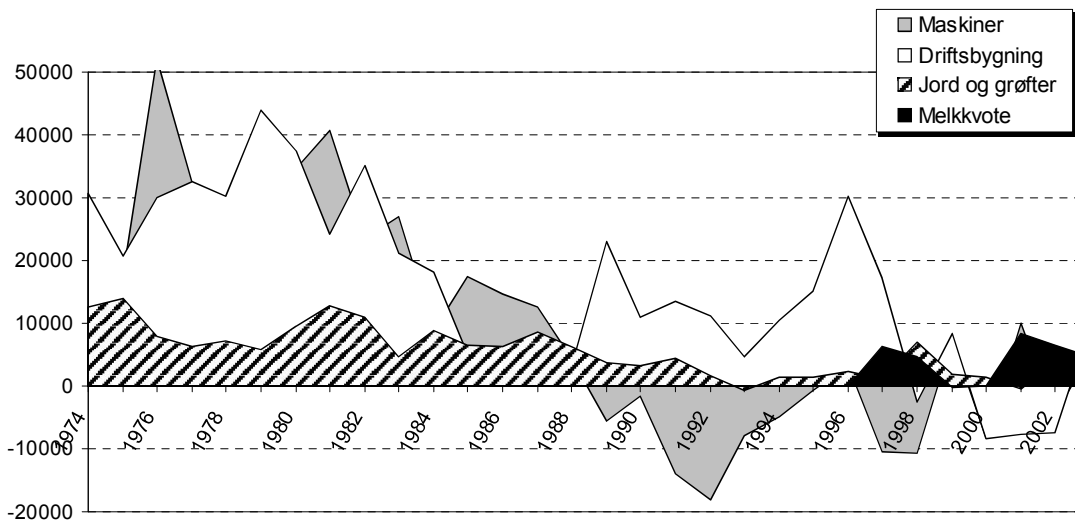
Figur 2.1 viser at de variable kostnadene har fulgt noenlunde samme endringsmønster som produksjonsinntektene, slik at gardens totale dekningsbidrag (produksjonsinntekter minus variable kostnader) har vært tilnærmet uforandret siden slutten av 1970-tallet. Målt i fast kroneverdi økte de faste kostnadene fram til 1990, mens de deretter har vært ganske stabile. Forholdet mellom variable og faste kostnader har imidlertid endret seg mye. Mens de variable kostnadene på 1970-tallet utgjorde 60 % av de totale kostnadene, har de det siste 10-året utgjort mindre enn 50 %. Dekningsbidraget har delvis vært brukt som resultatindikator, men etter hvert som de variable kostnadene har minket i forhold til de faste, har dette blitt mindre hensiktsmessig.

Figur 2.1 Produksjonsinntekter og kostnader i jordbruket. Kr per bruk. 2003-priser

2.2 Nettoinvesteringer i jordbruket

Nettoinvesteringene har avtatt de siste 20 årene (se figur 2.2). Det er rimelig å anta at den generelle usikkerheten om utviklinga i rammebetingelser har virket inn på investeringslysten. De store investeringene i bygninger på slutten av 1990-tallet skrives fra bruk med svinhold, som i den perioden tilpasset seg nye dyrehelseforskrifter. På mange av disse brukene skjedde det samtidig en kapasitetsøkning som gjorde at investeringene ble ekstra store.

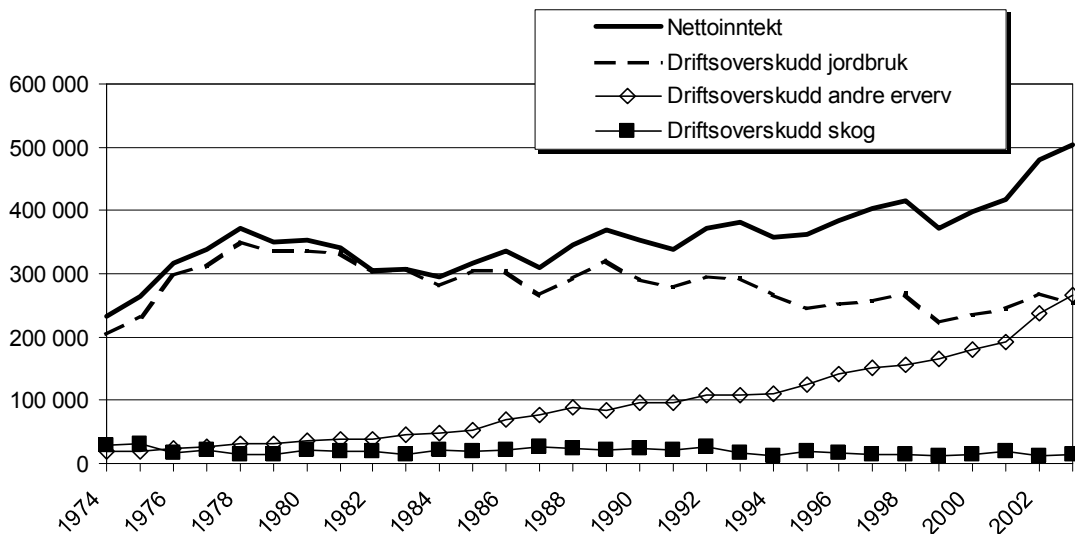
Figur 2.2 Nettoinvesteringer i jordbruket. Kr per bruk. 2003-priser

2.3 Nettoinntekta og yrkesgreinenes bidrag til den

Figur 2.3 viser at nettoinntekta (summen av driftsoverskudd fra alle næringsgreiner, tillagt renteinntekter og familiens arbeid på nyanlegg, og fratrukket rente- og kårutgifter) har vært økende siden midt på 1980-tallet. På 1970-tallet og første halvdel av 1980-tallet utgjorde

driftsoverskuddet i jordbruket den alt overveiende delen av nettoinntekta. Etter den tid har det som i figuren er kalt andre erverv, fått større og større betydning. Andre erverv er en sekkepost der lønnsinntekter fra arbeid utenom bruket er den største enkeltposten, og er den posten som har økt mest.

Nettoinntekten økte spesielt mye i 2002. Den sterke økningen dette året kom av at både driftsoverskuddet fra jordbruket og inntekter fra andre erverv økte kraftig.

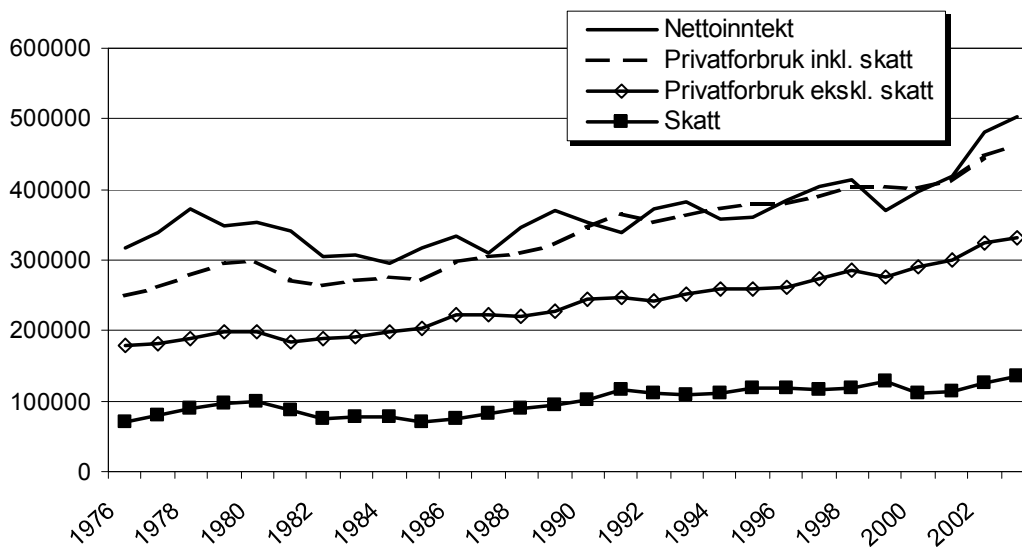
Figur 2.3 Nettoinntekta og yrkesgreinenes bidrag til den¹⁾. Kr per bruk. 2003-priser.

¹⁾ Beregningsmaten for driftsoverskudd og nettoinntekt er endret fra og med 1995, og ligger derfor noe for lagt for 1995 i denne figuren

2.4 Nettoinntekt, privatforbruk og skatt

Siden inntektene fra andre erverv midt på 1980-tallet begynte å stige, har også nettoinntekta økt, også målt i fast kroneverdi. Bak nettoinntekta står en arbeidsinnsats fra familien på to årsverk. For den gjennomsnittlige brukerfamilien har privatforbruk inkl. skatt den siste 10-årsperioden delvis ligget betydelig over nettoinntekta. I denne perioden har det vært investert lite, og gjelden har derfor bare hatt en moderat økning. Det kan altså se ut til at jordbruket i Trøndelag siden begynnelsen av 1990-tallet har vært i en situasjon der brukets nettoinntekt vanskelig har dekket privatforbruk inkludert skatt. På lengre sikt kunne en slik utvikling bety svekket økonomisk handlefrihet, fordi brukerne ville være avhengig av skattefrie inntekter (gaver, arv og trygdeytelser etc.) for å kunne opprettholde balanse mellom inntekter og forbruk. Fra 2002 har imidlertid nettoinntekta økt mer enn privatforbruket, og gjelden har gått ned.

Av figur 2.4 ser vi at i fast kroneverdi har skattebetalingen vært noenlunde uforandret siden 1991, men med en økning i 2002 og 2003. Skattebeløpet for det enkelte år er en sammensetning av gjenstående skatt fra foregående inntektsår pluss forskuddsskatt for det aktuelle regnskapsåret. Skatten kommer derfor i regnskapet fram med en forsinkelse i forhold til inntekten. Skattebeløpet er netto etter fratrukk for tilbakebetalt skatt.

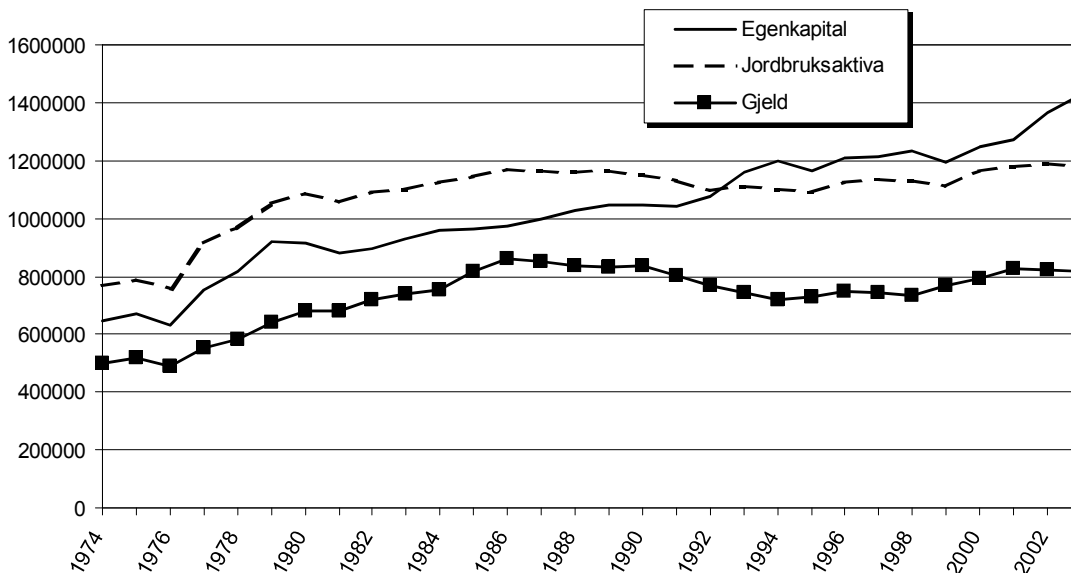

Figur 2.4 Nettoinntekt, privatforbruk og skatt. Kr per bruk. 2003-priser *)

*) Beregningsmaten for driftsoverskudd og nettoinntekt er endret fra og med 1995, og ligger derfor noe for lagt for 1995 i denne figuren

2.5 Egenkapital og gjeld

Egenkapital og gjeld har fulgt hverandre ganske godt i det trønderske landbruket fra tidlig på 1970-tallet til midten av 1980-tallet. Vi fikk da en utvikling fram til 1994 hvor egenkapitalen økte mens gjelden gikk ned. Etter den tid har det fram til 2001 vært en tilnærmet parallell utvikling på egenkapital og gjeld, men med en høyere egenkapitalandel. Etter to år med sterk økning i nettoinntekta, har økningen i egenkapital både i 2002 og 2003 igjen vært ekstra sterk, mens gjelden ikke har endret seg særlig.

Figur 2.5 Egenkapital og gjeld. Kr per bruk. 2003-priser

Økningen i egenkapitalandel skjedde samtidig som inntektene fra «andre erverv» økte sin andel av nettoinntekta (se figur 2.3). Vi ser av figur 2.5 at jordbrukets andel av sum eiendeler har gått betydelig ned i perioden.

Et par andre forhold som det kan være grunn til å legge merke til, er at utviklinga i brukerfamiliens totale gjeld og brukerfamiliens eiendeler i jordbruket har vært noenlunde parallell siden tidlig på 1980-tallet, og at gjelden helt siden tidlig på 1980-tallet har ligget nokså konstant på 70 % av verdien av eiendeler i jordbruket.

3 Økonomisk utvikling i enkeltproduksjoner siden 1995

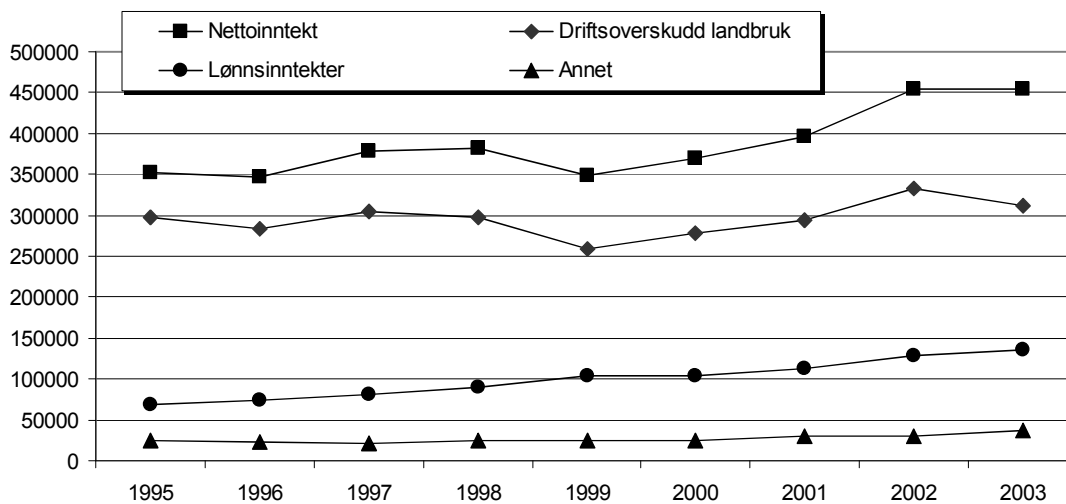
I dette kapitlet er hovedvekten lagt på den økonomiske utviklinga siden 1995, med fokus på driftsoverskudd, nettoinntekt, familiens arbeidsfortjeneste, nettoinvestering og egenkapitalprosent. Vi har i år delt inn nettoinntekta i driftsoverskudd landbruk (jordbruk, skogbruk og tilleggsnæringer), lønnsinntekter og annet (driftsoverskudd fra andre næringer, sykepenger, trygdeytelser mv.). Før 1997 var driftsoverskudd for andre næringer og tilleggsnæringer slått sammen. Vi har derfor foretatt en skjønsmessig fordeling mellom disse næringene for 1995 og 1996.

3.1 Melkeproduksjon

I regnskapsundersøkelsen er det med ca 100 bruk med melkeproduksjon. Dette antallet er stort nok til at vi har kunnet foreta en deling i størrelsesgrupper eller etter region. Det er tatt med gjennomsnittstall for alle bruk med melkeproduksjon (figur 3.1–3.3 og tabell 3.1), en sammenligning av økonomisk resultat, der brukene er sortert etter driftsoverskudd før avskrivning per kuenhet. (figur 3.4), etter størrelsesgruppe (figur 3.5–3.7 og tabell 3.2), og etter region (figur 3.8–3.10 og tabell 3.3). Se også tabellene 2–9 i kapittel 6.

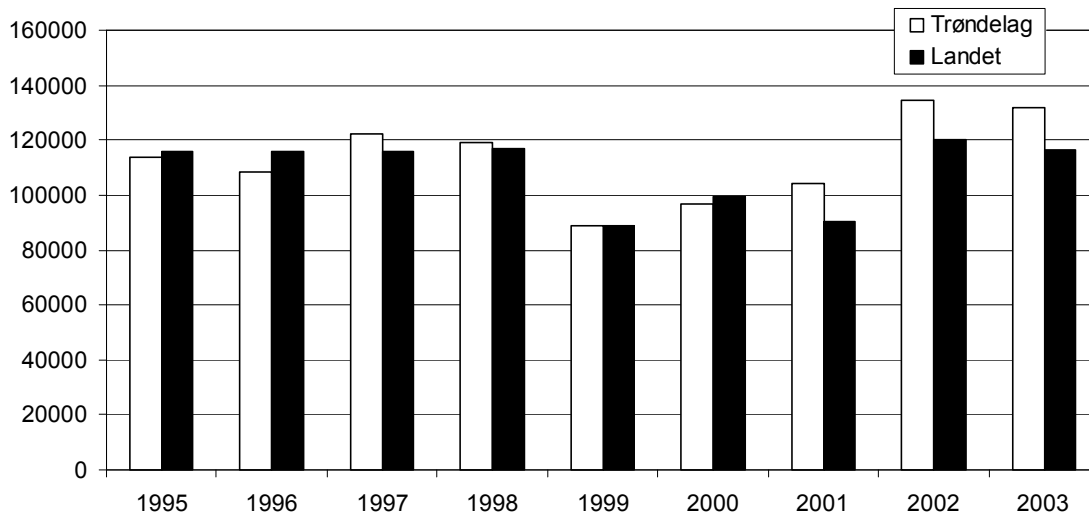
3.1.1 Melkeproduksjon, alle bruk

Driftsoverskudd og nettoinntekt på melkeproduksjonsbruk er vist i figur 3.1. Driftsoverskudd for landbruk samlet var på det høyeste i 2002, og gikk ned i 2003, selv om det var en betydelig framgang i resultat fra tilleggsnæringer. Se tabell 2, i kapittel 6.

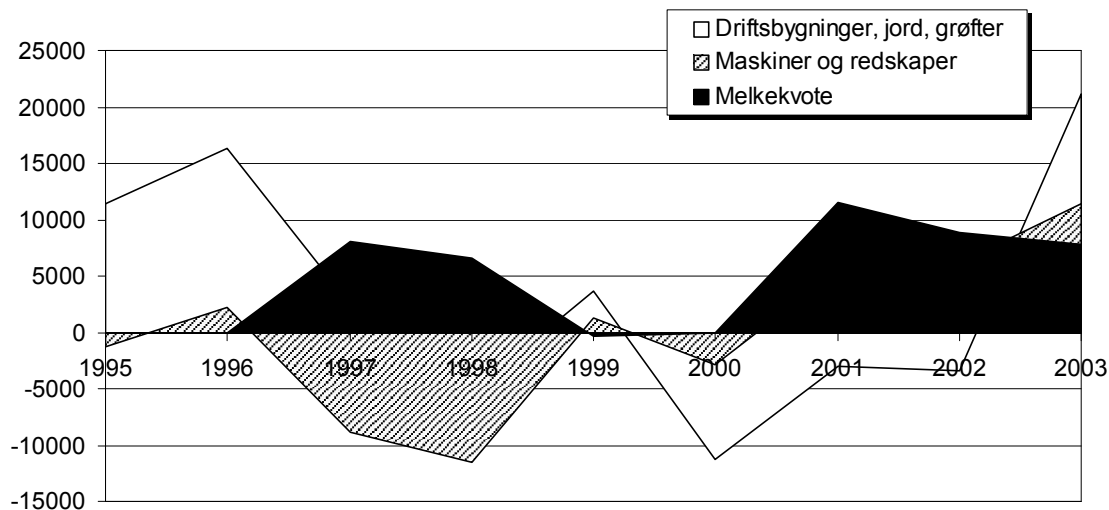
Figur 3.1 Nettoinntekt/driftsoverskudd mv. på melkeproduksjonsbruk. Kr per bruk. 2003-priser

I figur 3.2 er familiens arbeidsfortjeneste per årsverk i melkeproduksjon i Trøndelag sammenlignet med tall for hele landet. Hovedinntrykket er at arbeidsfortjenesten, etter en spesielt svak periode fra 1999 til 2001, har bedret seg merkbart de siste to årene. Forskjellene i arbeidsfortjeneste mellom Trøndelag og resten av landet har vært små, men har økt de siste årene.

Figur 3.2 Familiens arbeidsfortjeneste i melkeproduksjon, alle bruk. Kr per årsverk. 2003-priser. Endret beregningsmåte fra og med 2002

Nettoinvesteringene i maskiner og redskaper på melkeproduksjonsbrukene er høyere i 2003 enn noen gang siden 1995 (figur 3.3). Maskinkapitalen har stort sett på hele 1990-tallet gått ned, men den har siden 2001 igjen økt, og spesielt i 2003. Kapitalen øker når nyinvesteringer er større enn summen av avskrivninger og frasalg. Siden 1998 har nettoinvesteringer i driftsbygninger, jord og grøfter for det meste vært negative på melkeproduksjonsbrukene i Trøndelag, men var i 2003 de høyeste siden 1996.

Figur 3.3 Nettoinvesteringer på melkeproduksjonsbruk. Kr per bruk. 2003-priser

I tabell 3.1 ser vi at egenkapitalprosenten på melkeproduksjonsbruk i Trøndelag har vært svært stabil, men fikk et betydelig løft i 2002. Utviklinga i Trøndelag ser ut til å ha vært ulik utviklinga på landsplan, der det har vært en nedgang i egenkapitalprosenten i perioden fra 1995.

Tabell 3.1 Utviklinga i egenkapitalprosent, melkeproduksjon, alle bruk

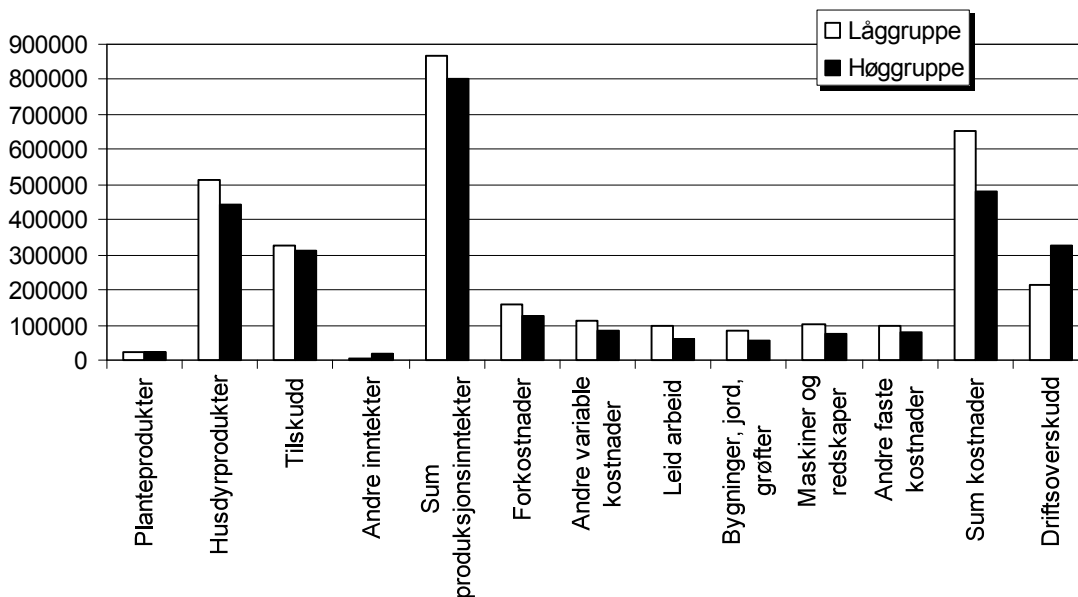
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Trøndelag	59	59	60	60	59	60	60	63	64
Landet	61	60	60	60	58	58	57	57	58

3.1.2 Melkeproduksjon. Sammenligning av lag- og høggruppe

Det er stor variasjon i resultat mellom bruk, også der forutsetningene er tilnærmet like. Dette er vist i figur 3.4. Det er 92 melkeproduksjonsbruk med i statistikken for Trøndelag i 2003. Brukene er sortert etter driftsoverskudd per årsku, og delt inn i 3 like store grupper.

I tabell 3, kapittel 6, er gruppegjennomsnitt fra låg- og høggruppa vist. Av tabellen går det fram at låggruppa har størst jordbruksareal, høgere avling, men lågere melkeytelse per årsku. Låggruppa har betydelig høgere melkekvote, og har satt inn vesentlig mer kapital i jordbruksdrifta.

I figur 3.4 er gruppegjennomsnittene sammenlignet for en del inntekts- og kostnadstall, og for driftsoverskudd. Av figuren ser vi at produksjonsinntektene er høgest i låggruppa. Det skyldes de større melk- og kjøttinntektene i denne gruppa, noe som også fører med seg mer i offentlige tilskudd. På kostnadssida derimot, tegner det seg et entydig bilde av at høggruppa konsekvent ligger lågt på alle spesifiserte kostnader. Det gjør at høggruppa kommer ca kr 110 000 bedre ut i driftsoverskudd enn det låggruppa gjør.

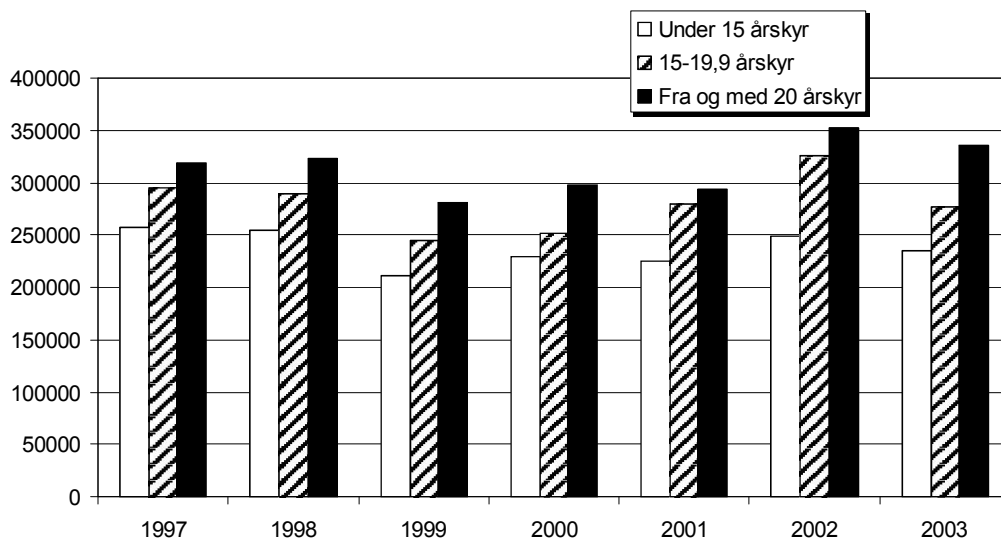
Figur 3.4 Sammenligning av låg- og høggruppe. Kostnader, inntekter og resultat. Kr per bruk

3.1.3 Melkeproduksjon, delt etter størrelsesgrupper

I dette avsnittet vises forskjellene i driftsoverskudd, nettoinntekt, arbeidsfortjeneste per årsverk og egenkapitalprosent for størrelsesgruppene under 15 årskyr, 15–19,9 årskyr og 20 eller flere årskyr. Med deling etter årskutall, har vi anvendelige data bare fra 1997.

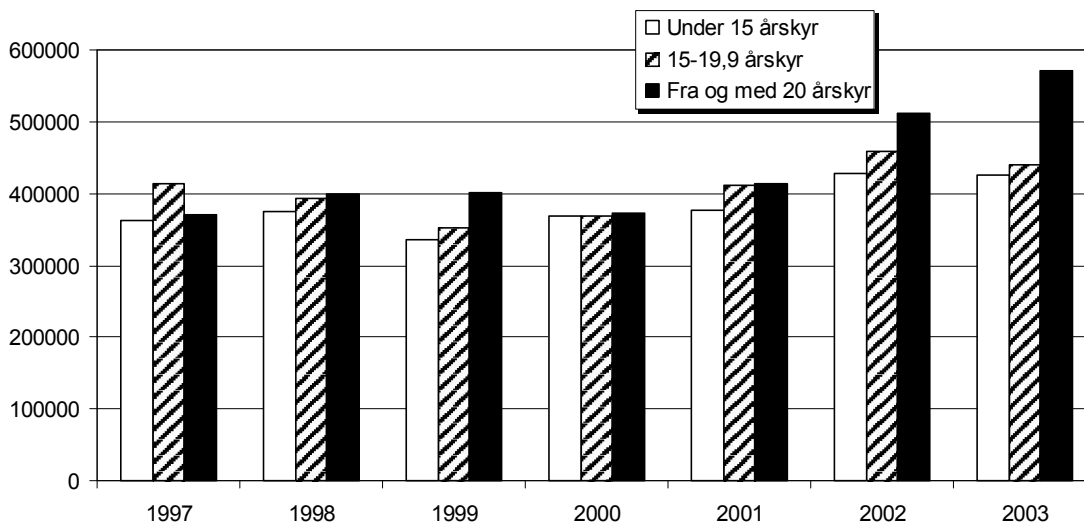
Familiens arbeidsinnsats i jordbruket er noenlunde lik i de to minste gruppene, og vesentlig mindre enn i den største gruppa, se tabellene 4–6 i kapittel 6. Den minste gruppa har derfor relativt små kostnader til leid hjelp. Bortsett fra dette, stiger både inntekter og kostnader ganske jevnt med besetningsstørrelse, og resulterer i en noenlunde fast forskjell på driftsoverskudd gruppene imellom, se figur 3.5.

Omsatt melkemengde per årsverk i 2003 var 41 800 liter i gruppa med de minste besetningene, 53 200 liter i den mellomste, og 56 800 liter i gruppa med de største besetningene.

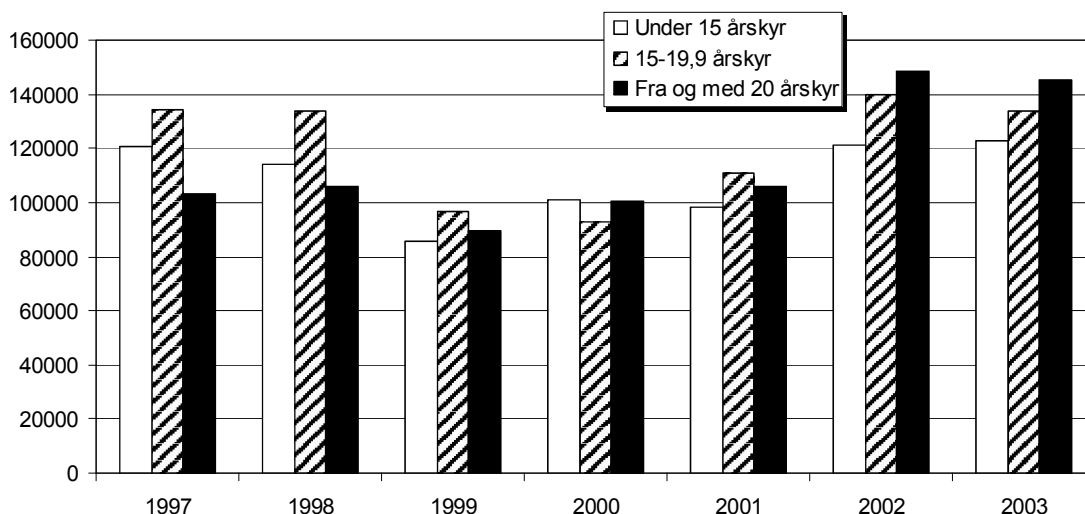
Figur 3.5 Driftsoverskudd på melkeproduksjonsbruk, størrelsesgrupper. Kr per bruk. 2003-priser

Differansen i nettoinntekt mellom gruppene har ikke vært stor, og har variert fra år til år. Fra 2003 har imidlertid forskjellen blitt mer markant. Spesielt gruppa med de største besetningene har hatt en sterk økning i inntekter både fra tilleggsnæringer, annen næringsvirksomhet og lønnet arbeid utenom bruket de to siste årene. Den midterste gruppa har minst inntekter utenom bruket. Det fører til at denne gruppa ligger relativt lågt i nettoinntekt, se figur 3.6. Tallmaterialet for gruppa med de største brukene, er imidlertid mer usikkert enn for de to andre gruppene. Denne gruppa bestod av bare 6 bruk i 1997, men har økt til 13 bruk i 2003. Gruppa 15-19,9 årskyr har i samme periode økt fra 30 til 47 bruk, mens gruppa under 15 årskyr har gått ned fra 66 til 32 bruk.

Figur 3.6 Nettoinntekt på melkeproduksjonsbruk, størrelsesgrupper. Kr per bruk. 2003-priser

Av figur 3.7 ser vi at familiens arbeidsfortjeneste per årsverk relativt sett har bedret seg i den øverste størrelsesgruppa. Den viktigste årsaken er en sterkere inntektsøkning i denne gruppa.

Figur 3.7 Familiens arbeidsfortjeneste i melkeproduksjon, størrelsesgrupper. Kr per årsverk 2003-priser. Endret beregningsmåte fra og med 2002

Egenkapitalprosenten har steget sterkt for alle tre gruppene i perioden fra 1997. For gruppa med de minste besetningene har den ligget høgt i hele perioden, og vært nokså konstant helt fram til 2001. I den øverste størrelsesgruppa er det få bruk, og det gjør at svingningene fra år til år blir store. Se tabell 3.2.

Tabell 3.2 Utviklinga i egenkapitalprosent, melkeproduksjon, størrelsesgruppe

Størrelsesgruppe	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Under 15 arskyr	64	64	62	64	65	71	74
15–19,9 arskyr	56	55	56	61	57	60	59
20 eller flere arskyr	45	51	51	42	51	55	64

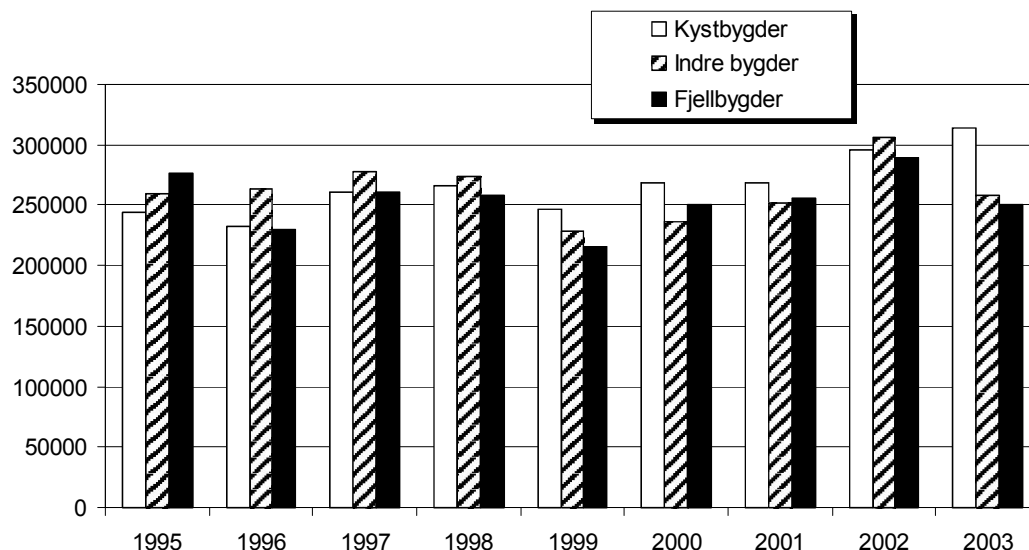
3.1.4 Melkeproduksjon, delt etter region

Det kan til dels være store forskjeller, spesielt i vekstsesong, mellom kyst- og fjellbygdene i Trøndelag. I samarbeid med Fylkesmannens landbruksavdeling i begge trøndelagsfylkene bruker vi derfor en geografisk regioninndeling av Trøndelag i kystbygder, indre bygder og fjellbygder. Nedenfor følger en oversikt over hvilke kommuner som er med i de tre regionene.

- Kystbygder:** Agdenes, Bjugn, Flatanger, Fosnes, Frøya, Hemne, Hitra, Leka, Namsos, Nærøy, Osen, Roan, Snillfjord, Vikna, Ørlandet og Åfjord
- Indre bygder:** Frostå, Inderøy, Klæbu, Leksvik, Levanger, Malvik, Meldal, Melhus, Mosvik, Namdalseid, Orkdal, Overhalla, Rissa, Selbu, Skaun, Snåsa, Steinkjer, Stjørdal, Trondheim, Verdal og Verran.
- Fjellbygder:** Grong, Holtålen, Høylandet, Lierne, Meråker, Midtre Gauldal, Namskogan, Oppdal, Rennebu, Røros, Røyrvik og Tydal.

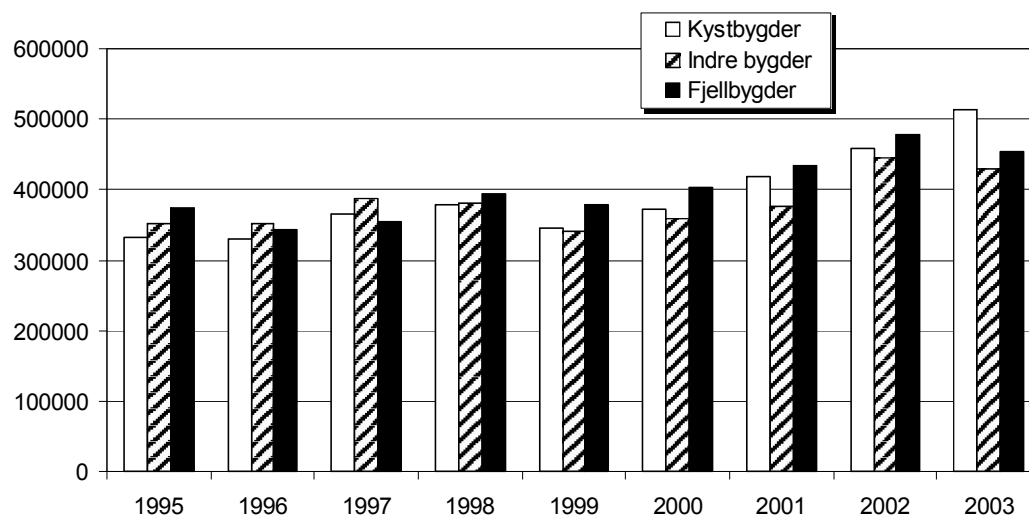
Materialet for kyst- og fjellbygdene er ikke større enn at tilfeldige sammenreff, slik som at flere bruk foretar større investeringer samme år, eller en større utskifting av bruk i statistikken etc., lett kan medføre store utslag i resultatene.

I 2003 har indre bygder og fjellbygder hatt en nedgang i driftsoverskudd i jordbruket, som har vært typisk for landet for øvrig, mens kystbygdene har hatt en økning, se figur 3.8. Brukene i kystbygdene har hatt en betydelig produksjonsøkning både på melk og kjøtt, uten at kostnadene har økt tilsvarende. Noe av årsaken til dette kommer nok fra utskifting av bruk i statistikken. Se for øvrig tabellene 7–9, kapittel 6.

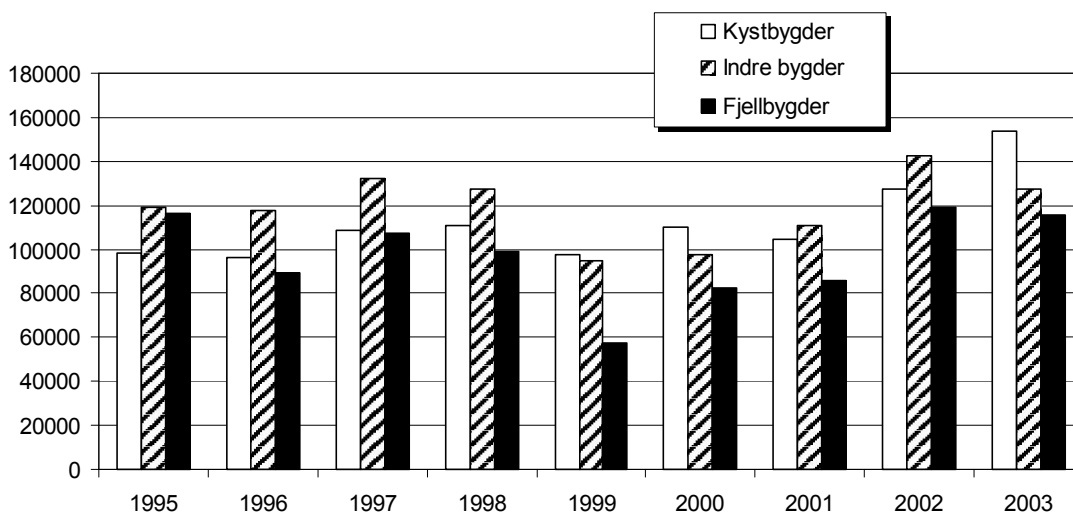
Figur 3.8 Driftsoverskudd på melkeproduksjonsbruk, regioner. Kr per bruk. 2003-priser

Av figur 3.9 ser en at brukerfamiliens nettoinntekt stort sett varierer etter samme mønster i de tre regionene. Fjellbygdene, som ikke pleier å ligge høgest i driftsoverskudd fra jordbruket, har likevel i flere år ligget høyere i nettoinntekt enn kystbygder og indre bygder. Hovedårsakene til det er relativt høye lønnsinntekter fra arbeid utenfor garden, og høyt driftsoverskudd fra skogen. Tidligere betydde det også en del at fjellbygdbrukene gjennomsnittlig hadde lågere gjeld, og dermed mindre renteutgifter enn brukene i de to andre regionene.

Figur 3.9 Nettoinntekt på melkeproduksjonsbruk, regioner. Kr per bruk. 2003-priser

Av figur 3.10 går det fram at fjellbygdene ligger lågere enn de andre regionene i familiens arbeidsfortjeneste per årsverk i jordbruket. Kystbygdene har med sitt spesielt gode økonomiske resultat i 2003 økt arbeidsfortjenesten vesentlig.

Figur 3.10 Familiens arbeidsfortjeneste i melkeproduksjon, regioner. Kr per årsverk. 2003-priser. Endret beregningsmåte fra og med 2002

Av tabell 3.3 kan vi merke oss at fjellbygdene i hele perioden har ligget høyere i egenkapitalprosent enn de andre regionene, men at forspranget de siste årene har minket. Ellers går det fram av tabellen at Indre bygder og spesielt Kystbygder, har hatt en meget sterk økning i egenkapitalprosent fra 2002 til 2003.

Tabell 3.3 Utviklinga i egenkapitalprosent, melkeproduksjon, regioner

Regioner	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Kystbygder	61	58	57	59	57	62	62	62	65
Indre bygder	56	56	58	56	56	57	56	61	63
Fjellbygder	68	71	71	75	70	68	69	68	68

3.2 Kjøttproduksjon på ammekyr

På grunn av økning i antall bruk som driver ensidig kjøttproduksjon, og ønsket om bedre representasjon, tok vi fra 2002 inn en egen gruppe bruk som driver kjøttproduksjon på ammekyr. Av de 10 brukene vi har med, er det 6 besetninger med tunge raser (charolais, limousin og simmenthaler), og 4 besetninger med lette raser (hereford og aberdeen Angus). Besetningene vi hadde med i statistikken var i 2003 på 15 kyr i gjennomsnitt. En del av besetningene er underveis i en overgang fra NRF, der kjøttferaser krysses inn. En del besetninger er også under oppbygging med hensyn til dyretall.

Som gruppe betraktet er lønnsomheten ikke god, men det varierer sterkt fra bruk til bruk. Driftsomfanget er lite, og produksjonen relativt arbeidskrevende, selv om det i gruppa også finnes eksempler på at arbeidsforbruket kan være ganske lågt. I gjennomsnitt var driftsoverskuddet kr 110 700 i 2003, mot kr 69 000 i 2002. Familieinnsatsen i jordbruket var på ca 0,7 årsverk. Nettoinntekta var kr 404 800 i 2003 mot kr 396 000 i 2002. Det er lønnsinntekter utenom bruket som står for det meste av nettoinntekta.

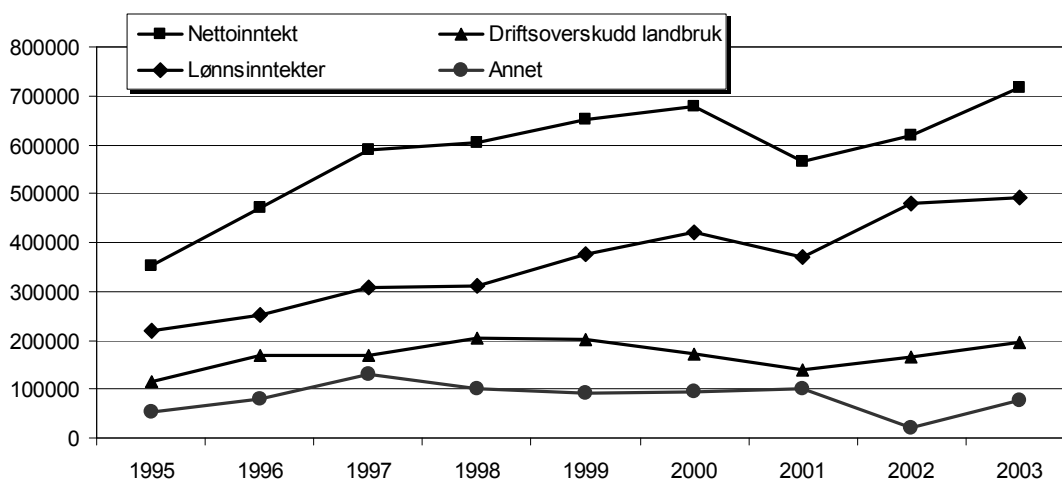
Mange av brukene som driver med ammekyr har tidligere drevet med melkeproduksjon, og har derfor fremdeles store faste kostnader knyttet til bygninger og mekanisk utstyr. Brukene preges derfor av lite nyinvesteringer, men store avskrivninger slik at nettoinvesteringen derfor er negativ.

Buskapsverdien i ammekubesetninger er høy. Produksjonsformen kan derfor være kapitalkrevende, hvis driftsapparatet ikke er godt tilpasset. Renter av eiendeler i jordbruket for denne driftsformen ligger i driftsgranskningene på samme nivå som i melkeproduksjon med omtrent samme kutall. I 2003 ble derfor familiens arbeidsfortjeneste per årsverk bare kr 76 900, mens den i 2002 var negativ (arbeidsfortjenesten kommer en fram til ved å trekke renter av eiendeler i jordbruket fra driftsoverskuddet). Skal arbeidsfortjenesten per årsverk komme på samme nivå som i melkeproduksjonen, må enten driftsoverskuddet opp, kapitalbindingen ned, eller arbeidsforbruket betydelig ned. Det er rimelig å anta at arbeidsforbruket per årsdyr er vesentlig lågere i større besetninger, og at den gruppa vi har med i statistikken i så måte er for liten.

Egenkapitalprosenten var på 65, som er noenlunde den samme som på melkeproduksjonsbruk. Se ellers tabell 10 i kapittel 6.

3.3 Kornproduksjon

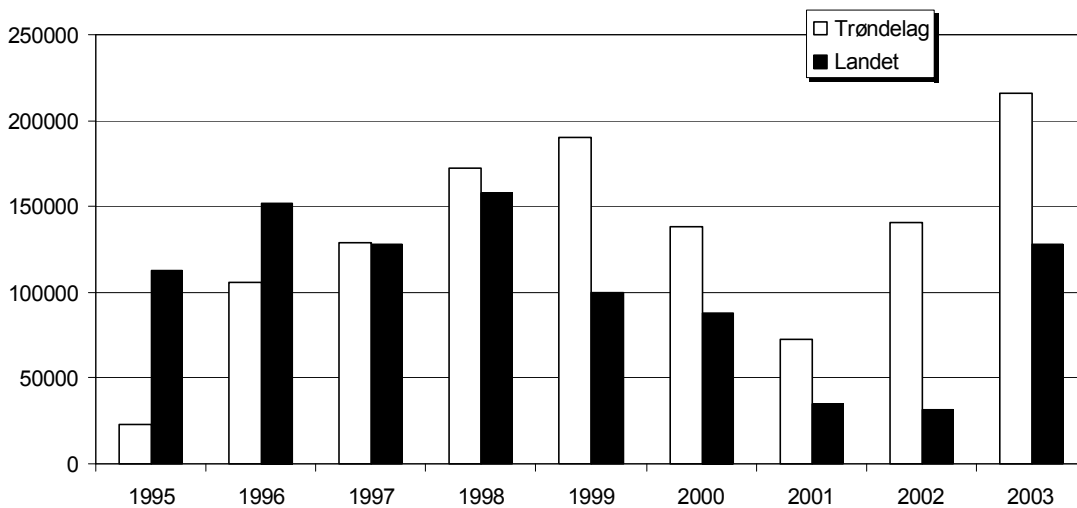
I 2003 var det 16 bruk med ensidig kornproduksjon som var med i statistikk materialet. Det er 5–6 bruk mer enn fram til 2002. Bygg er hovedproduksjon, med et mindre innslag av havre, og i enkelte år også litt hvete. Arealet har ligget rundt 300 dekar per bruk.

Figur 3.11 Nettoinntekt/Driftsoverskudd på bruk med korn. Kr per bruk. 2003-priser

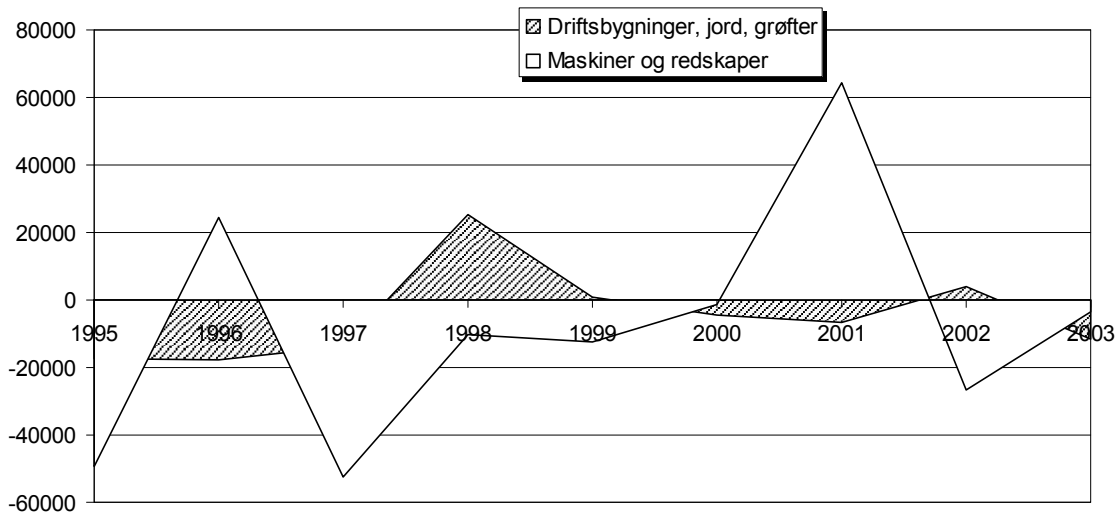
Lønnsomheten i kornproduksjonen er direkte avhengig av avlingsnivå og kornkvalitet, og varierer derfor mye fra år til år. Likevel kan en si at det er felles for kornbrukene at driftsoverskudd i jordbruket er lågt, men nettoinntekta høy. Arbeidsmessig utgjør ikke kornproduksjonen på de brukene vi har med i statistikken, mer enn knapt et halvt årsverk, mens brukerfamiliens arbeidsinnsats i lønnet arbeid utenom bruket utgjør bortimot ett og et halvt årsverk. Brukene har ellers ligget noenlunde på gjennomsnittet med hensyn til inntekter fra gardsskogen. Se figur 3.11 og tabell 11 i kapittel 6.

Familiens arbeidsfortjeneste per årsverk i kornproduksjon varierer rundt gjennomsnittet for alle driftsformer, men variasjonen fra år til år er større enn for andre driftsformer.

Figur 3.12 Familiens arbeidsfortjeneste på bruk med korn. Kr per årsverk. 2003-priser. Endret beregningsmåte fra og med 2002

Figur 3.13 viser at nettoinvesteringene på kornbrukene stort sett har ligget rundt null siden 1995. Det er spesielt maskininvesteringene som varierer fra år til år. I ei lita gruppe kan utslagene på gjennomsnittstallene bli store når flere brukere investerer samtidig. Det er året 2001 et eksempel på.

Figur 3.13 Nettoinvesteringer på bruk med korn. Kr per bruk. 2003-priser

Utviklinga i egenkapitalprosent er vist i tabell 3.4. Egenkapitalprosenten viser et svært kraftig fall fra 2000 til 2001, og et ytterligere fall i 2002. Hovedårsaken er nyrekruttering av bruk til statistikken, og er ikke typisk for driftsformen i denne perioden.

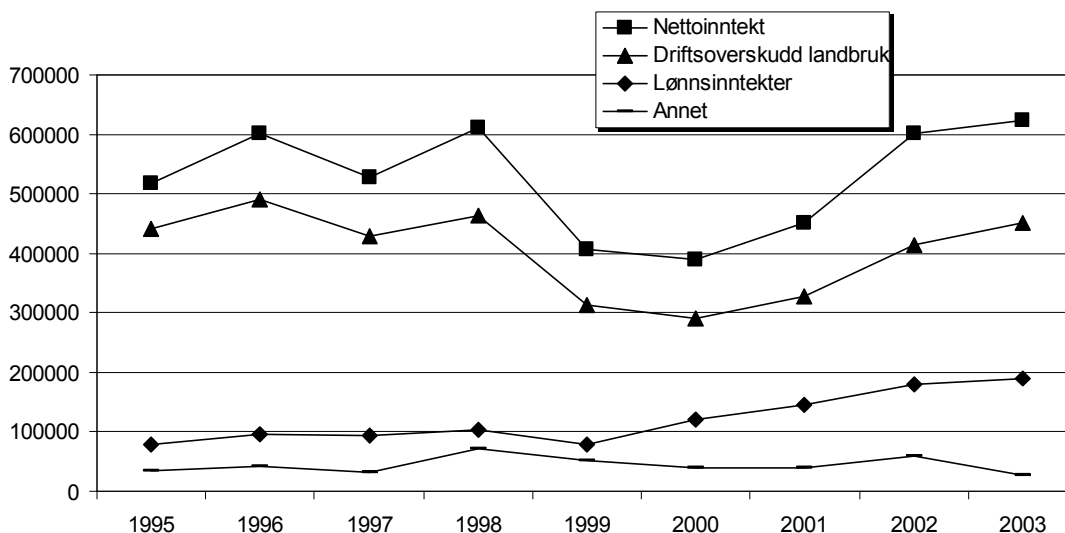
Tabell 3.4 Utviklinga i egenkapitalprosent, kornproduksjon

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Trøndelag	70	72	73	75	72	74	59	56	55
Landet	71	73	73	74	73	70	67	64	67

3.4 Kombinert kornproduksjon/svinehold

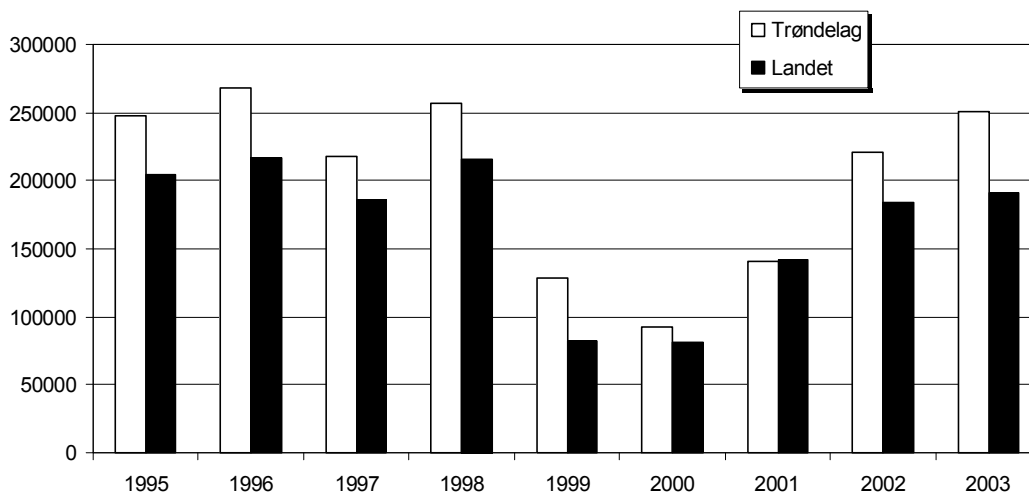
Lønnsomheten i kombinasjonen korn/svin har tradisjonelt variert mye, som et resultat av svingninger både i årsvekst og markedsdekning for svinekjøtt. Etter en bemerkelsesverdig lang og sammenhengende periode med god lønnsomhet fra 1993 til 1998, ble det overproduksjon og prisnedgang i 1999. Fra 1991 til 2000 gikk oppnådd pris for svinekjøtt ned fra kr 28 til kr 18 per kg, men har siden steget, og lå i 2003 på kr 21.

I perioden fra begynnelsen av 1990-tallet er prisen på kraftfôr redusert, og også fôrforbruket per kg tilvekst er betydelig redusert. Besetningene har blitt større, og drifta mer effektiv. I 2003 var besetningene i statistikken for Trøndelag på 39 avlsgriiser. Utviklinga i driftsoverskudd/nettoinntekt, figur 3.14, er preget av de store svingningene i kornavlinger og priser på svinekjøtt.

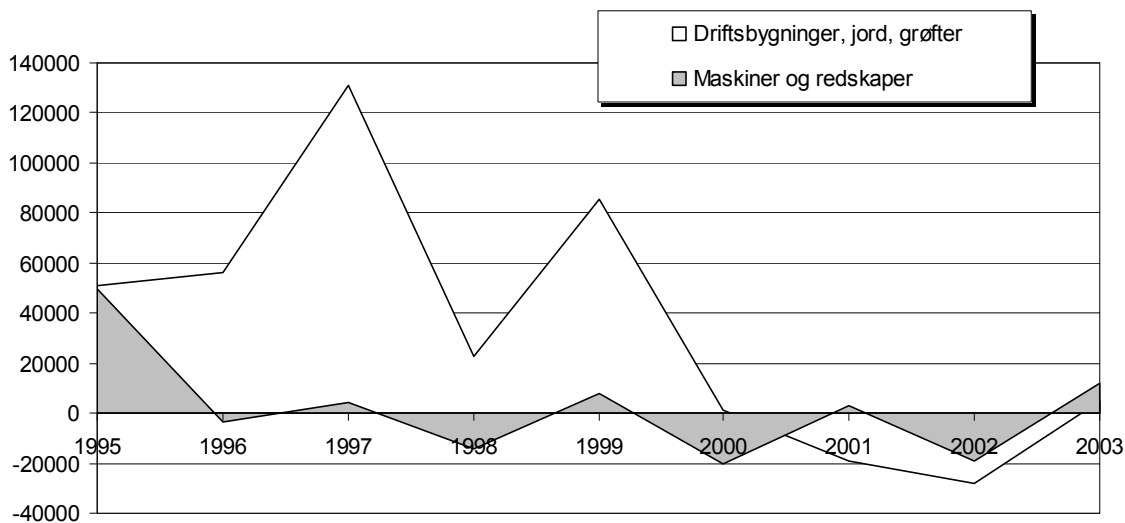
Figur 3.14 Nettoinntekt/Driftsoverskudd på bruk med korn/svin. Kr per bruk. 2003-priser

I figur 3.15 er familiens arbeidsfortjeneste per årsverk for korn/svin i Trøndelag sammenlignet med landstall. Både i 2002 og 2003 hadde Trøndelag gode kornavlinger. Det har bidratt til at resultatet ble så mye bedre i Trøndelag enn landsgjennomsnittet.

Figur 3.15 Familiens arbeidsfortjeneste på bruk med korn/svin. Kr per årsverk. 2003-priser. Endret beregningsmåte fra og med 2002

Nettoinvesteringene er vist i figur 3.16. Nye dyrehelseforskrifter på 1990-tallet førte til ombygging av driftsbygninger, og delvis også tilbygg for å kunne produsere opp til konsepsjonsgrense. Investeringene i bygninger ble derfor store i denne perioden, mens det i perioden etter 1996 har vært lite investeringer i maskiner og redskaper.

Figur 3.16 Nettoinvesteringer på bruk med korn/svin. Kr per bruk. 2003-priser

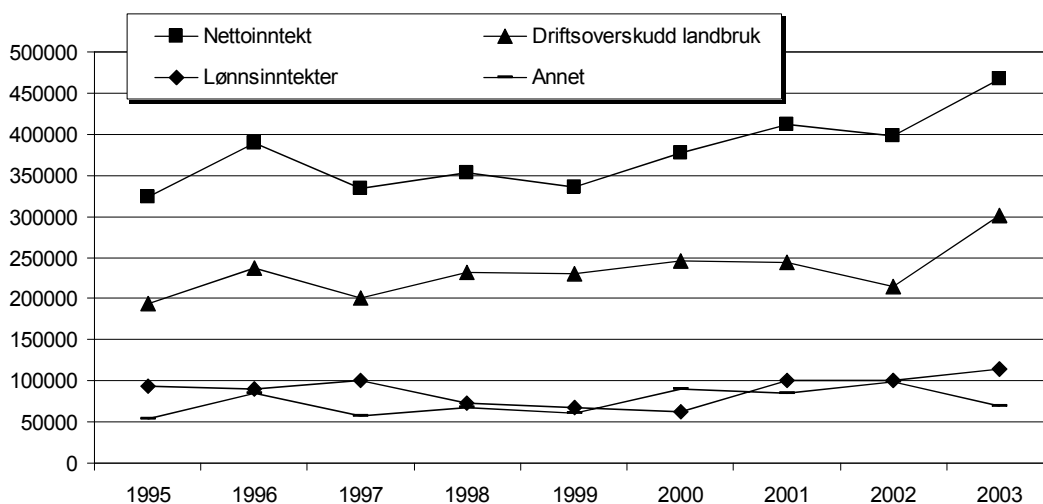
Utviklinga i egenkapital følger svingningene i lønnsomhet. I løpet av 2001–2003, tre år med bedret lønnsomhet og små investeringer, har egenkapitalsituasjonen bedret seg for brukene i Trøndelag. Dette går fram av tabell 3.5.

Tabell 3.5 Utviklinga i egenkapitalprosent, kombinert kornproduksjon/svinehold

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Trøndelag	55	59	54	59	55	50	54	56	59
Landet	59	58	57	57	52	53	52	52	49

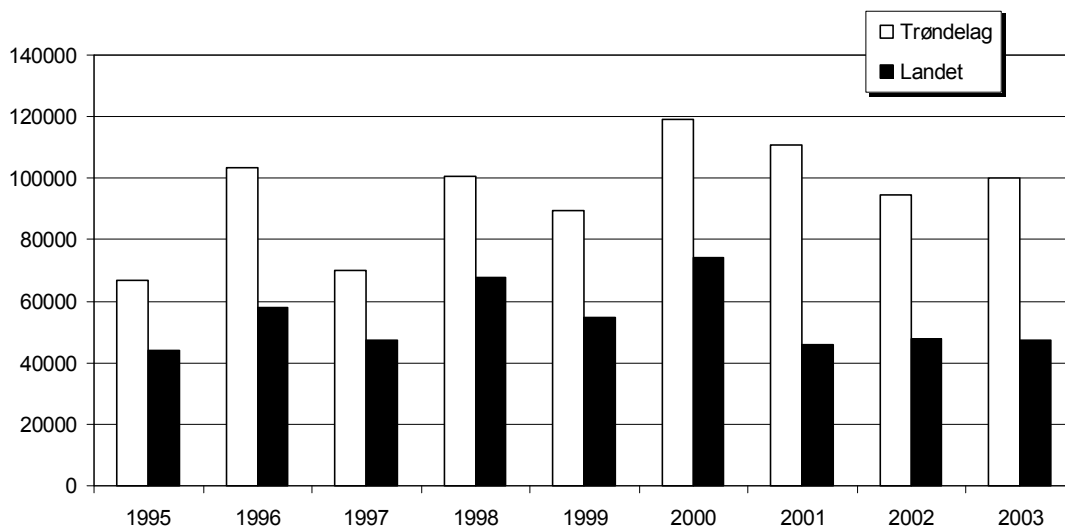
3.5 Sauehold

Regnet i 2003-priser har nettoinntekta stort sett ligget mellom kr 300 000 og kr 350 000 i perioden 1995 til 2000, men har siden steget vesentlig. Se figur 3.17. Driftsoverskudd landbruk hadde en kraftig økning i 2003. Skogbruksdrifta har hatt relativt mye å si for inntektene på brukene med sauehold. I 2003 var driftsoverskuddet fra skogbruket spesielt høgt. Det samme gjaldt tilleggsnæringer, mens driftsoverskuddet fra jordbruket (saueholdet) gikk litt ned (se tabell 13 i kapittel 6).

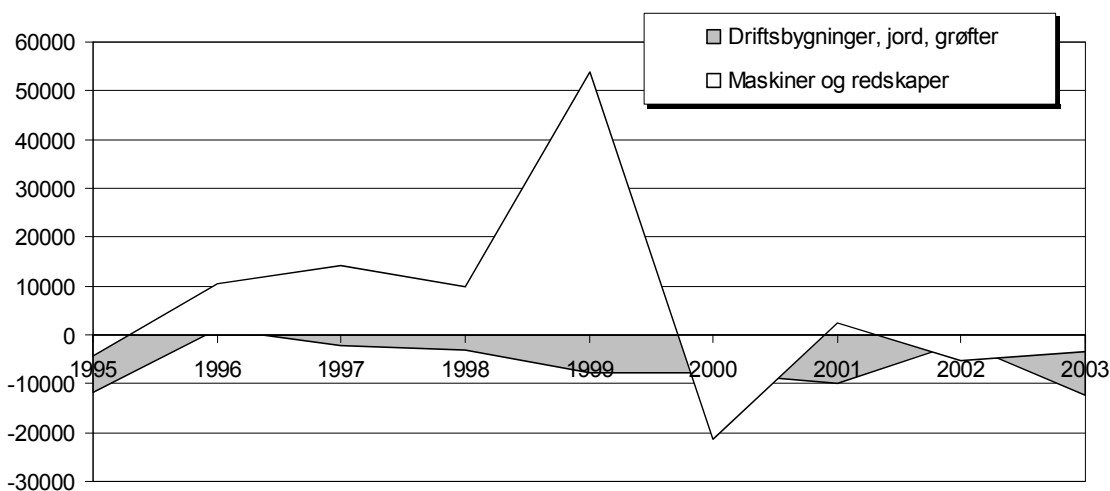
Figur 3.17 Nettoinntekt/Driftsoverskudd på bruk med sauehold. Kr per bruk. 2003-priser

Den gjennomsnittlige besetningsstørrelsen på sauebrukene som er med i regnskapsundersøkelsene i Trøndelag var 171 vinterføra sauer (vfs) i 2003. For hele landet var størrelsen 112 vfs. Den store forskjellen i besetningsstørrelse er sannsynligvis den vesentligste årsaken til at regnskapsundersøkelsene viser en høgere årsverkførtjeneste i Trøndelag enn i landet som helhet. Se figur 3.18.

Figur 3.18 Familiens arbeidsfortjeneste på bruk med sauehold. Kr per årsverk. 2002-priser. Endret beregningsmåte fra og med 2002

Som det framgår av figur 3.19 har nettoinvesteringene vært låge, med unntak av 1999. De store maskininvesteringene da var traktorkjøp. Siden antallet bruk med sauehold i driftsstatistikken for Trøndelag er lite, vil tilfeldige sammentreff lett få store utslag.

Figur 3.19 Nettoinvesteringer på bruk med sauehold. Kr per bruk. 2003-priser

Egenkapitalprosenten har stort sett ligget rundt 70. Det er langt høyere enn i de fleste andre driftsformer, men er likevel 4-5 prosentenheter under landsgjennomsnittet for ensidig sauehold (tabell 3.6). Forskjellen har nok en god del sammenheng med forskjell i driftsomfang og nivået på inntekter fra virksomhet utenom garden. Mens lønnsinntekter for brukerfamilien i 2003 lå på kr 114 000 i gjennomsnitt i Trøndelag, var de tilsvarende tallene for landet på kr 245 000.

Tabell 3.6 Utviklinga i egenkapitalprosent, sauehold

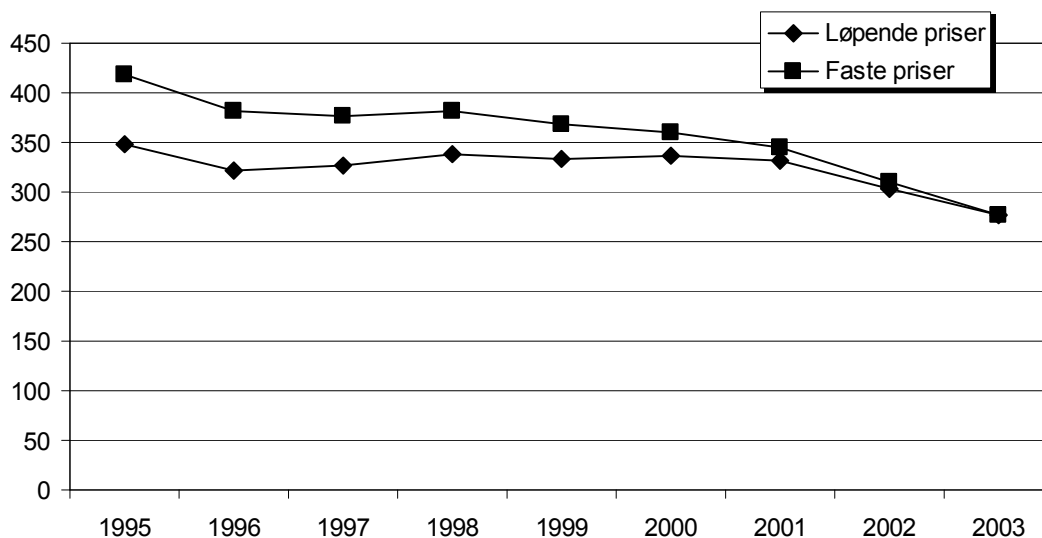
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2002
Trøndelag	70	70	67	70	68	66	71	71	72
Landet	74	74	72	75	74	76	75	75	76

3.6 Gardsskogbruket

Gardsskogbruket er representert ved et eget utvalg blant de brukene som er med i driftsgranskingene for jordbruket, der det er satt spesielle krav til skogstørrelse.

Nedenfor er det presentert resultater for Midt-Norge, som foruten de to Trøndelagsfylkene også omfatter kommunene nord for Romsdalsfjorden i Møre og Romsdal fylke og Helgeland i Nordland fylke. Se også tabell 5.4 (i kapittel 5). I skogbruksgranskingene for 2003 var det med 63 bruk fra Midt-Norge. Her går det fram at det er avvirket 191 m³ tømmer per bruk i 2003. Det er 65 m³ mer enn i 2002. I 2003 utgjorde avvirkningen 95 % av det tømmerkvantum som kan tas ut uten å forringe skogen på lang sikt (balansekvantum). Avvirkningsprosenten i 2003 var den høyeste siden oppryddingen etter stormskadene i 1992.

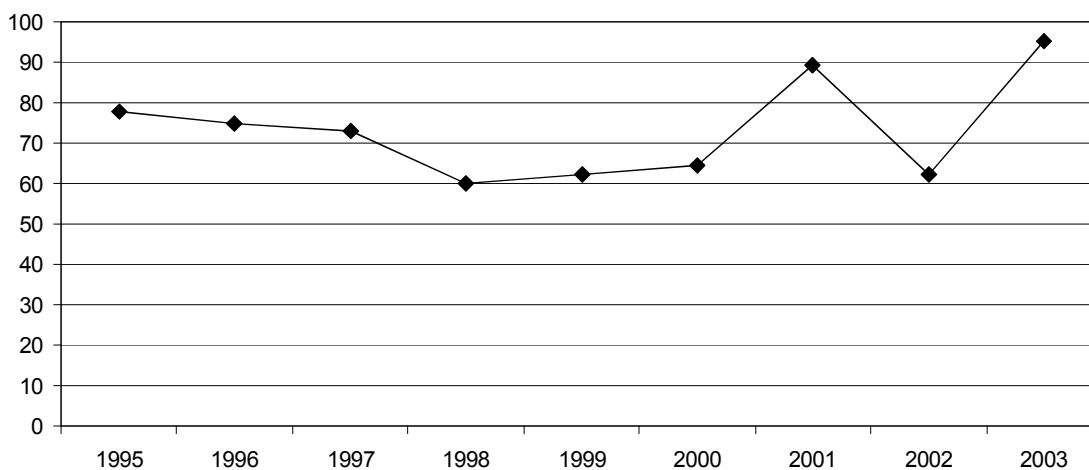
I figur 3.20 er oppnådd pris på bartrevirke vist. Som det går fram av figuren, har løpende priser i årene 1996 til 2001 ligget i området kr 330 til kr 340 per kubikkmeter, men i 2002 falt prisen til kr 303, og i 2003 til kr 277. Målt i fast kroneverdi har prisene stort sett vært fallende i hele perioden fra 1995.

Figur 3.20 Oppnådd pris på bartrevirke. Kr per m³

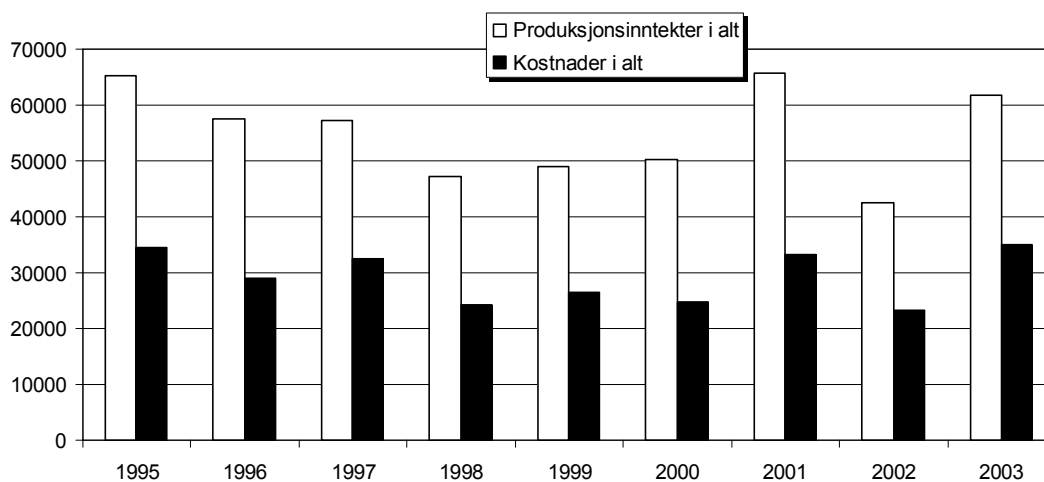
Figur 3.21 viser at avvirkningen uttrykt i prosent av balansekvantum falt fra 1995 til 1998, og siden har vært svært varierende fra år til år.

Familieinnsatsen i skogen har gått sterkt ned fra 1995 til 2003. Dette har sammenheng både med at entreprenørdrift har økt sterkt, og at det nok utføres mindre kulturarbeid. I følge skogbruksgranskingene for Midt-Norge, ble 15 % av avvirkningen foretatt av entreprenør i 2000. I 2003 var denne andelen økt til 67 %. Ellers ser det ut til å være slik at i år med stor avvirkning er andelen av entreprenørdrift større, og motsatt, når avvirkningsprosenten er låg, er også andelen av entreprenørdrift mindre.

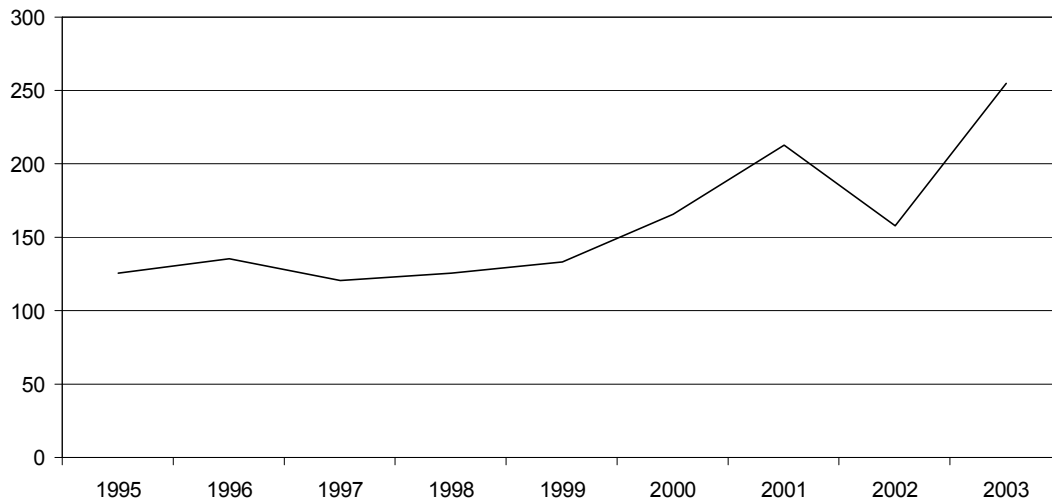
Figur 3.21 Avvirkning i % av balansekvantum

Med sterk oppgang i avvirket kvantum, steg produksjonsinntektene i 2003 mye i forhold til året før, selv om prisen fortsatte å falle (figur 3.22). Driftsoverskuddet i 2003 var kr 26 700, mot kr 25 100 (faste priser) i gjennomsnitt for perioden fra 1995 til 2002.

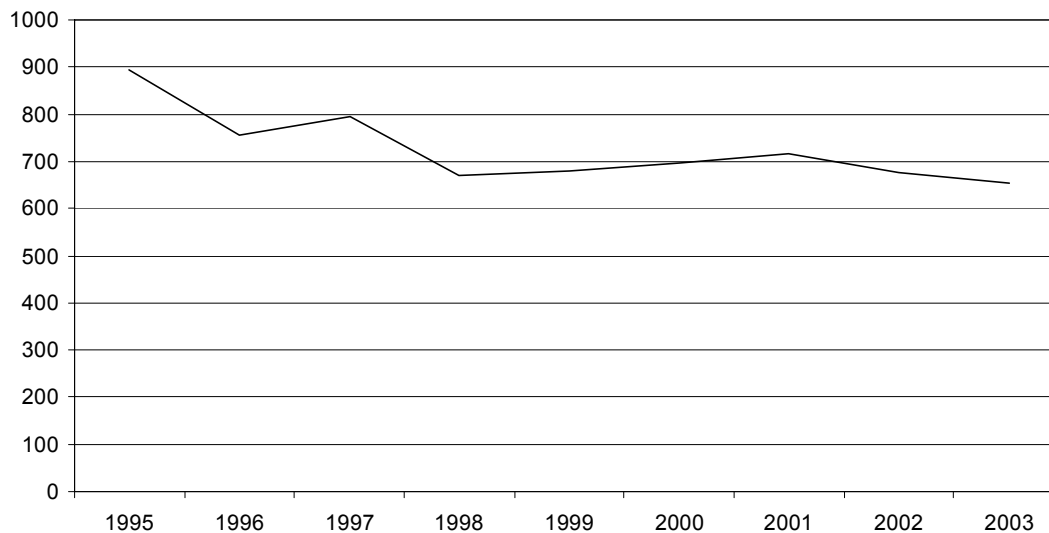
Figur 3.22 Produksjonsinntekter og kostnader i gardsskogbruket. Kr per bruk. 2003-priser

Figur 3.23 viser at per time familieinnsats var driftsoverskuddet i 2003 det høyeste i perioden fra 1995, men her må det tas i betraktning at tid til kulturarbeid har gått ned, og avvirkning med hogstmaskin har gått sterkt opp i perioden.

Figur 3.23 Driftsoverskudd i kr per time familieinnsats i gardsskogbruket. 2003-priser

I figur 3.24 er gjennomsnittlig driftsveilengde vist. De siste seks årene har den ligget lågere enn på midten av 1990-tallet. Det virker inn på det økonomiske resultatet, både fordi transportkostnadene avtar, og fordi arbeidsforbruket avtar.

Figur 3.24 Middel driftsveilengde for tømmerdriftene, meter

4 Sammenligning av driftsformer

Regnskapsundersøkelsene for Trøndelag har tall for fem driftsformer der antall regnskap er stort nok til at gjennomsnittstall kan publiseres. Dette gjelder melkeproduksjon, ensidig kornproduksjon, kombinert kornproduksjon/svinehold, sauehold, og fra 2002 også storfe-kjøttproduksjon på ammekyr. I dette kapitlet er driftsoverskudd i jordbruket, nettoinntekta, familiens arbeidsfortjeneste per årsverk, og brukets egenkapitalandel for disse driftsformene sammenlignet. I tabellene 4.1–4.4 er også de tilsvarende tallene for alle driftsformer i gjennomsnitt i regnskapsmaterialet for Trøndelag lagt inn. Til slutt i kapitlet er det en oversikt over utviklinga i effektivitet i de forskjellige driftsformene for siste 10-årsperiode tatt med.

4.1 Driftsoverskudd i jordbruket

Driftsoverskudd for forskjellige driftsformer er vist i tabell 4.1. Melkeproduksjon har vært mest stabil fra år til år, mens kornproduksjon og korn/svinehold svinger mest i resultat. I gjennomsnitt er det likevel korn/svin som kommer best ut. Den ubetalte arbeidsinnsatsen (i hovedsak familien) som ligger bak driftsoverskuddet varierer med driftsform. Mens det i melkeproduksjonen i 2003 var 1,6 årsverk, var det i kjøttproduksjon på ammekyr 0,7, i kornproduksjon 0,5, i korn/svin 1,4 og i sauehold 1,3 årsverk.

Tabell 4.1 Driftsoverskudd i jordbruket, etter driftsform. 2003-priser

Driftsform	Gjennomsnitt 1995–2000	2001	2002	2003
Melk	254 753	256 366	300 299	270 845
Kjøtt, ammekyr			70 750	110 652
Korn	137 306	107 649	126 044	149 076
Korn/svin	346 681	312 794	396 236	427 222
Sau	164 029	189 506	166 076	157 048
Alle bruk	246 702	245 647	268 538	253 334

4.2 Brukerfamiliens nettoinntekt

Når det gjelder nettoinntekt, viser tabell 4.2 at kornbrukene sammen med bruk med korn/svin ligger høgest. Familiens arbeidsinnsats bak nettoinntekta ligger på 1,8 til 2,1 årsverk, med melkeproduksjonsbrukene på topp i samlet arbeidsinnsats. Ensidig kornproduksjon, med sitt knapt halve årsverk i jordbruket, gir brukerfamilien størst muligheter til lønnsinntekter utenom bruket, og ligger derfor også på topp både i lønnsinntekter og i nettoinntekt.

Tabell 4.2 Nettoinntekt for bruket, etter driftsform i jordbruket. 2003-priser

Driftsform	Gjennomsnitt 1995–2000	2001	2002	2003
Melk	350 188	379 202	454 181	453 665
Kjøtt, ammekyr			405 732	404 830
Korn	557 803	565 913	618 037	718 162
Korn/Svin	508 557	451 628	601 450	622 412
Sau	351 959	412 017	398 676	467 083
Alle bruk	388 865	418 513	480 826	503 361

4.3 Familiens arbeidsfortjeneste

For familiens arbeidsfortjeneste per årsverk i jordbruket, tabell 4.3, er svingningene for driftsformene korn og korn/svin det mest iøynefallende. Etter oppgang de tre siste årene, er korn/svin igjen høgest etter en svak periode i 1999 og 2000. Med unntak for 2000 og 2001 har saueholdet, selv med besetningsstørrelse på 170–180 vfs, ligget lågt i forhold til andre driftsformer. Variasjonen i avlinger mellom år har vært svært stor i kornproduksjonen, og arbeidsfortjenesten per årsverk er direkte avhengig av hvor mye korn som kan omsettes. Etter våre registreringer var kornavlingene i 2001 de lågeste siden 1995, og det førte til en markert nedgang i årsverkfortjenesten dette året. I 2002 og 2003 har avlingene vært gode, og det ga også en høyere arbeidsfortjeneste. På grunn av endringer i beregningsmetoden for familiens arbeidsfortjeneste, er tallene fra og med 2002 ikke direkte sammenlignbare med tallene for tidligere år. Se mer om dette i innledningen til kapittel 2.

Tabell 4.3 Familiens arbeidsfortjeneste i jordbruket ¹⁾, etter driftsform. 2003-priser

Driftsform	Gjennomsnitt 1995–2000	2001	2002	2003
Melk	94 816	100 226	131 114	131 818
Kjøtt, ammekyr			-17 347	70 073
Korn	112 566	69 754	137 133	216 104
Korn/Svin	175 336	135 311	215 350	251 158
Sau	80 983	106 839	92 366	100 138
Alle bruk	112 717	107 163	134 329	131 818

1) Endret beregningsmate fra og med 2002

4.4 Utviklinga i egenkapital

Egenkapitalutviklinga er vist i tabell 4.4. Der ser en at kornprodusentene har ligget høgest, men med store maskininvesteringer på noen av brukene i 2001, og dessuten utskiftinger av bruk i den relativt lille gruppa som inngår i statistikken, har egenkapitalandelen falt radikalt. Også bruk med sauehold har tradisjonelt ligget høgt i egenkapitalandel. Dette har nok for en del skyldtes forholdsvis store inntekter utenom jordbruket, men kommer sannsynligvis også fra forhold som en finner igjen for melkeproduksjonsbruk i fjellbygdene. Også der har egenkapitalandelen tradisjonelt ligget høgt.

Tabell 4.4 Utviklinga i egenkapitalprosent, etter driftsform

Driftsform	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Melk	59	59	60	60	59	60	60	63	64
Kjøtt, ammekyr								65	65
Korn	70	72	73	75	72	74	59	56	55
Korn/Svin	55	59	54	59	55	50	54	56	59
Sau	70	70	67	70	68	66	71	71	72
Alle bruk	61	62	62	63	61	61	61	62	64

4.5 Utviklinga i effektivitet i jordbruket

Tabellene 4.5–4.8 viser hvordan driftsomsfang, arbeidsforbruk og omsatt produktmengde har endret seg i 10-årsperioden fra 1994 til 2003. På siste linje i tabellene er det beregnet produktmengde per årsverk, og i kolonnen til høyre vises endringen i % i løpet av perioden.

Tabell 4.5 Utviklinga i effektivitet i melk- og storfekjøttproduksjon

	1994	2003	Endring i %
Jordbruksareal i alt	184,6	241,4	+31
Antall arskyr	13,8	16,3	+18
Arbeidstimer i jordbruket	3 541	3 473	-2
Omsatt kg storfekjøtt	3 366	4 533	+35
Omsatt liter melk	79 676	94 894	+19
Omsatt liter melk per årsverk	41 520	50 412	+21

Tabell 4.6 Utviklinga i effektivitet i kombinert kornproduksjon/svinehold

	1994	2003	Endring i %
Jordbruksareal i alt	233,9	239,8	+3
Antall avlspurker	30,8	38,9	+26
Arbeidstimer i jordbruket	2 720	2 893	+6
Omsatt kg korn	66 850	79 610	+19
Omsatt antall smagris	70	80	+14
Omsatt kg slaktegris	23 209	38 540	+66
Kg slaktegris per årsverk	16 085	24 579	+53

For korn mangler vi tall for 1994. Endringene her gjelder derfor 9-årsperioden fra 1995. For korn kan avlingene svinge mye fra år til år. 1995 var et dårlig kornår, og i 2003 var det gode avlinger. Tallene i tabell 4.7 overdriver derfor framgangen i effektivitet en god del.

Tabell 4.7 Utviklinga i effektivitet i kornproduksjon

	1995	2003	Endring i %
Jordbruksareal i alt	287,4	300,6	+5
Arbeidstimer i jordbruket	1179	1 018	-14
Omsatt kg korn	84 815	123 477	+46
Omsatt kg korn per arsverk	132 731	223 787	+69

Tabell 4.8 Utviklinga i effektivitet i sauehold

	1994	2003	Endring i %
Jordbruksareal i alt	158,1	181,1	+15
Antall vinterføra sau	149	171	+15
Arbeidstimer i jordbruket	2 456	2 652	+8
Omsatt kg sau- og lammekjøtt	3 563	4 521	+27
Omsatt kg sau- og lammekjøtt per arsv.	2 677	3 145	+18

5 Kort om utviklingstrekk i 2003

I forbindelse med utsending av en kort pressemelding med resultater fra driftsgranskinger i jord- og skogbruk med lokale data for Trøndelag, ble det laget en presentasjon av bakgrunnsstoff, som ble lagt ut på NILFs nettsider sammen med pressemeldingen. Det følgende er i hovedtrekk hentet fra den presentasjonen.

Driftsgranskningene i jordbruket er basert på data fra et tilfeldig utvalg av bruk. I 2003 var det innhentet data fra 932 bruk fra hele landet. Av disse var det 145 fra Trøndelag. Jordbruksarealet på trøndelagsbrukene var i gjennomsnitt 253 dekar, opp 5 dekar fra 2002. Familiens arbeidsinnsats i jordbruket var 2377 timer i 2003. Det utgjør 1,3 årsverk à 1845 timer. Den leide arbeidsinnsatsen var på 578 timer. I følge driftsgranskningene har arbeidsforbruket i jordbruket i Trøndelag gått ned med 7 % på 5 år. I samme periode har jordbruksareal og omsatt mengde melk økt med 17 %. Omsatt mengde kjøtt har økt noe mer, varierende etter husdyrslag.

5.1 Hovedtendenser for 2003

- Økning i resultat for kornproduksjon, kombinert kornproduksjon/svinehold og kjøttproduksjon på ammekyr, mens resultatet for melkeproduksjon gikk ned
- Verdien av eiendeler i jordbruket økte lite, mens verdien av andre eiendeler økte mer
- Gjeldsprosenten sank også i 2003
- Driftsoverskuddet fra tilleggsnæringer økte mer enn tidligere år
- Erverv utenom landbruk fortsatte å øke sin andel av brukerfamiliens samlede inntekter

5.2 Resultatene malt som vederlag for arbeid og egenkapital per årsverk

Vederlag for arbeid og egenkapital per årsverk er det sentrale resultatmålet i jordbruksforhandlingene. Dette resultatmålet kommer en fram til ved å legge kostnadsposten leid arbeid til driftsoverskuddet og trekke fra jordbrukets andel av renteutgifter til lånt kapital. I gjennomsnitt for alle bruk i statistikken for Trøndelag, ble resultatet kr 180 500 per årsverk i 2003. Det er kr 3 200 høyere enn året før. Målt i fast kroneverdi er resultatene i 2002 og 2003 de beste siden 1994 (se tabell 5.1 og tabell 5.2).

Tabell 5.1 Vederlag for arbeid og egenkapital per årsverk

Driftsform	Antall bruk i granskingene	Resultat 2003	Resultat i forhold til 2002	Resultat i forhold til gj.sn. '00-'02
Melkeproduksjon	92	170 530	-5 853	+ 14024
Kjøttprod. pa ammekyr ¹⁾	10	121 541	+ 65 389	-
Kornproduksjon	16	247 875	+ 34 016	+ 53 654
Komb. svinehold/korn	11	282 874	+ 21 572	+ 83 364
Sauehold	11	136 055	-207	- 7 578
Andre driftsformer	5	-	-	-
Alle driftsformer	145	180 567	+3 254	+ 21 019

1) Med i driftsgranskingene bare i 2002 og 2003

Tabell 5.2 Utviklinga i vederlag for arbeid og egenkapital per årsverk

Ar	Antall bruk	Vederlag til arbeid og egenkapital per årsverk		Konsumprisindeks
		Nominelle kroner	2003-kroner	
1975	160	33 030	138 875	26,3
1980	160	68 518	192 489	40,2
1985	160	97 099	177 117	61,8
1990	160	127 759	172 162	83,7
1995	160	137 482	164 742	94,1
2000	151	145 878	155 971	105,5
2001	150	155 467	161 331	108,7
2002	157	177 313	181 662	110,1
2003	145	180 567	180 567	112,8

5.3 Resultatene malt som driftsoverskudd

I foretaksøkonomisk sammenheng i landbruket er driftsoverskudd (produksjonsinntekter minus kostnader) et mye brukt resultatmål. Driftsoverskuddet skal lønne all ubetalt arbeidsinnsats i gardsdrifta, og dekke et rimelig rentekrav for kapitalinnsatsen. Per bruk var driftsoverskuddet i gjennomsnitt kr 253 400 i 2003, en nedgang på kr 8 800. Nedgang både i renter og arbeidsforbruk har gjort at vederlag til arbeid og egenkapital per årsverk gikk opp, selv om driftsoverskuddet gikk ned (renter er med i beregningen av vederlag til arbeid og egenkapital, men ikke i beregningen av driftsoverskudd).

Tallene fra NILF viser at lønnsomheten varierer betydelig både fra år til år, og mellom de forskjellige driftsformene.

I beregningene er det ikke tatt hensyn til skattevirkningen av jordbruksfradraget.

Melkeproduksjon er hoveddriftsformen i jordbruket i Trøndelag. Bruksstørrelsen på melkeproduksjonsbrukene fortsetter å øke. I driftsstatistikken, som foreløpig ikke har med samdrifter, var jordbruksarealet i 2003 kommet opp i 241 dekar, og gjennomsnittsbetsetningen var på 16,3 årskyr. Hele arealøkningen kommer fra økt leieareal, som i 2003 var på 68 dekar. Driftsoverskuddet per bruk var kr 270 900. Det er kr 22 200 mindre enn i 2002. Økning i faste kostnader er den viktigste årsaken til nedgangen.

Kjøttproduksjon på ammekyr har vært med som egen gruppe i statistikken i bare to år. Gjennomsnittsbetsetningen var på 15 kyr i 2003, og driftsoverskuddet ble kr 110 700. Det er kr 41 600 høyere enn i 2002. Økningen skyldes økte priser og økt omsetning, mens kostnadene er noenlunde uforandret.

Ensidig kornproduksjon hadde i granskingene for Trøndelag et kornareal på 293 dekar. Økningen i byggavlinga fra 357 kg per dekar i 2002 til 414 kg i 2003, førte til at driftsoverskuddet økte med kr 26 000 til kr 149 100 i 2003.

Kombinert kornproduksjon/svinehold hadde i 2003, for tredje år på rad, en betydelig resultatforbedring. Kornarealet var 230 dekar i 2003, og det var 39 avlsdyr i gjennomsnitt per bruk. Det meste av kornet var bygg, som på disse brukene ga en avling på 350 kg per dekar, mot 338 kg året før. Økningen i korninntektene sammen med ekstraordinært mye omleggingstilskudd til økologisk drift og tilskudd til endret jordarbeiding, førte til at driftsoverskuddet økte med kr 40 500 til kr 427 200. Dette skjedde til tross for at det ble registrert nedgang i oppnådd pris på svinekjøtt.

Sauehold i driftsgranskingene for Trøndelag var i 2003 representert ved bruk med en gjennomsnittsbetsetning på 171 vinterfôra dyr, og et jordbruksareal på 181 dekar. Driftsoverskuddet kom på kr 157 000 i 2003, og dette er en nedgang på kr 5 100 fra året før. Årsaken til nedgangen er tilfeldige svingninger i avlørerrefusjon. Det var små endringer i priser.

Tabell 5.3 Utvikling i driftsoverskudd i jordbruksdrifta, produksjonsformer

Driftsform	Antall bruk i granskingene	Resultat 2003	Resultat i forhold til 2002	Resultat i forhold til gj.sn. '00-'02
Melkeproduksjon	92	270 879	- 22 232	+ 24 723
Kjøttprod. på ammekyr ¹⁾	10	110 652	+ 41 595	-
Kornproduksjon	16	149 076	+ 26 049	+ 38 557
Kombinert svinehold/korn	11	427 222	+ 40 470	+ 128 992
Sauehold	11	157 048	- 5 053	- 19 012
Andre driftsformer	5	-	-	-
Alle driftsformer	145	253 355	- 8 755	+ 22 716

1) Med i driftsgranskingene bare i 2002 og 2003

Gardsskogbruket er gjenstand for en egen gransking med 63 bruk i Midt-Norge i 2003. Driftsoverskuddet per skog var kr 26 700 i gjennomsnitt i 2003, noe som var en økning på kr 8 100 fra 2002. Kubikkmeterprisen på bartrevirke gikk ned med kr 26, men avvirket kvantum gikk mye opp i forhold til det låge avvirkningsnivået i 2002. Driftsoverskuddet i skogbruket utgjorde 10 % av det samlede driftsoverskuddet fra jord- og skogbruk på disse brukene, mot 7 % i 2002. Tabell 5.4.

Tabell 5.4 Avvirkning og driftsoverskudd, gardsskogbruket i Midt-Norge¹⁾

Balanse- kvantum	Resultat	1999	2000	2001	2002	2003
50-99	Antall bruk	19	20	21	23	22
	Avvirkningsprosent	69	67	86	83	141
	Driftsoverskudd (D) per skog	8 566	5 875	5 368	9 515	15 382
	D i % av samla D i J+S	4	3	2	4	5
100-199	Antall bruk	22	21	20	19	21
	Avvirkningsprosent	69	92	146	100	84
	Driftsoverskudd (D) per skog	10 499	21 996	32 410	22 092	16 292
	D i % av samla D i J+S	6	10	13	7	6
200-399	Antall bruk	15	16	17	17	14
	Avvirkningsprosent	64	61	64	42	51
	Driftsoverskudd (D) per skog	25 242	25 909	28 368	14 077	11 867
	D i % av samla D i J+S	12	11	14	5	5
Minst 400	Antall bruk	7	6	6	6	6
	Avvirkningsprosent	54	48	82	45	122
	Driftsoverskudd (D) per skog	63 476	70 927	111 135	55 272	139 643
	D i % av samla D i J+S	36	28	38	22	45
Alle skoger	Antall bruk	63	63	64	65	63
	Avvirkningsprosent	62	64	89	60	95
	Driftsoverskudd (D) per skog	19 312	22 515	29 843	18 608	26 739
	D i % av samla D i J+S	10	10	12	7	10

1) Midt-Norge omfatter Møre og Romsdal fylke nord for Romsdalsfjorden, Trøndelagsfylkene og Helgeland i Nordland fylke

5.4 Nettoinvesteringer i jordbruket

For alle produksjonsformer under ett var nettoinvesteringa i jordbruksdrifta kr 22 500 på avskrivbare driftsmidler i 2003. Nettoinvestering er sum investeringer, fratrukket avskrivninger, frasalg og eventuelle investeringstilskudd. I tillegg var det en liten økning på ikke-avskrivbare driftsmidler, slik at den samlede verdien av eiendeler i jordbruket gikk opp med 2 %. Melkeproduksjonsbrukene stod for det meste av økningen. Verdien av eiendeler utenom jordbruket økte med 7 %. Med en gjeldsøkning på bare 2 %, sank gjeldsprosenten fra 37,6 i 2002 til 36,3 i 2003. Et interessant moment i denne forbindelsen, er at forholdet gjeld/verdi på eiendeler i jordbruket i lengre tid har ligget temmelig konstant, selv om verdien på eiendeler *utenom* jordbruket, spesielt de siste 4–5 årene har økt vesentlig raskere enn eiendeler i jordbruket.

5.5 Brukerfamiliens nettoinntekt

Nettoinntekta i gjennomsnitt per bruk økte med kr 34 100 til kr 503 400 i 2003. Nettoinntekt er samlet driftsoverskudd fra all næringsvirksomhet pluss lønnsinntekter, trygdeytelser, renteinntekter og kalkulert verdi av familiens arbeid på nyanlegg. Gjeldsrenter og kårutgifter er trukket fra. Økning i lønnsinntekter for brukerfamiliens arbeid utenom bruket bidro mest til økningen i nettoinntekt, men driftsoverskudd fra tilleggsnæringer ser også ut til å øke mer enn tidligere. I 2000 og 2001 var driftsoverskuddet fra tilleggsnæringer ca kr 10 000. I 2002 var det kr 14 000, og i 2003 kr 22 500. Erverv utenom landbruk stod i 2003 for 44 % av familiens samlede inntekter, før rentesaldo og kår trekkes fra, og har økt sin andel med ca 2 prosentpoeng per år de siste årene. Landbruk består av jord- og skogbruk med tilleggsnæringer. Andre erverv er hovedsakelig lønnsinntekter og inntekter fra næringsvirksomhet uavhengig av gardsbruket.

6 Tabellsamling 1998–2002

Tabellsamlingen inneholder tall fra driftsgranskingene for årene 1999 til 2003.

- 1 Alle bruk
- 2 Melkeproduksjon, alle bruk
- 3 Melkeproduksjon, sammenligning av låg- og høggruppe
- 4 Melkeproduksjon, størrelsesgruppe under 15 årskyr
- 5 Melkeproduksjon, størrelsesgruppe 15-19,9 årskyr
- 6 Melkeproduksjon, størrelsesgruppe fra og med 20 årskyr
- 7 Melkeproduksjon, kystbygder
- 8 Melkeproduksjon, indre bygder
- 9 Melkeproduksjon, fjellbygder
- 10 Kjøttproduksjon på ammekyr
- 11 Kornproduksjon
- 12 Kombinert kornproduksjon og svinehold
- 13 Sauehold

Hver tabell er på 3 sider og er delt i 6 deler:

- a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser
- b. Nettoinvesteringer
- c. Produksjonsinntekter per bruk
- d. Kostnader per bruk
- e. Resultatregning
- f. Balanse og egenkapital per bruk

Alle produksjoner. Alle bygder. Alle bruk

Tabell 1a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	1999	2000	2001	2002	2003
Antall bruk	150	151	150	157	145
Brukers alder	47	47	48	47	47
Arealfordeling og avling					
Korn, daa	55,5	61,3	62,8	70,1	76,0
Grovfôr, daa	160,0	166,0	174,1	174,9	174,4
Annet areal, daa	1,7	1,8	2,1	2,8	2,3
Jordbruksareal, daa	217,3	229,1	239,0	247,7	252,7
- herav leid areal, daa	43,2	49,5	50,3	53,9	57,9
Korn, FEm pr daa	347	353	298	348	381
Grovfôr, FEm pr daa	406	415	403	393	431
Jordbruksareal, FEm pr daa	390	398	375	380	401
Husdyrproduksjon					
Antall årskyr	11,0	11,5	11,6	10,8	10,9
Kumelk, liter omsatt	60 936	62 533	63 629	60 914	63 370
Melkekvote	61 941	63 209	64 233	60 759	62 643
Produsert melk pr årsku, kg	6 215	6 134	6 159	6 354	6 574
Storfekjøtt, kg omsatt	3 018	3 043	3 217	3 330	3 387
Antall avlsgriser	2,9	3,4	3,4	3,1	3,0
Salgbare smågriser	53	63	59	56	49
Svinekjøtt slaktegris, kg omsatt	3 494	2 963	3 575	3 446	3 243
Antall vinterfôra sauer (vfs)	17	17	17	17	14
Kg kjøtt pr vfs	25	25	25	26	26
Ull, kg omsatt pr vfs	4,7	4,5	4,2	5,6	4,7
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker	2 073	2 118	2 121	2 021	1 990
Ektefelle	469	464	442	399	370
Barn under 17 år	23	20	20	21	17
Sum familie	2 564	2 602	2 583	2 441	2 377
Leid arbeid	621	576	554	581	578
Sum timer i jordbruket	3 185	3 178	3 137	3 023	2 955
Sum timer familie i skogbruket	89	86	79	61	59
Sum timer i tilleggsnæring	51	52	51	53	69
Familiens arbeid på nyanlegg	45	38	15	19	25
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	808	834	915	1 093	1 200
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg	1,95	1,81	1,81	1,84	1,85
Havre, kr pr kg	1,83	1,70	1,72	1,66	1,69
Kumelk, kr pr l	3,15	3,08	3,36	3,50	3,44
Kukjøtt, kr pr kg	29,77	23,06	25,04	25,33	25,85
Annet storfekjøtt, kr pr kg	35,89	27,75	30,39	30,60	31,29
Smågris for salg, kr pr stk.	693	631	755	794	796
Svinekjøtt slaktegris, kr pr kg	19,58	18,29	19,25	21,64	21,01
Sau- og lammekjøtt, kr pr kg	39,22	31,33	30,41	29,82	30,18
Ull, kr pr kg	30,28	29,32	31,04	34,66	34,22

Tabell 1b. Nettoinvesteringer

År	1999	2000	2001	2002	2003
Jord, grøfter og vannanlegg	1 026	1 159	-405	3 843	3 058
Driftsbygninger	7 606	-7 755	-7 320	-7 235	9 842
Maskiner og redskap	7 472	-7 398	9 533	-4 606	5 208
Melkekvote (ku og geit)	-237		8 033	6 329	4 399
Sum nettoinvesteringer	15 867	-13 994	9 841	-1 668	22 507

1) Inkl. nyttet halmavling

2) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

3) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Alle produksjoner. Alle bygder. Alle bruk

Tabell 1c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	1999	2000	2001	2002	2003
Korn	37 220	37 549	32 144	43 057	53 414
Andre planteprodukter	6 969	4 851	9 661	12 235	8 777
Planteprodukter i alt	44 189	42 401	41 805	55 293	62 191
Storfe, melk 1)	192 019	192 333	214 016	213 311	218 005
Storfe, livdyr	8 002	6 802	7 154	9 447	8 864
Kuslakt 2)	31 597	26 409	31 981	31 664	34 779
Annet storfeslakt 2)	56 123	59 503	59 194	67 991	66 756
Smågriser	10 706	13 431	11 990	8 397	5 730
Slaktegriser	63 498	55 259	69 601	75 660	67 630
Avlsgriser	10 144	7 131	7 221	9 458	7 509
Sauer, livdyr og slakt	19 584	17 932	17 189	14 231	12 640
Ull	2 372	2 422	2 754	2 833	2 096
Andre inntekter, husdyrholdet	3 458	2 711	2 739	444	3 298
Husdyrprodukt i alt	397 502	383 932	423 838	433 435	427 306
Areal og kulturlandskapstillegg, grovfôr	53 659	52 494	54 425	56 035	57 854
Areal og kulturlandskapstillegg, korn	18 226	21 583	23 688	27 510	29 872
Areal og kulturlandskapstillegg, annet	239	235	383	522	295
Produksjonstillegg, husdyr	52 678	59 451	62 299	66 665	67 315
Bunnfradrag				-5 541	-6 000
Driftstillegg melk ku	44 053	44 868	40 433	39 955	38 776
Distriktstilskudd storfe	11 280	21 501	23 065	22 209	24 971
Grunntilskudd storfe	3 062	10 830	10 291	10 776	3 999
Distriktstilskudd sau		1 969	2 110	2 178	1 816
Grunntilskudd sau		1 949	2 015	1 728	1 368
Refunderte avløserutgifter	39 428	46 828	44 289	49 632	38 454
Andre tilskudd	6 061	7 824	5 350	11 282	18 114
Tilskudd i alt	228 688	269 533	268 373	282 952	276 834
Leieinntekter, traktor og redskap	7 016	8 778	7 279	6 759	9 439
Andre inntekter	88	160	2 908	970	1 122
Produksjonsinntekter i alt	677 483	704 803	744 203	779 408	776 893

Tabell 1d. Kostnader pr bruk

År	1999	2000	2001	2002	2003
Kraftfôr	138 849	129 835	141 205	141 471	130 112
Andre førkostnader inkl. beiteleie	8 308	9 498	7 374	8 249	9 985
Såvarer	7 040	6 221	6 448	7 596	8 389
Handelsgjødsel og kalk	25 172	23 336	24 331	27 804	25 653
Plantevernmidler	2 069	2 677	2 907	3 555	3 732
Konserveringsmidler	5 380	5 784	6 326	6 379	6 509
Andre forbruksartikler m.v.	27 253	30 049	32 661	31 047	34 452
Kjøp av dyr	18 243	15 351	16 796	15 733	16 131
Sum variable kostnader	232 314	222 751	238 049	241 834	234 961
Leid arbeid	59 181	57 647	58 077	58 328	60 110
Drivstoff	8 174	11 100	12 347	11 662	11 702
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	4 333	4 647	4 843	6 213	3 146
Vedl.h. driftsbygninger	19 995	19 655	19 209	20 942	24 321
Vedl.h. traktor og maskiner	27 932	30 473	32 535	32 835	37 023
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 813	1 596	1 387	1 384	1 387
Avskr. driftsbygninger	27 243	29 605	31 676	31 195	30 873
Avskr. traktor og maskiner	32 456	33 404	33 131	33 444	33 575
Maskinleie	10 851	11 520	11 772	14 028	14 309
Andre faste kostnader	51 266	61 442	64 460	65 431	72 152
Sum faste kostnader	243 244	261 089	269 436	275 464	288 598
Kostnader i alt	475 559	483 840	507 485	517 298	523 559
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	0,98	0,99	1,06	1,06	0,97
Netto mekaniseringskostnader pr daa	383	392	397	401	387

1) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

2) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Alle produksjoner. Alle bygder. Alle bruk

Tabell 1e. Resultatregning

År	1999	2000	2001	2002	2003
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	201 925	220 963	236 718	262 110	253 334
- Renter av jordbruksaktiva ¹⁾	71 199	76 294	79 275	81 133	58 553
Familiens arbeidsfortjeneste	130 725	144 669	157 443	180 977	194 781
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	84 468	93 506	103 239	128 805	142 199
Lønnsevne	204 187	216 167	229 581	239 305	254 891
Lønnsevne pr. time	64,11	68,02	73,18	79,17	86,25
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	136 469	145 865	155 441	177 339	180 528
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	126 923	137 276	147 295	175 477	177 761
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	201 925	220 963	236 718	262 110	253 334
Driftsoverskudd, skogbruk	11 480	13 269	17 900	12 104	15 293
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	9 024	10 426	10 078	14 020	22 503
Driftsoverskudd, andre næringer	10 677	12 406	11 507	11 511	7 862
Lønnsinntekt	103 205	113 468	130 237	174 452	196 013
Pensjoner og sykepenger	20 704	23 795	24 757	25 348	26 171
Gevinst/utbytte verdipapir	1 027	2 419	4 032	221	6 143
Årlige erstatninger og lignende	4 731	4 781	4 418	5 210	6 667
Familiens arbeid på nyanlegg	5 304	4 724	1 963	2 451	3 321
Renteinntekter	13 530	13 837	15 849	17 109	12 208
- Renteutgifter	41 139	43 408	49 063	48 790	40 241
- Kårutgifter	3 890	4 598	5 094	6 215	5 915
Nettoinntekt	336 578	372 083	403 301	469 531	503 361
Privatforbruk ekskl. skatt	251 150	271 154	288 966	315 592	330 622
Betalte skatter	115 458	104 407	108 609	122 171	134 859

Tabell 1f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	1999	2000	2001	2002	2003
Kontanter og bankinnskudd	257 398	244 791	273 123	298 283	309 450
Andre krav	72 028	69 222	70 820	72 726	74 017
Omløpsmidler, jordbruk	131 968	143 165	162 698	161 518	154 929
Omløpsmidler, skogbruk	380	604	1 073	501	761
Omløpsmidler, tilleggsnæringer	213	609	856	808	1 291
Omløpsmidler, andre næringer	40 423	54 826	58 195	64 904	79 434
Omløpsmidler i alt	502 411	513 217	566 765	598 739	619 881
Anleggsmidler, jordbruk	876 582	945 164	975 925	998 061	1 027 943
Anleggsmidler, skogbruk	49 539	54 093	53 811	57 723	67 764
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	10 789	17 566	16 666	20 824	24 863
Anleggsmidler, andre næringer	9 047	8 402	9 873	10 137	10 290
Privat hovedbygninger	258 337	290 932	318 193	350 287	379 896
Privat, annet	72 206	81 127	81 519	96 848	118 173
Anleggsmidler i alt	1 276 500	1 397 284	1 455 988	1 533 880	1 628 930
Eiendeler i alt	1 778 911	1 910 501	2 022 753	2 132 809	2 248 811
Eiendeler i jordbruket	1 008 550	1 088 330	1 138 622	1 159 769	1 182 872
Kortsiktig gjeld	174 587	180 697	202 132	177 595	184 393
Langsiktig gjeld	521 436	562 516	593 713	623 453	632 125
Gjeld i alt	696 023	743 214	795 845	801 047	816 519
Endring i året, kroner	17 198	-1 286	25 111	-25 911	30 298
Egenkapital	1 082 887	1 167 288	1 226 908	1 331 777	1 432 292
Egenkapitalprosent	61	61	61	62	64
Endring i året (sparing)	-2 454	32 455	42 931	77 721	60 566
Arbeidskapital	327 824	332 520	364 633	421 145	435 488
Endring i året	6 222	26 555	37 277	51 192	19 160
1) Kalkulasjonsrente	7,0 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %	5,0 %

Melkeproduksjon. Alle bygder. Alle bruk

Tabell 2a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	1999	2000	2001	2002	2003
Antall bruk	104	105	104	99	92
Brukers alder	47	47	47	48	48
Arealfordeling og avling					
Korn, daa	19,7	24,7	21,6	19,7	20,7
Grovfôr, daa	185,5	193,7	209,0	217,5	219,7
Annet areal, daa	1,2	1,2	0,7	0,7	1,0
Jordbruksareal, daa	206,4	219,6	231,3	238,0	241,4
- herav leid areal, daa	46,6	50,9	56,4	62,4	67,8
Korn, FEm pr daa	406	348	299	412	409
Grovfôr, FEm pr daa	419	424	407	403	437
Jordbruksareal, FEm pr daa	416	414	397	403	415
Husdyrproduksjon					
Antall årskyr	14,7	15,4	15,8	16,2	16,3
Kumelk, liter omsatt	81 279	83 448	86 388	91 383	94 894
Melkekvote	82 730	84 378	87 070	91 091	93 859
Produsert melk pr årsku, kg	6 197	6 140	6 182	6 383	6 572
Storfekjøtt, kg omsatt	3 822	3 841	4 223	4 266	4 533
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker	2 216	2 266	2 290	2 308	2 290
Ektefelle	494	509	508	473	467
Barn under 17 år	28	23	23	20	18
Sum familie	2 738	2 798	2 821	2 801	2 775
Leid arbeid	700	632	608	693	698
Sum timer i jordbruket	3 438	3 430	3 429	3 494	3 473
Sum timer familie i skogbruket	90	99	91	72	63
Sum timer i tilleggsnæring	60	52	50	54	77
Familiens arbeid på nyanlegg	41	35	21	21	33
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	753	747	802	831	920
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg	1,87	1,68	1,64	1,78	1,72
Havre, kr pr kg	1,52	1,60	1,45	1,60	1,50
Kumelk, kr pr l	3,15	3,08	3,37	3,50	3,44
Kukjøtt, kr pr kg	29,86	23,04	25,01	25,26	25,78
Annet storfekjøtt, kr pr kg	35,99	27,66	30,33	30,50	31,08

Tabell 2b. Nettoinvesteringer

År	1999	2000	2001	2002	2003
Jord, grøfter og vannanlegg	895	2 020	-269	2 740	5 665
Driftsbygninger	2 746	-12 531	-2 604	-6 075	15 937
Maskiner og redskap	1 115	-2 663	5 269	5 987	11 371
Melkekvote (ku og geit)	-341		11 097	8 678	7 285
Sum nettoinvesteringer	4 415	-13 174	13 493	11 330	40 258

1) Inkl. nyttet halmavling

2) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

3) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Melkeproduksjon. Alle bygder. Alle bruk

Tabell 2c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	1999	2000	2001	2002	2003
Korn	13 258	12 396	8 924	12 658	13 282
Andre planteprodukter	5 688	2 910	7 203	10 894	9 291
Planteprodukter i alt	18 946	15 305	16 127	23 552	22 573
Storfe, melk 1)	256 184	256 845	290 771	320 177	326 138
Storfe, livdyr	11 360	8 969	9 553	12 971	11 843
Kuslakt 2)	41 777	34 748	43 294	43 714	47 414
Annet storfeslakt 2)	69 240	73 744	74 267	88 350	84 696
Andre inntekter, husdyrholdet	724	517	701	791	3 015
Husdyrprodukt i alt	379 284	374 823	418 586	466 003	473 106
Areal og kulturlandskapstillegg, grovfôr	62 070	60 647	65 173	69 279	72 790
Areal og kulturlandskapstillegg, korn	5 682	8 490	7 944	8 706	7 817
Areal og kulturlandskapstillegg, annet	93	103	107	162	122
Produksjonstillegg, husdyr	57 767	66 608	70 686	78 181	78 519
Bunnfradrag				-5 394	-5 935
Driftstillegg melk ku	59 000	60 000	55 096	60 258	57 397
Distriktstilskudd storfe	15 575	29 189	31 796	32 531	37 003
Grunntilskudd storfe	4 086	13 848	13 538	14 014	5 574
Distriktstilskudd sau		26	14	29	64
Grunntilskudd sau		31	17	29	71
Refunderte avløserutgifter	43 269	51 378	49 807	58 127	47 375
Andre tilskudd	3 847	4 601	3 482	8 065	11 409
Tilskudd i alt	251 390	294 921	297 661	323 988	312 207
Leieinntekter, traktor og redskap	7 166	8 899	7 354	6 749	10 631
Andre inntekter	60	94	342	377	323
Produksjonsinntekter i alt	656 846	694 042	740 070	820 670	818 839

Tabell 2d. Kostnader pr bruk

År	1999	2000	2001	2002	2003
Kraftfôr	117 034	110 911	118 836	130 895	124 544
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie	10 187	11 457	8 854	10 505	13 166
Såvarer	5 626	4 606	4 925	5 526	6 817
Handelsgjødsel og kalk	24 790	23 674	24 835	28 928	26 351
Plantevernmidler	1 034	1 118	1 175	1 636	1 952
Konserveringsmidler	6 708	7 346	8 397	8 679	8 783
Andre forbruksartikler m.v.	27 950	30 483	34 641	34 137	40 911
Kjøp av dyr	6 996	9 945	10 689	10 679	10 752
Sum variable kostnader	200 324	199 538	212 350	230 984	233 277
Leid arbeid	64 927	62 986	64 733	70 462	74 439
Drivstoff	8 114	10 725	12 090	12 063	11 761
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	4 066	4 604	4 534	6 029	3 465
Vedl.h. driftsbygninger	20 550	20 327	21 823	24 476	28 167
Vedl.h. traktor og maskiner	27 192	31 041	34 788	34 552	39 233
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 779	1 547	1 301	1 335	1 344
Avskr. driftsbygninger	27 067	29 351	32 101	32 701	33 250
Avskr. traktor og maskiner	32 105	33 309	32 505	32 690	33 263
Maskinleie	12 232	12 406	12 503	15 169	14 942
Andre faste kostnader	50 152	58 840	64 293	67 099	74 855
Sum faste kostnader	248 183	265 136	280 672	296 575	314 718
Kostnader i alt	448 508	464 674	493 022	527 559	547 994
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	0,97	1,00	1,05	1,05	0,99
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk	1,02	1,08	1,12	1,10	1,05
Netto mekaniseringskostnader pr daa	402	412	417	424	411

1) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

2) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Melkeproduksjon. Alle bygder. Alle bruk

Tabell 2e. Resultatregning

År	1999	2000	2001	2002	2003
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	208 338	229 368	247 048	293 111	270 845
- Renter av jordbruksaktiva ¹⁾	70 757	76 091	78 523	81 623	60 091
Familiens arbeidsfortjeneste	137 581	153 277	168 525	211 488	210 754
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	81 096	91 406	101 003	131 126	131 720
Lønnsevne	220 724	232 042	248 577	281 949	285 193
Lønnsevne pr. time	64,21	67,65	72,49	80,70	82,12
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	131 851	142 043	151 082	176 398	170 501
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	121 801	132 613	141 288	173 610	163 913
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	208 338	229 368	247 048	293 111	270 845
Driftsoverskudd, skogbruk	9 473	13 077	19 760	13 040	10 764
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	7 593	8 584	9 455	12 498	21 317
Driftsoverskudd, andre næringer	4 879	5 204	7 100	8 440	8 659
Lønnsinntekt	93 609	97 610	108 361	125 413	136 169
Pensjoner og sykepenger	17 329	16 483	17 304	18 803	26 487
Gevinst/utbytte verdipapir	728	1 703	4 179	1 404	1 631
Årlige erstatninger og lignende	3 799	4 133	3 953	4 204	5 100
Familiens arbeid på nyanlegg	4 787	4 372	2 642	2 683	4 422
Renteinntekter	12 235	13 315	15 145	16 682	12 812
- Renteutgifter	42 911	43 677	48 543	47 121	39 467
- Kårutgifter	4 235	4 900	5 031	5 508	5 073
Nettoinntekt	315 623	345 272	381 372	443 651	453 665
Privatforbruk ekskl. skatt	237 377	259 368	271 662	287 353	299 199
Betalte skatter	110 715	97 134	101 305	110 436	122 043

Tabell 2f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	1999	2000	2001	2002	2003
Kontanter og bankinnskudd	230 504	239 041	250 983	284 975	300 176
Andre krav	68 672	66 980	73 415	79 306	82 915
Omløpsmidler, jordbruk	123 089	130 576	150 757	157 424	148 270
Omløpsmidler, skogbruk	354	724	1 442	671	936
Omløpsmidler, tilleggsnæringer	308	495	519	505	1 261
Omløpsmidler, andre næringer	28 118	36 931	37 945	44 674	59 886
Omløpsmidler i alt	451 045	474 747	515 061	567 555	593 444
Anleggsmidler, jordbruk	876 803	952 970	979 407	1 018 523	1 073 514
Anleggsmidler, skogbruk	51 409	57 116	56 408	57 888	68 072
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	11 264	23 644	19 373	23 145	28 255
Anleggsmidler, andre næringer	4 139	2 625	8 824	11 084	11 678
Privat hovedbygninger	246 864	275 061	304 146	339 096	363 127
Privat, annet	66 442	76 225	70 400	77 952	98 097
Anleggsmidler i alt	1 256 920	1 387 642	1 438 557	1 527 689	1 642 742
Eiendeler i alt	1 707 965	1 862 389	1 953 617	2 095 479	2 236 186
Eiendeler i jordbruket	999 892	1 083 547	1 130 164	1 176 183	1 221 784
Kortsiktig gjeld	178 604	185 323	207 502	197 494	199 483
Langsiktig gjeld	528 704	555 788	575 428	586 815	596 645
Gjeld i alt	707 308	741 111	782 930	784 309	796 127
Endring i året, kroner	5 955	-2 389	20 352	-14 098	31 708
Egenkapital	1 000 656	1 121 278	1 170 687	1 311 195	1 440 059
Egenkapitalprosent	59	60	60	63	64
Endring i året (sparing)	-4 897	25 850	34 923	92 353	59 757
Arbeidskapital	272 441	289 424	307 558	370 061	393 961
Endring i året	2 673	16 123	21 383	64 899	12 766
1) Kalkulasjonsrente	7,0 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %	5,0 %

Melkeproduksjon. Alle bygder. Låg- og høggruppe 2003

Tabell 3a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	Låggruppe	Høggruppe
Antall bruk	31	31
Brukers alder	45	49
Arealfordeling og avling		
Korn, daa	19,3	25,4
Grovfôr, daa	233,1	213,1
Annet areal, daa	1,0	0,4
Jordbruksareal, daa	253,4	238,9
- herav leid areal, daa	73,2	61,7
Korn, FEm pr daa	448	424
Grovfôr, FEm pr daa	441	408
Jordbruksareal, FEm pr daa	427	393
Husdyrproduksjon		
Antall årskyr	17,9	15,0
Kumelk, liter omsatt	100 463	90 220
Melkekvote	99 171	89 961
Produsert melk pr årsku, kg	6 379	6 804
Storfekjøtt, kg omsatt	5 232	4 133
Arbeidsforbruk, timer		
Bruker	2 292	2 124
Ektefelle	386	614
Barn under 17 år	19	26
Sum familie	2 697	2 764
Leid arbeid	857	620
Sum timer i jordbruket	3 554	3 384
Sum timer familie i skogbruket	56	63
Sum timer i tilleggsnæring	48	98
Familiens arbeid på nyanlegg	45	16
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	1 101	721
Oppnådde priser		
Bygg, kr pr kg	1,68	1,73
Havre, kr pr kg	1,46	1,55
Kumelk, kr pr l	3,43	3,41
Kukjøtt, kr pr kg	25,42	26,08
Annet storfekjøtt, kr pr kg	31,21	31,23

Tabell 3b. Nettoinvesteringer

År	Låggruppe	Høggruppe
Jord, grøfter og vannanlegg	-233	8 339
Driftsbygninger	25 494	3 006
Maskiner og redskap	35 055	-9 376
Melkekvote (ku og geit)	10 197	6 523
Sum nettoinvesteringer	70 513	8 492

1) Inkl. nyttet halmavling

2) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

3) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Melkeproduksjon. Alle bygder. Låg- og høggruppe 2003

Tabell 3c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	Låggruppe	Høggruppe
Korn	13 312	18 491
Andre planteprodukter	11 565	6 547
Planteprodukter i alt	24 877	25 038
Storfe, melk 1)	344 087	307 979
Storfe, livdyr	12 736	13 488
Kuslakt 2)	47 554	45 133
Annet storfeslakt 2)	102 774	73 820
Andre inntekter, husdyrholdet	4 102	3 233
Husdyrprodukt i alt	511 252	443 653
Areal og kulturlandskapstillegg, grovfôr	75 916	73 752
Areal og kulturlandskapstillegg, korn	7 445	10 077
Areal og kulturlandskapstillegg, annet	122	72
Produksjonstillegg, husdyr	84 858	72 850
Bunnfradrag	-6 000	-5 806
Driftstillegg melk ku	59 000	58 048
Distriktstilskudd storfe	39 313	39 908
Grunntilskudd storfe	6 905	4 631
Distriktstilskudd sau	189	
Grunntilskudd sau	211	
Refunderte avløserutgifter	51 085	45 860
Andre tilskudd	8 131	14 412
Tilskudd i alt	327 174	313 806
Leieinntekter, traktor og redskap	6 044	18 423
Andre inntekter	-1 531	2 003
Produksjonsinntekter i alt	867 816	802 923

Tabell 3d. Kostnader pr bruk

År	Låggruppe	Høggruppe
Kraftfôr	141 669	115 854
Andre førkostnader inkl. beiteleie	17 856	8 505
Såvarer	6 914	6 573
Handelsgjødsel og kalk	28 197	26 639
Plantevernmidler	2 812	1 781
Konserveringsmidler	10 612	8 325
Andre forbruksartikler m.v.	47 870	34 710
Kjøp av dyr	16 905	6 474
Sum variable kostnader	272 836	208 861
Leid arbeid	96 209	60 730
Drivstoff	13 538	10 742
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	3 551	2 924
Vedl.h. driftsbygninger	39 036	18 834
Vedl.h. traktor og maskiner	46 941	32 243
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	954	1 502
Avskr. driftsbygninger	38 548	31 873
Avskr. traktor og maskiner	40 885	30 408
Maskinleie	15 558	12 835
Andre faste kostnader	85 410	67 427
Sum faste kostnader	380 629	269 518
Kostnader i alt	653 465	478 380
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	1,15	0,82
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk	1,24	0,86
Netto mekaniseringskostnader pr daa	490	324

1) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

2) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Melkeproduksjon. Alle bygder. Låg- og høggruppe 2003

Tabell 3e. Resultatregning

År	Låggruppe	Høggruppe
Resultatregning i jordbruket		
Driftsoverskudd	214 351	324 543
- Renter av jordbruksaktiva ¹⁾	68 432	58 017
Familiens arbeidsfortjeneste	145 918	266 526
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	92 760	167 794
Lønnsevne	242 127	327 256
Lønnsevne pr. time	68,12	96,70
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	145 932	201 324
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	126 500	205 973
Regnskapssammendrag		
Driftsoverskudd, jordbruk	214 351	324 543
Driftsoverskudd, skogbruk	13 636	10 784
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	23 441	14 059
Driftsoverskudd, andre næringer	7 354	1 347
Lønnsinntekt	174 784	111 672
Pensjoner og sykepenger	25 795	35 014
Gevinst/utbytte verdipapir	1 154	2 103
Årlige erstatninger og lignende	6 065	3 807
Familiens arbeid på nyanlegg	6 117	2 176
Renteinntekter	9 382	21 408
- Renteutgifter	45 311	27 946
- Kårutgifter	5 922	4 081
Nettoinntekt	430 844	494 887
Privatforbruk ekskl. skatt	300 287	310 284
Betalte skatter	116 790	139 734

Tabell 3f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	Låggruppe	Høggruppe
Kontanter og bankinnskudd	252 682	450 796
Andre krav	104 215	91 345
Omløpsmidler, jordbruk	167 795	138 365
Omløpsmidler, skogbruk	1 286	1 080
Omløpsmidler, tilleggsnæringer		1 484
Omløpsmidler, andre næringer	46 524	103 458
Omløpsmidler i alt	572 502	786 529
Anleggsmidler, jordbruk	1 233 324	1 025 502
Anleggsmidler, skogbruk	68 976	76 188
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	28 997	4 610
Anleggsmidler, andre næringer		1 884
Privat hovedbygninger	438 663	332 565
Privat, annet	96 446	106 264
Anleggsmidler i alt	1 866 406	1 547 013
Eiendeler i alt	2 438 908	2 333 542
Eiendeler i jordbruket	1 401 119	1 163 867
Kortsiktig gjeld	238 711	168 135
Langsiktig gjeld	750 174	408 790
Gjeld i alt	988 884	576 924
Endring i året, kroner	80 031	-26 269
Egenkapital	1 450 023	1 756 618
Egenkapitalprosent	59	75
Endring i året (sparing)	37 761	71 478
Arbeidskapital	333 792	618 395
Endring i året	9 991	-15 807
1) Kalkulasjonsrente	5,0 %	5,0 %

Melkeproduksjon. Alle bygder. Størrelsesgruppe under 15 årskyr.

Tabell 4a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	1999	2000	2001	2002	2003
Antall bruk	59	53	48	38	32
Brukers alder	46	47	47	48	47
Arealfordeling og avling					
Korn, daa	11,3	12,2	9,7	10,0	12,8
Grovfôr, daa	170,3	180,0	181,5	178,2	179,8
Annet areal, daa	1,3	1,4	0,8	1,1	1,1
Jordbruksareal, daa	183,0	193,6	192,0	189,3	193,7
- herav leid areal, daa	35,3	42,4	47,2	47,7	50,6
Korn, FEM pr daa	347	237	285	417	446
Grovfôr, FEM pr daa	393	388	382	388	418
Jordbruksareal, FEM pr daa	388	376	376	388	399
Husdyrproduksjon					
Antall årskyr	12,3	12,6	12,7	12,5	12,6
Kumelk, liter omsatt	69 306	69 505	71 020	71 393	74 200
Melkekvote	71 256	70 898	71 826	70 985	73 593
Produsert melk pr årsku, kg	6 344	6 222	6 291	6 459	6 649
Storfekjøtt, kg omsatt	3 315	3 313	3 151	2 995	3 097
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker	2 230	2 230	2 288	2 217	2 216
Ektefelle	455	523	410	387	423
Barn under 17 år	26	26	14	27	14
Sum familie	2 711	2 778	2 712	2 631	2 653
Leid arbeid	564	524	522	599	588
Sum timer i jordbruket	3 275	3 302	3 233	3 230	3 241
Sum timer familie i skogbruket	120	118	98	73	85
Sum timer i tilleggsnæring	70	44	48	45	41
Familiens arbeid på nyanlegg	22	11	10	11	26
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	735	719	757	809	980
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg	1,86	1,87	1,71	1,83	1,73
Havre, kr pr kg				1,59	
Kumelk, kr pr l	3,16	3,07	3,36	3,49	3,45
Kukjøtt, kr pr kg	30,25	23,10	25,02	25,30	25,92
Annet storfekjøtt, kr pr kg	35,84	27,76	30,16	30,29	30,77

Tabell 4b. Nettoinvesteringer

År	1999	2000	2001	2002	2003
Jord, grøfter og vannanlegg	1 641	4 693	-483	643	2 583
Driftsbygninger	-11 563	-6 166	-6 147	-6 523	8 624
Maskiner og redskap	6 533	-9 388	4 725	12 713	-429
Melkekvote (ku og geit)	-358		10 260	6 987	5 598
Sum nettoinvesteringer	-3 748	-10 861	8 355	13 819	16 375

1) Inkl. nyttet halmavling

2) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

3) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Melkeproduksjon. Alle bygder. Størrelsesgruppe under 15 årskyr.

Tabell 4c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	1999	2000	2001	2002	2003
Korn	5 734	3 247	3 902	6 854	9 026
Andre planteprodukter	3 926	2 800	5 943	7 638	7 944
Planteprodukter i alt	9 661	6 047	9 844	14 492	16 969
Storfe, melk 1)	218 666	213 230	238 670	249 108	255 831
Storfe, livdyr	10 779	7 698	7 626	11 308	10 117
Kuslakt 2)	34 846	30 397	32 642	33 763	33 126
Annet storfeslakt 2)	59 251	60 191	53 314	55 423	55 810
Andre inntekter, husdyrholdet	1 121	863	270	203	1 424
Husdyrprodukt i alt	324 663	312 379	332 521	349 804	356 308
Areal og kulturlandskapstillegg, grovfôr	58 577	59 320	60 329	60 609	63 409
Areal og kulturlandskapstillegg, korn	2 865	3 920	3 674	4 335	4 863
Areal og kulturlandskapstillegg, annet	115	116	91	156	178
Produksjonstillegg, husdyr	52 255	59 538	58 633	63 474	64 206
Bunnfradrag				-5 211	-5 813
Driftstillegg melk ku	59 000	60 000	55 208	58 263	54 391
Distriktstilskudd storfe	15 391	29 397	29 711	27 174	31 091
Grunntilskudd storfe	3 517	11 873	10 343	10 011	3 845
Distriktstilskudd sau		34		8	4
Grunntilskudd sau		41		8	4
Refunderte avløserutgifter	39 263	49 774	47 246	51 242	40 870
Andre tilskudd	3 396	3 065	2 457	7 195	12 887
Tilskudd i alt	234 380	277 078	267 692	277 263	269 935
Leieinntekter, traktor og redskap	6 125	9 902	8 689	5 592	5 495
Andre inntekter		158	87	215	717
Produksjonsinntekter i alt	574 828	605 564	618 834	647 365	649 424

Tabell 4d. Kostnader pr bruk

År	1999	2000	2001	2002	2003
Kraftfôr	101 456	91 797	93 309	94 081	91 812
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie	6 485	10 545	5 070	6 487	7 695
Såvarer	4 114	3 300	3 481	3 883	4 730
Handelsgjødsel og kalk	21 345	19 555	19 710	21 574	19 985
Plantevernmidler	628	510	677	1 036	1 326
Konserveringsmidler	5 698	5 883	7 002	7 132	7 625
Andre forbruksartikler m.v.	24 485	25 792	30 005	27 701	31 932
Kjøp av dyr	6 433	5 913	3 205	5 111	3 694
Sum variable kostnader	170 644	163 296	162 460	167 006	168 797
Leid arbeid	52 418	54 543	53 704	57 996	54 641
Drivstoff	6 989	10 179	10 263	9 342	9 454
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	3 504	3 808	3 442	4 572	2 846
Vedl.h. driftsbygninger	15 585	18 055	19 117	20 546	23 783
Vedl.h. traktor og maskiner	22 888	26 010	29 561	28 127	33 443
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 790	1 360	1 210	1 470	1 387
Avskr. driftsbygninger	25 497	25 404	27 093	24 824	26 145
Avskr. traktor og maskiner	28 016	25 473	26 772	23 315	23 155
Maskinleie	10 062	11 014	9 652	11 117	9 377
Andre faste kostnader	45 921	51 878	58 094	56 547	60 848
Sum faste kostnader	212 672	227 723	238 908	237 856	245 080
Kostnader i alt	383 315	391 019	401 367	404 862	413 877
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	0,99	0,98	1,07	1,03	1,00
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk	1,01	1,02	1,09	1,06	1,04
Netto mekaniseringskostnader pr daa	384	368	402	400	400

1) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

2) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Melkeproduksjon. Alle bygder. Størrelsesgruppe under 15 årskyr.

Tabell 4e. Resultatregning

År	1999	2000	2001	2002	2003
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	191 513	214 545	217 467	242 503	235 547
- Renter av jordbruksaktiva	63 368	62 842	65 347	62 260	46 791
Familiens arbeidsfortjeneste	128 145	151 703	152 119	180 243	188 756
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	77 642	94 340	94 948	118 495	122 579
Lønnsevne	195 547	217 023	219 527	238 239	243 397
Lønnsevne pr. time	59,70	65,72	67,89	73,76	75,11
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	124 462	138 713	142 809	161 561	156 491
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	114 699	128 635	133 756	157 665	153 168
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	191 513	214 545	217 467	242 503	235 547
Driftsoverskudd, skogbruk	13 455	19 477	18 480	4 387	11 168
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	6 633	7 231	6 523	7 067	6 274
Driftsoverskudd, andre næringer	4 662	3 982	6 301	4 826	2 396
Lønnsinntekt	94 514	100 339	100 157	134 915	144 795
Pensjoner og sykepenger	12 484	15 894	20 580	30 337	29 491
Gevinst/utbytte verdipapir	809	1 945	8 696	545	598
Årlige erstatninger og lignende	4 316	3 439	4 359	5 303	5 776
Familiens arbeid på nyanlegg	2 508	1 368	1 179	1 370	3 519
Renteinntekter	14 231	15 389	19 742	21 825	17 974
- Renteutgifter	36 664	34 181	35 244	30 722	25 915
- Kårutgifter	4 696	5 074	4 607	4 719	5 342
Nettoinntekt	303 763	344 354	363 632	417 637	426 278
Privatforbruk ekskl. skatt	221 969	248 272	254 233	270 911	295 358
Betalte skatter	105 644	99 915	98 909	104 824	110 098

Tabell 4f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	1999	2000	2001	2002	2003
Kontanter og bankinnskudd	264 511	285 379	326 105	374 945	398 334
Andre krav	62 888	61 468	57 000	61 742	45 164
Omløpsmidler, jordbruk	104 850	107 669	117 110	111 928	107 817
Omløpsmidler, skogbruk	165	374	84	428	721
Omløpsmidler, tilleggsnæringer	542	981	1 125	1 316	2 188
Omløpsmidler, andre næringer	27 946	34 317	46 360	57 816	38 907
Omløpsmidler i alt	460 902	490 187	547 784	608 175	593 131
Anleggsmidler, jordbruk	786 192	785 995	820 412	786 886	836 678
Anleggsmidler, skogbruk	58 135	66 825	71 533	53 170	79 594
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	3 738	8 635	6 785	7 332	8 639
Anleggsmidler, andre næringer	3 650		1 425	1 668	1 825
Privat hovedbygninger	229 045	259 569	272 014	281 393	313 681
Privat, annet	61 725	73 120	68 361	63 277	92 722
Anleggsmidler i alt	1 142 484	1 194 145	1 240 529	1 193 725	1 333 138
Eiendeler i alt	1 603 386	1 684 332	1 788 313	1 802 230	1 926 269
Eiendeler i jordbruket	891 041	893 664	937 521	899 144	944 495
Kortsiktig gjeld	163 807	161 059	177 667	152 584	136 961
Langsiktig gjeld	443 673	440 781	439 368	370 089	361 973
Gjeld i alt	607 480	601 840	617 034	522 673	498 933
Endring i året, kroner	-5 551	-3 599	16 568	-3 708	-21 411
Egenkapital	995 906	1 082 492	1 171 279	1 279 557	1 427 336
Egenkapitalprosent	62	64	65	71	74
Endring i året (sparing)	-6 360	33 050	35 466	75 037	49 575
Arbeidskapital	297 096	329 128	370 118	455 591	456 170
Endring i året	7 396	20 397	31 151	93 047	-3 160
1) Kalkulasjonsrente	7,0 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %	5,0 %

Melkeproduksjon. Alle bygder. Størrelsesgruppe 15 - 19,9 årskyr.

Tabell 5a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	1999	2000	2001	2002	2003
Antall bruk	33	41	45	46	47
Brukers alder	48	46	48	47	48
Arealfordeling og avling					
Korn, daa	25,8	39,1	29,9	22,8	21,4
Grovfôr, daa	200,7	203,4	231,4	239,0	235,9
Annet areal, daa	1,0	0,8	0,6	0,3	0,9
Jordbruksareal, daa	227,5	243,4	262,0	262,2	258,2
- herav leid areal, daa	57,8	60,2	63,6	69,8	76,5
Korn, FEm pr daa	368	377	279	397	372
Grovfôr, FEm pr daa	434	448	411	399	439
Jordbruksareal, FEm pr daa	425	436	397	399	417
Husdyrproduksjon					
Antall årskyr	16,4	16,8	17,1	17,0	17,1
Kumelk, liter omsatt	88 541	89 983	91 676	94 658	98 985
Melkekvote	89 151	90 001	92 179	94 242	97 120
Produsert melk pr årsku, kg	6 075	6 089	6 104	6 324	6 549
Storfekjøtt, kg omsatt	4 301	4 341	5 132	4 926	4 935
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker	2 077	2 238	2 292	2 394	2 332
Ektefelle	483	466	592	554	438
Barn under 17 år	32	17	38	19	26
Sum familie	2 592	2 721	2 922	2 966	2 795
Leid arbeid	837	743	626	678	709
Sum timer i jordbruket	3 429	3 464	3 548	3 644	3 504
Sum timer familie i skogbruket	61	84	81	67	57
Sum timer i tilleggsnæring	48	67	49	59	95
Familiens arbeid på nyanlegg	84	64	37	24	19
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	781	812	865	823	860
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg	1,88	1,65	1,65	1,77	1,72
Havre, kr pr kg	1,52	1,60	1,45	1,60	1,49
Kumelk, kr pr l	3,15	3,08	3,37	3,50	3,43
Kukjøtt, kr pr kg	29,15	23,07	25,19	25,17	25,72
Annet storfekjøtt, kr pr kg	36,02	27,60	30,47	30,63	31,05

Tabell 5b. Nettoinvesteringer

År	1999	2000	2001	2002	2003
Jord, grøfter og vannanlegg	488	-495	254	3 098	9 236
Driftsbygninger	31 058	-21 571	5 985	-8 116	13 347
Maskiner og redskap	4 054	1 028	11 467	-396	13 926
Melkekvote (ku og geit)	-386		11 866	8 915	8 427
Sum nettoinvesteringer	35 214	-21 038	29 572	3 501	44 936

1) Inkl. nyttet halmavling

2) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

3) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Melkeproduksjon. Alle bygder. Størrelsesgruppe 15 - 19,9 årskyr.

Tabell 5c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	1999	2000	2001	2002	2003
Korn	15 086	21 755	10 286	12 950	11 906
Andre planteprodukter	7 861	3 155	9 027	11 529	9 585
Planteprodukter i alt	22 947	24 911	19 313	24 480	21 491
Storfe, melk 1)	279 131	277 364	309 091	331 369	339 268
Storfe, livdyr	11 950	8 671	11 610	14 332	12 046
Kuslakt 2)	47 963	36 868	49 751	45 238	53 123
Annet storfeslakt 2)	81 901	91 011	95 961	108 806	90 505
Andre inntekter, husdyrholdet	278	209	1 332	1 535	3 070
Husdyrprodukt i alt	421 222	414 123	467 746	501 280	498 012
Areal og kulturlandskapstillegg, grovfôr	65 929	60 514	67 897	74 150	76 663
Areal og kulturlandskapstillegg, korn	7 850	14 027	11 140	9 686	7 821
Areal og kulturlandskapstillegg, annet	89	114	145	103	89
Produksjonstillegg, husdyr	62 413	71 284	78 698	83 974	82 051
Bunnfradrag				-5 348	-6 000
Driftstillegg melk ku	59 000	60 000	55 000	61 500	59 000
Distriktstilskudd storfe	14 338	26 009	31 489	35 436	36 586
Grunntilskudd storfe	4 475	15 440	16 133	16 247	6 261
Distriktstilskudd sau		23	33	57	121
Grunntilskudd sau		27	39	56	136
Refunderte avløserutgifter	45 074	52 925	50 669	62 018	51 696
Andre tilskudd	4 542	6 810	4 390	7 126	10 122
Tilskudd i alt	263 712	307 174	315 633	345 005	324 547
Leieinntekter, traktor og redskap	8 107	8 049	5 093	7 169	14 305
Andre inntekter	152		666	635	1 288
Produksjonsinntekter i alt	716 138	754 257	808 451	878 568	859 643

Tabell 5d. Kostnader pr bruk

År	1999	2000	2001	2002	2003
Kraftfôr	123 904	121 211	131 448	141 787	130 605
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie	10 979	9 996	10 622	10 231	14 519
Såvarer	7 277	6 025	5 833	5 476	7 300
Handelsgjødsel og kalk	27 873	25 496	27 784	31 742	27 494
Plantevernmidler	1 242	1 651	1 401	1 503	1 774
Konserveringsmidler	7 310	8 493	8 979	8 358	8 967
Andre forbruksartikler m.v.	29 797	32 803	35 807	34 692	42 365
Kjøp av dyr	8 651	14 296	16 287	13 873	15 862
Sum variable kostnader	217 031	219 970	238 161	247 662	248 886
Leid arbeid	74 412	71 445	66 275	73 005	81 363
Drivstoff	8 893	11 124	13 182	13 349	11 638
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	5 016	5 273	5 810	6 406	3 588
Vedl.h. driftsbygninger	26 364	23 620	23 614	25 678	29 033
Vedl.h. traktor og maskiner	31 764	36 064	38 889	35 567	40 359
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 806	1 805	1 356	1 209	1 305
Avskr. driftsbygninger	27 968	32 474	34 373	35 868	35 098
Avskr. traktor og maskiner	32 743	38 533	34 360	35 472	35 108
Maskinleie	14 794	13 655	15 039	17 036	17 925
Andre faste kostnader	53 769	65 065	67 565	68 934	78 317
Sum faste kostnader	277 529	299 057	300 463	312 522	333 734
Kostnader i alt	494 560	519 027	538 624	560 185	582 620
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	0,95	1,00	1,06	1,04	0,95
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk	1,04	1,18	1,20	1,15	1,03
Netto mekaniseringskostnader pr daa	405	438	419	414	396

1) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

2) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Melkeproduksjon. Alle bygder. Størrelsesgruppe 15 - 19,9 årskyr.

Tabell 5e. Resultatregning

År	1999	2000	2001	2002	2003
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	221 579	235 230	269 826	318 384	277 023
- Renter av jordbruksaktiva	74 995	86 117	85 293	88 198	62 934
Familiens arbeidsfortjeneste	146 584	149 113	184 533	230 186	214 089
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	87 607	86 687	106 698	136 252	133 674
Lønnsevne	245 474	242 867	267 732	303 191	295 452
Lønnsevne pr. time	71,58	70,12	75,47	83,21	84,31
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	141 991	146 429	154 513	180 415	173 462
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	134 875	137 965	145 753	176 224	163 778
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	221 579	235 230	269 826	318 384	277 023
Driftsoverskudd, skogbruk	5 993	6 869	20 038	18 969	11 891
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	4 726	10 119	10 067	10 414	22 746
Driftsoverskudd, andre næringer	- 941	2 515	3 097	9 574	9 118
Lønnsinntekt	96 742	99 491	122 215	113 442	124 277
Pensjoner og sykepenger	20 250	18 042	15 873	13 931	26 641
Gevinst/utbytte verdipapir	663	1 784	333	2 186	2 637
Årlige erstatninger og lignende	1 886	2 899	2 719	3 011	3 471
Familiens arbeid på nyanlegg	9 908	7 952	4 707	3 058	2 591
Renteinntekter	9 754	12 095	11 488	13 909	9 713
- Renteutgifter	47 185	46 876	58 335	53 842	45 278
- Kårutgifter	4 106	4 776	6 005	5 865	4 810
Nettoinntekt	319 268	345 343	396 022	447 169	440 020
Privatforbruk ekskl. skatt	240 899	262 826	278 628	283 913	294 433
Betalte skatter	115 771	91 453	99 160	111 802	122 904

Tabell 5f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	1999	2000	2001	2002	2003
Kontanter og bankinnskudd	187 870	204 570	189 468	232 410	227 435
Andre krav	80 036	72 030	92 149	86 621	99 836
Omløpsmidler, jordbruk	137 966	155 021	174 075	178 047	154 922
Omløpsmidler, skogbruk	821	1 371	3 242	940	667
Omløpsmidler, tilleggsnæringer					979
Omløpsmidler, andre næringer	29 165	44 369	32 005	41 562	81 515
Omløpsmidler i alt	435 857	477 362	490 938	539 580	565 354
Anleggsmidler, jordbruk	937 559	1 072 095	1 061 927	1 089 117	1 125 058
Anleggsmidler, skogbruk	36 533	44 749	39 203	62 543	62 473
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	2 747	48 748	36 639	39 834	29 741
Anleggsmidler, andre næringer	5 964	6 316	18 874	3 545	7 254
Privat hovedbygninger	230 950	265 636	319 741	339 626	341 554
Privat, annet	70 808	79 688	71 602	81 891	86 665
Anleggsmidler i alt	1 284 561	1 517 232	1 547 985	1 616 555	1 652 745
Eiendeler i alt	1 720 418	1 994 593	2 038 923	2 156 368	2 218 099
Eiendeler i jordbruket	1 075 525	1 227 117	1 236 001	1 267 396	1 279 980
Kortsiktig gjeld	166 981	190 743	224 267	209 774	230 969
Langsiktig gjeld	586 719	583 843	649 224	654 674	680 925
Gjeld i alt	753 700	774 587	873 491	864 448	911 894
Endring i året, kroner	10 432	-3 262	30 411	-41 114	64 194
Egenkapital	966 717	1 220 007	1 165 432	1 291 973	1 306 205
Egenkapitalprosent	56	61	57	60	59
Endring i året (sparing)	3 013	18 035	54 209	101 017	43 795
Arbeidskapital	268 876	286 618	266 672	329 806	334 385
Endring i året	7 370	21 754	11 075	61 812	2 094
1) Kalkulasjonsrente	7,0 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %	5,0 %

Melkeproduksjon. Alle bygder. Størrelsesgruppe fra og med 20 årskyr.

Tabell 6a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	1999	2000	2001	2002	2003
Antall bruk	12	11	11	15	13
Brukers alder	46	47	47	46	46
Arealfordeling og avling					
Korn, daa	43,7	31,6	39,3	34,7	37,4
Grovfôr, daa	218,9	223,7	236,8	251,4	259,7
Annet areal, daa	1,0	1,0	0,7	0,9	0,9
Jordbruksareal, daa	263,5	256,4	276,8	287,0	298,0
- herav leid areal, daa	71,7	57,3	67,1	76,7	78,8
Korn, FEm pr daa	544	418	378	438	455
Grovfôr, FEm pr daa	478	482	477	441	464
Jordbruksareal, FEm pr daa	487	472	462	440	436
Husdyrproduksjon					
Antall årskyr	22,1	22,9	23,6	23,1	22,4
Kumelk, liter omsatt	120 173	126 269	131 817	131 981	131 042
Melkekvote	121 487	128 369	132 689	132 366	131 954
Produsert melk pr årsku, kg	6 044	6 065	6 159	6 410	6 530
Storfekjøtt, kg omsatt	4 996	4 521	5 182	5 464	6 615
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker	2 524	2 541	2 288	2 278	2 319
Ektefelle	715	606	597	445	679
Barn under 17 år	31	32	4	3	3
Sum familie	3 270	3 179	2 890	2 726	3 001
Leid arbeid	989	744	908	977	930
Sum timer i jordbruket	4 259	3 923	3 797	3 703	3 931
Sum timer familie i skogbruket	27	62	103	87	31
Sum timer i tilleggsnæring	41	41	65	63	99
Familiens arbeid på nyanlegg	17	45	5	37	99
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	769	642	742	909	985
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg	1,87	1,62	1,58	1,77	1,71
Havre, kr pr kg					1,66
Kumelk, kr pr l	3,14	3,09	3,36	3,53	3,45
Kukjøtt, kr pr kg	30,15	22,76	24,47	25,42	25,77
Annet storfekjøtt, kr pr kg	36,45	27,56	30,09	30,41	31,49

Tabell 6b. Nettoinvesteringer

År	1999	2000	2001	2002	2003
Jord, grøfter og vannanlegg	-1 651	-1 486	-1 477	6 955	339
Driftsbygninger	-4 754	-9 504	-22 282	1 322	43 304
Maskiner og redskap	-33 609	15 982	-17 707	8 518	31 183
Melkekvote (ku og geit)	-134		11 604	12 236	7 306
Sum nettoinvesteringer	-40 148	4 992	-29 862	29 032	82 133

1) Inkl. nyttet halmavling

2) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

3) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Melkeproduksjon. Alle bygder. Størrelsesgruppe fra og med 20 årskyr.

Tabell 6c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	1999	2000	2001	2002	2003
Korn	45 219	21 593	25 270	26 464	28 735
Andre planteprodukter	8 375	2 521	5 239	17 197	11 544
Planteprodukter i alt	53 594	24 114	30 508	43 661	40 279
Storfe, melk 1)	377 538	390 508	443 174	465 900	451 735
Storfe, livdyr	12 594	16 206	9 544	13 009	15 358
Kuslakt 2)	58 844	47 808	63 364	64 251	61 945
Annet storfeslakt 2)	83 536	74 683	76 947	109 032	134 794
Andre inntekter, husdyrholdet	0	0	0	0	6 733
Husdyrprodukt i alt	532 512	529 205	593 030	652 192	670 566
Areal og kulturlandskapstillegg, grovfôr	68 632	67 541	75 164	76 308	81 880
Areal og kulturlandskapstillegg, korn	13 566	9 870	13 506	16 774	15 077
Areal og kulturlandskapstillegg, annet			25	359	107
Produksjonstillegg, husdyr	72 091	83 240	90 501	97 678	100 982
Bunnfradrag				-6 000	-6 000
Driftstillegg melk ku	59 000	60 000	55 000	61 500	59 000
Distriktstilskudd storfe	19 882	40 039	42 156	37 196	53 061
Grunntilskudd storfe	5 815	17 430	16 860	17 305	7 347
Distriktstilskudd sau					
Grunntilskudd sau					
Refunderte avløserutgifter	58 002	53 340	57 460	63 635	47 765
Andre tilskudd	4 155	3 761	4 239	13 148	12 427
Tilskudd i alt	301 142	335 221	354 911	377 904	371 645
Leieinntekter, traktor og redskap	9 697	7 234	10 777	8 394	9 987
Andre inntekter	102	136	136		-4 137
Produksjonsinntekter i alt	897 046	895 910	989 363	1 082 152	1 088 340

Tabell 6d. Kostnader pr bruk

År	1999	2000	2001	2002	2003
Kraftfôr	174 731	164 613	178 628	190 754	183 204
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie	26 215	21 298	18 128	21 521	21 743
Såvarer	8 515	5 604	7 512	9 844	10 211
Handelsgjødsel og kalk	33 249	36 724	35 130	38 927	37 888
Plantevernmidler	2 459	2 058	2 419	3 561	4 136
Konserveringsmidler	10 023	10 120	12 099	13 580	10 968
Andre forbruksartikler m.v.	39 908	44 439	50 098	48 737	57 758
Kjøp av dyr	5 210	13 152	20 448	14 989	9 653
Sum variable kostnader	300 311	298 006	324 462	341 913	335 562
Leid arbeid	100 349	72 136	106 555	94 242	98 136
Drivstoff	11 500	11 869	15 597	15 009	17 886
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	4 212	5 948	4 082	8 566	4 546
Vedl.h. driftsbygninger	28 967	18 995	26 306	30 750	35 825
Vedl.h. traktor og maskiner	35 777	36 559	40 818	47 719	49 413
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 651	1 486	1 477	1 379	1 381
Avskr. driftsbygninger	32 313	36 733	44 661	42 943	44 056
Avskr. traktor og maskiner	50 448	51 596	49 935	47 911	51 470
Maskinleie	15 853	14 463	14 568	19 705	17 855
Andre faste kostnader	61 011	69 178	77 956	88 201	96 813
Sum faste kostnader	342 083	318 964	381 954	396 425	417 383
Kostnader i alt	642 393	616 970	706 416	738 337	752 944
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	0,94	1,02	0,98	1,12	1,09
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk	1,00	0,98	0,95	1,07	1,08
Netto mekaniseringskostnader pr daa	458	481	453	494	476

1) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

2) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Melkeproduksjon. Alle bygder. Størrelsesgruppe fra og med 20 årskyr.

Tabell 6e. Resultatregning

År	1999	2000	2001	2002	2003
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	254 652	278 940	282 947	343 814	335 395
- Renter av jordbruksaktiva ¹⁾	95 432	102 558	108 323	110 516	82 548
Familiens arbeidsfortjeneste	159 220	176 382	174 623	233 299	252 847
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	80 979	94 104	102 235	144 863	145 116
Lønnsevne	276 445	264 058	296 978	327 541	350 984
Lønnsevne pr. time	64,92	67,30	78,21	88,45	89,28
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	136 937	139 749	166 960	195 900	188 630
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	121 731	130 605	151 362	202 292	186 752
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	254 652	278 940	282 947	343 814	335 395
Driftsoverskudd, skogbruk	- 536	5 381	24 212	16 779	5 698
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	20 194	9 382	19 743	32 650	53 182
Driftsoverskudd, andre næringer	21 946	21 117	26 959	14 117	22 417
Lønnsinntekt	80 549	77 455	87 489	138 054	157 927
Pensjoner og sykepenger	33 118	13 509	8 864	4 526	18 536
Gevinst/utbytte verdipapir	507	241	197	1 183	534
Årlige erstatninger og lignende	6 517	12 077	7 231	5 081	9 329
Familiens arbeid på nyanlegg	1 912	5 505	578	4 861	13 264
Renteinntekter	9 243	7 870	10 043	12 159	11 311
- Renteutgifter	61 869	77 513	66 515	68 052	51 819
- Kårutgifter	2 319	4 530	2 896	6 411	5 363
Nettoinntekt	363 914	349 434	398 851	498 761	570 412
Privatforbruk ekskl. skatt	303 449	299 943	319 216	339 555	325 883
Betalte skatter	121 749	104 903	120 538	120 465	148 333

Tabell 6f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	1999	2000	2001	2002	2003
Kontanter og bankinnskudd	180 547	144 260	174 826	218 249	321 542
Andre krav	65 859	74 720	68 405	101 366	114 663
Omløpsmidler, jordbruk	171 856	149 834	202 193	209 441	223 796
Omløpsmidler, skogbruk				460	2 442
Omløpsmidler, tilleggsnæringer					
Omløpsmidler, andre næringer	26 083	21 800	25 525	20 925	33 328
Omløpsmidler i alt	444 345	390 613	470 948	550 441	695 771
Anleggsmidler, jordbruk	1 155 226	1 313 475	1 335 620	1 388 852	1 470 143
Anleggsmidler, skogbruk	59 248	56 429	60 791	55 569	59 956
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	71 689	2 390	3 666	12 026	71 167
Anleggsmidler, andre næringer	1 528	1 515		58 058	51 923
Privat hovedbygninger	378 239	384 833	380 557	483 654	562 831
Privat, annet	77 621	78 282	74 383	103 052	152 658
Anleggsmidler i alt	1 743 550	1 836 924	1 855 017	2 101 211	2 368 679
Eiendeler i alt	2 187 895	2 227 538	2 325 965	2 651 651	3 064 450
Eiendeler i jordbruket	1 327 082	1 463 309	1 537 813	1 598 293	1 693 939
Kortsiktig gjeld	283 321	282 034	269 113	273 608	239 548
Langsiktig gjeld	787 232	1 005 340	867 247	927 754	869 592
Gjeld i alt	1 070 553	1 287 374	1 136 361	1 201 362	1 109 141
Endring i året, kroner	50 214	6 693	-4 288	42 432	45 017
Egenkapital	1 117 342	940 164	1 189 604	1 450 289	1 955 309
Egenkapitalprosent	51	42	51	55	64
Endring i året (sparing)	-19 458	20 286	-46 337	109 649	142 531
Arbeidskapital	161 023	108 580	201 835	276 832	456 223
Endring i året	-33 461	-25 461	20 932	3 060	90 548
1) Kalkulasjonsrente	7,0 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %	5,0 %

Melkeproduksjon. Kystbygder. Alle bruk

Tabell 7a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	1999	2000	2001	2002	2003
Antall bruk	20	20	23	22	23
Brukers alder	47	45	45	44	44
Arealfordeling og avling					
Korn, daa	6,7	21,8	18,7	26,4	21,0
Grovfôr, daa	179,5	181,7	198,4	200,9	219,3
Annet areal, daa	2,2	2,5	1,8	1,7	1,3
Jordbruksareal, daa	188,4	206,0	218,8	229,0	241,6
- herav leid areal, daa	40,9	48,5	51,1	63,7	84,0
Korn, FEM pr daa	1)	556	389	304	440
Grovfôr, FEM pr daa		466	488	443	433
Jordbruksareal, FEM pr daa		465	473	430	433
Husdyrproduksjon					
Antall årskyr	15,2	15,9	15,5	16,0	16,8
Kumelk, liter omsatt	82 591	82 491	83 689	89 647	96 215
Melkekvote	84 585	83 611	85 121	88 740	94 065
Produsert melk pr årsku, kg	6 146	5 898	6 082	6 342	6 550
Storfekjøtt, kg omsatt	4 059	4 057	4 720	4 528	4 969
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker	2 303	2 341	2 489	2 410	2 394
Ektefelle	568	548	534	353	432
Barn under 17 år	11	10	7	24	41
Sum familie	2 881	2 899	3 031	2 788	2 868
Leid arbeid	646	596	598	785	650
Sum timer i jordbruket	3 527	3 494	3 628	3 573	3 518
Sum timer familie i skogbruket	55	58	66	35	37
Sum timer i tilleggsnæring	69	78	83	96	171
Familiens arbeid på nyanlegg	29		8	10	35
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	840	770	898	984	1 077
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg	1,66	1,62	1,60	1,72	1,70
Havre, kr pr kg		1,48	1,43	1,56	1,49
Kumelk, kr pr l	2)	3,15	3,05	3,38	3,49
Kukjøtt, kr pr kg	3)	30,65	22,90	24,75	25,71
Annet storfekjøtt, kr pr kg	3)	36,21	27,67	30,45	30,78

Tabell 7b. Nettoinvesteringer

År	1999	2000	2001	2002	2003
Jord, grøfter og vannanlegg	-2 509	6 591	346	7 053	13 528
Driftsbygninger	-16 342	-20 100	-1 635	-7 269	37 209
Maskiner og redskap	6 736	6 181	18 095	2 307	11 209
Melkekvote (ku og geit)	-926		14 202	7 100	6 710
Sum nettoinvesteringer	-13 041	-7 328	31 008	9 190	68 656

1) Inkl. nyttet halmavling

2) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

3) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Melkeproduksjon. Kystbygder. Alle bruk

Tabell 7c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	1999	2000	2001	2002	2003
Korn	3 786	13 695	8 849	18 597	16 516
Andre planteprodukter	3 061	2 532	8 564	6 712	14 690
Planteprodukter i alt	6 847	16 227	17 413	25 309	31 205
Storfe, melk 1)	260 167	251 553	282 817	312 555	327 991
Storfe, livdyr	3 630	4 202	5 745	7 635	9 712
Kuslakt 2)	47 195	35 072	39 802	41 689	51 200
Annet storfeslakt 2)	74 299	91 511	85 565	102 746	96 144
Andre inntekter, husdyrholdet	721	285	0	0	1 858
Husdyrprodukt i alt	386 012	382 622	413 930	464 624	486 906
Areal og kulturlandskapstillegg, grovfôr	64 531	62 999	65 676	67 034	75 373
Areal og kulturlandskapstillegg, korn	1 151	7 777	7 950	11 240	7 948
Areal og kulturlandskapstillegg, annet	115	203	270	406	230
Produksjonstillegg, husdyr	59 169	68 139	73 396	80 884	81 588
Bunnfradrag				-4 364	-5 739
Driftstillegg melk ku	59 000	60 000	55 435	58 705	57 717
Distriktstilskudd storfe	22 956	38 792	40 429	40 812	45 536
Grunntilskudd storfe	4 194	14 237	14 588	14 627	5 652
Distriktstilskudd sau		48			
Grunntilskudd sau		59			
Refunderte avløserutgifter	46 660	52 693	47 502	57 186	46 190
Andre tilskudd	1 817	4 340	1 780	11 146	17 872
Tilskudd i alt	259 593	309 288	307 026	337 675	332 368
Leieinntekter, traktor og redskap	7 003	7 255	7 585	11 785	26 315
Andre inntekter			1 111		3 231
Produksjonsinntekter i alt	659 455	715 393	747 065	839 395	880 025

Tabell 7d. Kostnader pr bruk

År	1999	2000	2001	2002	2003
Kraftfôr	111 349	104 013	113 560	124 569	122 198
Andre førkostnader inkl. beiteleie	9 924	11 678	12 010	11 392	9 966
Såvarer	3 101	2 615	4 133	7 104	7 474
Handelsgjødsele og kalk	23 451	23 371	26 620	31 254	28 921
Plantevernmidler	900	980	1 492	2 837	2 577
Konserveringsmidler	6 208	8 199	9 226	7 312	7 906
Andre forbruksartikler m.v.	26 872	30 296	34 749	32 976	42 663
Kjøp av dyr	1 442	14 988	8 988	9 003	18 986
Sum variable kostnader	183 246	196 139	210 778	226 447	240 691
Leid arbeid	66 657	67 843	70 141	83 914	74 752
Drivstoff	7 476	9 337	10 178	11 959	11 127
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	3 177	5 269	4 698	6 139	3 563
Vedl.h. driftsbygninger	18 364	21 007	18 449	29 979	31 011
Vedl.h. traktor og maskiner	30 072	30 172	36 330	42 281	40 647
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	2 509	1 964	1 433	1 579	1 725
Avskr. driftsbygninger	32 325	33 790	33 164	31 725	33 159
Avskr. traktor og maskiner	27 206	30 293	28 828	33 673	34 766
Maskinleie	14 461	12 724	12 793	15 713	20 115
Andre faste kostnader	50 473	55 636	60 932	66 937	74 156
Sum faste kostnader	252 722	268 035	276 948	323 899	325 021
Kostnader i alt	435 967	464 174	487 726	550 346	565 712
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	0,92	0,88	0,99	1,10	0,83
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk	0,97	1,04	1,11	1,22	0,97
Netto mekaniseringskostnader pr daa	426	415	425	476	386

1) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

2) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Melkeproduksjon. Kystbygder. Alle bruk

Tabell 7e. Resultatregning

År	1999	2000	2001	2002	2003
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	223 488	251 219	259 339	289 049	314 314
- Renter av jordbruksaktiva ¹⁾	77 401	84 565	84 689	89 394	64 188
Familiens arbeidsfortjeneste	146 087	166 654	174 650	199 654	250 125
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	88 523	102 713	100 915	124 128	153 959
Lønnsevne	221 717	241 074	255 010	283 568	324 877
Lønnsevne pr. time	62,86	68,99	70,28	79,37	92,34
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	136 892	153 864	152 456	177 159	190 935
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	124 920	142 297	139 819	171 509	186 143
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	223 488	251 219	259 339	289 049	314 314
Driftsoverskudd, skogbruk	721	1 334	2 183	826	1 303
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	6 199	7 150	12 994	21 651	33 219
Driftsoverskudd, andre næringer	3 793	- 51	1 347	11 086	11 365
Lønnsinntekt	97 758	99 794	123 809	140 498	154 904
Pensjoner og sykepenger	9 875	19 897	19 540	17 351	21 196
Gevinst/utbytte verdipapir	2 231	3 749	17 404	3 010	5 666
Årlige erstatninger og lignende	3 075	1 138	1 107	760	1 640
Familiens arbeid på nyanlegg	3 140		957	1 223	4 654
Renteinntekter	5 443	7 812	12 817	13 148	11 114
- Renteutgifter	38 920	39 468	44 804	47 758	42 753
- Kårutgifter	4 316	3 717	4 295	4 431	3 305
Nettoinntekt	312 487	348 857	402 397	446 413	513 315
Privatforbruk ekskl. skatt	254 582	253 014	268 355	322 099	301 642
Betalte skatter	108 721	90 791	103 576	108 627	119 104

Tabell 7f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	1999	2000	2001	2002	2003
Kontanter og bankinnskudd	117 317	169 062	214 305	244 436	288 790
Andre krav	48 337	61 877	60 136	75 814	73 572
Omløpsmidler, jordbruk	137 107	147 094	165 088	170 914	170 819
Omløpsmidler, skogbruk		103	89	228	614
Omløpsmidler, tilleggsnæringer		700	609		2 000
Omløpsmidler, andre næringer	50 647	57 060	55 163	60 443	132 776
Omløpsmidler i alt	353 409	435 895	495 390	551 835	668 571
Anleggsmidler, jordbruk	946 232	1 064 792	1 061 928	1 114 675	1 153 608
Anleggsmidler, skogbruk	21 846	22 748	20 581	17 795	38 368
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	10 976	12 817	19 093	22 960	38 182
Anleggsmidler, andre næringer	20 607	12 948	39 901	40 976	38 488
Privat hovedbygninger	246 241	262 035	332 293	384 402	376 076
Privat, annet	48 456	81 785	61 663	111 915	130 212
Anleggsmidler i alt	1 294 358	1 457 124	1 535 459	1 692 724	1 774 934
Eiendeler i alt	1 647 766	1 893 019	2 030 849	2 245 130	2 443 505
Eiendeler i jordbruket	1 083 340	1 211 886	1 227 015	1 286 160	1 324 427
Kortsiktig gjeld	179 948	149 373	187 954	182 585	204 500
Langsiktig gjeld	522 163	565 347	584 411	669 777	662 585
Gjeld i alt	702 111	714 720	772 366	852 362	867 085
Endring i året, kroner	-13 105	-2 531	28 297	23 845	33 461
Egenkapital	945 656	1 178 299	1 258 483	1 392 768	1 576 420
Egenkapitalprosent	57	62	62	62	65
Endring i året (sparing)	-22 778	38 874	75 612	70 568	131 156
Arbeidskapital	173 461	286 522	307 435	369 251	464 071
Endring i året	-34 244	12 138	24 031	40 694	42 450
1) Kalkulasjonsrente	7,0 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %	5,0 %

Melkeproduksjon. Indre bygder. Alle bruk

Tabell 8a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	1999	2000	2001	2002	2003
Antall bruk	67	67	62	57	50
Brukers alder	47	48	49	50	50
Arealfordeling og avling					
Korn, daa	28,1	31,6	28,6	23,2	25,4
Grovfôr, daa	186,7	197,9	209,1	219,9	217,6
Annet areal, daa	0,9	0,9	0,3	0,3	0,8
Jordbruksareal, daa	215,7	230,4	238,1	243,4	243,8
- herav leid areal, daa	49,7	53,0	58,1	62,2	64,7
Korn, FEM pr daa	397	341	296	403	399
Grovfôr, FEM pr daa	415	417	415	421	444
Jordbruksareal, FEM pr daa	411	406	400	419	421
Husdyrproduksjon					
Antall årskyr	14,6	15,4	16,0	16,6	16,4
Kumelk, liter omsatt	80 919	84 360	88 235	93 434	95 778
Melkekvote	82 511	85 497	88 978	93 270	95 187
Produsert melk pr årsku, kg	6 212	6 190	6 201	6 379	6 576
Storfekjøtt, kg omsatt	3 813	3 857	4 076	4 292	4 445
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker	2 185	2 259	2 249	2 290	2 291
Ektefelle	511	508	474	484	448
Barn under 17 år	37	29	30	18	10
Sum familie	2 733	2 795	2 753	2 792	2 749
Leid arbeid	620	568	554	610	662
Sum timer i jordbruket	3 352	3 363	3 307	3 403	3 411
Sum timer familie i skogbruket	101	112	103	81	70
Sum timer i tilleggsnæring	54	31	28	36	30
Familiens arbeid på nyanlegg	47	45	20	7	30
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	723	707	713	731	816
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg	1,88	1,70	1,65	1,81	1,73
Havre, kr pr kg	1,52	1,61	1,48	1,63	1,52
Kumelk, kr pr l	3,16	3,09	3,38	3,52	3,45
Kukjøtt, kr pr kg	29,10	23,11	25,02	25,09	25,62
Annet storfekjøtt, kr pr kg	35,33	27,63	30,25	30,41	31,41

Tabell 8b. Nettoinvesteringer

År	1999	2000	2001	2002	2003
Jord, grøfter og vannanlegg	2 145	1 104	-531	1 701	-1 241
Driftsbygninger	10 143	-11 515	693	-6 305	56
Maskiner og redskap	-3 410	-1 452	3 367	15 276	6 691
Melkekvote (ku og geit)	-218		9 503	9 893	7 851
Sum nettoinvesteringer	8 661	-11 862	13 032	20 564	13 358

1) Inkl. nyttet halmavling

2) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

3) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Melkeproduksjon. Indre bygder. Alle bruk

Tabell 8c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	1999	2000	2001	2002	2003
Korn	19 477	15 376	11 687	14 700	16 564
Andre planteprodukter	5 165	2 576	6 854	13 254	7 798
Planteprodukter i alt	24 642	17 952	18 541	27 954	24 362
Storfe, melk	255 620	261 018	297 986	329 119	330 520
Storfe, livdyr	14 316	10 529	10 619	15 732	13 213
Kuslakt	40 918	35 198	46 256	46 777	46 089
Annet storfeslakt	67 651	70 804	70 812	83 712	83 246
Andre inntekter, husdyrholdet	638	431	941	1 248	3 958
Husdyrprodukt i alt	379 142	377 980	426 613	476 588	477 027
Areal og kulturlandskapstillegg, grovfôr	59 616	58 271	61 317	65 634	68 253
Areal og kulturlandskapstillegg, korn	8 193	10 823	10 088	10 506	9 720
Areal og kulturlandskapstillegg, annet	81	82	62	91	75
Produksjonstillegg, husdyr	57 750	67 161	70 949	79 658	79 797
Bunnfradrag				-5 789	-6 000
Driftstillegg melk ku	59 000	60 000	55 000	60 421	57 820
Distriktstilskudd storfe	11 193	21 886	23 118	23 581	26 135
Grunntilskudd storfe	4 021	13 977	13 259	13 819	5 318
Distriktstilskudd sau			17	46	114
Grunntilskudd sau			20	45	128
Refunderte avløserutgifter	41 139	49 323	50 153	58 320	47 284
Andre tilskudd	3 640	3 148	2 268	6 812	8 190
Tilskudd i alt	244 632	284 672	286 251	313 143	296 833
Leieinntekter, traktor og redskap	6 729	7 443	6 305	5 193	4 705
Andre inntekter	93	22	24	492	-893
Produksjonsinntekter i alt	655 238	688 070	737 734	823 370	802 034

Tabell 8d. Kostnader pr bruk

År	1999	2000	2001	2002	2003
Kraftfôr	116 361	112 702	120 614	133 716	126 823
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie	10 764	11 712	8 581	8 961	15 229
Såvarer	6 665	5 506	5 680	5 617	7 222
Handelsgjødsel og kalk	25 233	24 381	25 526	29 142	26 863
Plantevernmidler	1 097	1 336	1 224	1 285	1 809
Konserveringsmidler	6 635	7 133	8 193	9 332	9 188
Andre forbruksartikler m.v.	27 166	29 570	34 012	33 000	39 524
Kjøp av dyr	9 605	9 893	11 341	11 452	7 827
Sum variable kostnader	203 525	202 233	215 171	232 505	234 486
Leid arbeid	62 345	61 159	63 832	68 167	73 704
Drivstoff	8 264	10 381	12 070	12 144	11 496
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	4 272	4 345	4 753	6 134	3 625
Vedl.h. driftsbygninger	21 116	20 420	21 964	22 814	22 783
Vedl.h. traktor og maskiner	25 567	31 369	33 058	31 245	37 214
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 654	1 487	1 259	1 327	1 241
Avskr. driftsbygninger	25 818	28 132	31 606	32 671	32 425
Avskr. traktor og maskiner	32 272	33 081	31 857	32 467	32 955
Maskinleie	12 888	13 649	13 821	17 616	15 638
Andre faste kostnader	50 585	60 307	65 516	68 029	77 758
Sum faste kostnader	244 780	264 331	279 735	292 614	308 840
Kostnader i alt	448 305	466 563	494 906	525 119	543 325
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	0,94	0,99	1,00	0,99	1,00
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk	1,03	1,10	1,08	1,07	1,07
Netto mekaniseringskostnader pr daa	385	403	402	412	421

1) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

2) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Melkeproduksjon. Indre bygder. Alle bruk

Tabell 8e. Resultatregning

År	1999	2000	2001	2002	2003
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	206 933	221 507	242 828	298 250	258 709
- Renter av jordbruksaktiva	68 293	72 744	75 200	78 644	58 159
Familiens arbeidsfortjeneste	138 640	148 762	167 628	219 606	200 550
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	85 761	91 566	106 765	139 519	127 480
Lønnsevne	213 614	221 073	241 066	287 773	274 254
Lønnsevne pr. time	63,72	65,74	72,89	84,57	80,41
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	131 649	138 341	151 972	181 643	166 251
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	119 404	126 060	139 785	176 311	156 831
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	206 933	221 507	242 828	298 250	258 709
Driftsoverskudd, skogbruk	10 961	16 929	22 670	12 604	11 847
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	7 507	7 456	6 712	9 718	11 561
Driftsoverskudd, andre næringer	6 292	6 164	8 734	7 224	6 145
Lønnsinntekt	90 974	92 973	96 833	114 796	123 355
Pensjoner og sykepenger	17 160	18 961	20 870	23 136	36 172
Gevinst/utbytte verdipapir	221	220	213	924	54
Årlige erstatninger og lignende	3 896	4 232	3 871	4 345	5 904
Familiens arbeid på nyanlegg	5 552	5 591	2 601	981	4 157
Renteinntekter	11 967	14 721	16 686	18 258	13 842
- Renteutgifter	47 301	47 990	54 450	49 694	39 884
- Kårutgifter	4 746	5 221	5 464	5 715	5 382
Nettoinntekt	309 417	335 543	362 106	434 828	426 479
Privatforbruk ekskl. skatt	234 051	259 773	269 417	270 475	298 791
Betalte skatter	108 753	96 278	96 485	107 368	121 854

Tabell 8f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	1999	2000	2001	2002	2003
Kontanter og bankinnskudd	230 816	250 137	264 990	302 179	318 007
Andre krav	74 459	65 294	75 518	76 622	80 346
Omløpsmidler, jordbruk	118 221	127 605	147 833	159 273	141 490
Omløpsmidler, skogbruk	172	1 003	2 386	998	1 232
Omløpsmidler, tilleggsnæringer	478	567	645	877	1 400
Omløpsmidler, andre næringer	21 508	25 987	30 761	38 479	34 287
Omløpsmidler i alt	445 652	470 594	522 133	578 428	576 760
Anleggsmidler, jordbruk	847 850	907 906	936 071	979 793	1 025 809
Anleggsmidler, skogbruk	57 532	61 433	65 372	67 877	77 816
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	13 177	31 715	23 852	25 533	28 866
Anleggsmidler, andre næringer	274	249		3 436	3 782
Privat hovedbygninger	233 940	264 424	286 158	294 255	309 597
Privat, annet	74 126	69 334	62 438	59 654	85 264
Anleggsmidler i alt	1 226 899	1 335 061	1 373 889	1 430 547	1 531 135
Eiendeler i alt	1 672 551	1 805 655	1 896 022	2 009 163	2 107 895
Eiendeler i jordbruket	966 071	1 035 511	1 083 904	1 139 253	1 167 299
Kortsiktig gjeld	188 281	204 853	220 522	215 826	203 908
Langsiktig gjeld	554 165	569 811	608 779	575 238	579 420
Gjeld i alt	742 446	774 664	829 301	791 064	783 328
Endring i året, kroner	14 920	-10 546	23 154	-30 598	16 105
Egenkapital	930 105	1 030 991	1 066 721	1 218 141	1 324 567
Egenkapitalprosent	56	57	56	61	63
Endring i året (sparing)	-2 495	14 601	15 676	105 383	27 625
Arbeidskapital	257 371	265 741	301 611	362 602	372 852
Endring i året	6 552	7 643	17 844	51 770	22 684
1) Kalkulasjonsrente	7,0 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %	5,0 %

Melkeproduksjon. Fjellbygder. Alle bruk

Tabell 9a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	1999	2000	2001	2002	2003
Antall bruk	17	18	19	20	19
Brukers alder	46	45	45	44	45
Arealfordeling og avling					
Korn, daa	1,8	2,7	2,1	2,6	7,9
Grovfôr, daa	188,3	191,3	221,2	229,0	226,0
Annet areal, daa	1,0	0,7	0,7	0,8	0,8
Jordbruksareal, daa	191,1	194,6	224,0	232,3	234,7
- herav leid areal, daa	41,3	45,9	57,1	61,4	56,6
Korn, FEM pr daa	301	271	412	311	313
Grovfôr, FEM pr daa	382	381	347	325	346
Jordbruksareal, FEM pr daa	379	379	347	325	336
Husdyrproduksjon					
Antall årskyr	14,7	14,7	15,2	15,3	15,6
Kumelk, liter omsatt	81 156	81 118	83 629	87 448	90 967
Melkekvote	81 413	81 067	83 202	87 467	90 116
Produsert melk pr årsku, kg	6 201	6 237	6 240	6 441	6 590
Storfekjøtt, kg omsatt	3 578	3 541	4 099	3 907	4 239
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker	2 235	2 208	2 182	2 247	2 160
Ektefelle	339	471	589	575	558
Barn under 17 år	14	16	20	18	13
Sum familie	2 588	2 695	2 791	2 841	2 730
Leid arbeid	1 079	915	794	826	851
Sum timer i jordbruket	3 667	3 610	3 585	3 666	3 582
Sum timer familie i skogbruket	91	98	83	89	76
Sum timer i tilleggsnæring	73	102	82	60	85
Familiens arbeid på nyanlegg	32	39	38	72	36
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	770	872	976	945	1 001
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg	1,97		1,85		1,75
Havre, kr pr kg					
Kumelk, kr pr l	3,13	3,05	3,31	3,47	3,43
Kukjøtt, kr pr kg	32,19	22,92	25,30	25,37	26,15
Annet storfekjøtt, kr pr kg	38,36	27,81	30,40	30,43	30,63

Tabell 9b. Nettoinvesteringer

År	1999	2000	2001	2002	2003
Jord, grøfter og vannanlegg	-25	347	-160	959	14 320
Driftsbygninger	-3 950	-7 901	-14 537	-4 104	31 979
Maskiner og redskap	12 332	-16 999	-4 049	-16 441	23 884
Melkekvote (ku og geit)	-139		12 543	6 952	6 489
Sum nettoinvesteringer	8 218	-24 554	-6 202	-12 635	76 672

1) Inkl. nyttet halmavling

2) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

3) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Melkeproduksjon. Fjellbygder. Alle bruk

Tabell 9c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	1999	2000	2001	2002	2003
Korn	-110	-142		305	733
Andre planteprodukter	10 840	4 571	6 692	8 770	6 683
Planteprodukter i alt	10 730	4 429	6 692	9 075	7 416
Storfe, melk	253 720	247 190	276 853	303 077	312 363
Storfe, livdyr	8 802	8 461	10 684	10 970	10 818
Kuslakt	38 790	32 710	37 858	37 215	46 318
Annet storfeslakt	69 551	64 945	71 863	85 734	74 652
Andre inntekter, husdyrholdet	1 067	1 096	768	357	1 933
Husdyrprodukt i alt	371 931	354 403	398 026	437 352	446 083
Areal og kulturlandskapstillegg, grovfôr	68 848	66 878	77 146	82 139	81 602
Areal og kulturlandskapstillegg, korn	1 115	598	943	790	2 653
Areal og kulturlandskapstillegg, annet	117	71	56	98	117
Produksjonstillegg, husdyr	56 184	62 847	66 545	71 001	71 441
Bunnfradrag				-5 400	-6 000
Driftstillegg melk ku	59 000	60 000	55 000	61 500	55 895
Distriktstilskudd storfe	24 165	45 701	49 666	48 930	55 271
Grunntilskudd storfe	4 214	12 937	13 178	13 893	6 155
Distriktstilskudd sau		101	23	14	8
Grunntilskudd sau		116	28	15	7
Refunderte avløserutgifter	47 677	57 565	51 471	58 612	49 048
Andre tilskudd	7 055	10 297	9 504	8 248	12 060
Tilskudd i alt	268 375	317 108	323 559	339 840	328 256
Leieinntekter, traktor og redskap	9 080	16 145	10 497	5 644	7 240
Andre inntekter		464	450	466	
Produksjonsinntekter i alt	660 115	692 549	739 225	792 377	788 995

Tabell 9d. Kostnader pr bruk

År	1999	2000	2001	2002	2003
Kraftfôr	126 373	111 907	119 418	129 813	121 386
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie	8 225	10 263	5 921	13 929	11 611
Såvarer	4 499	3 467	3 418	3 533	4 957
Handelsgjødsel og kalk	24 620	21 377	20 416	25 760	21 892
Plantevernmidler	946	459	631	1 314	1 573
Konserveringsmidler	7 586	7 190	8 059	8 320	8 777
Andre forbruksartikler m.v.	32 309	34 090	36 563	38 652	42 440
Kjøp av dyr	3 245	4 534	10 620	10 317	8 483
Sum variable kostnader	207 803	193 287	205 047	231 638	221 120
Leid arbeid	73 070	64 389	61 128	62 204	75 993
Drivstoff	8 271	13 549	14 472	11 945	13 229
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	4 298	4 828	3 622	5 608	2 928
Vedl.h. driftsbygninger	20 888	19 221	25 447	23 160	38 891
Vedl.h. traktor og maskiner	30 208	30 786	38 568	35 476	42 833
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 412	1 307	1 278	1 089	1 153
Avskr. driftsbygninger	25 806	28 960	32 431	33 859	35 529
Avskr. traktor og maskiner	37 206	37 509	39 072	32 246	32 252
Maskinleie	7 025	7 429	7 852	7 595	6 848
Andre faste kostnader	48 071	56 936	64 369	64 625	68 059
Sum faste kostnader	256 256	264 913	288 238	277 807	317 714
Kostnader i alt	464 060	458 199	493 284	509 445	538 834
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	1,19	1,18	1,32	1,24	1,23
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk	1,06	1,07	1,23	1,07	1,07
Netto mekaniseringskostnader pr daa	452	447	459	403	413

1) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

2) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Melkeproduksjon. Fjellbygder. Alle bruk

Tabell 9e. Resultatregning

År	1999	2000	2001	2002	2003
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	196 055	234 349	245 941	282 932	250 161
- Renter av jordbruksaktiva 1)	72 654	79 133	81 903	81 564	60 212
Familiens arbeidsfortjeneste	123 401	155 216	164 037	201 368	189 949
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	51 957	77 275	82 571	116 507	115 765
Lønnsevne	247 574	262 837	265 300	263 571	265 942
Lønnsevne pr. time	67,51	72,81	74,00	71,89	74,25
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	126 588	142 204	146 818	161 560	156 782
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	127 287	146 383	148 188	168 120	154 309
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	196 055	234 349	245 941	282 932	250 161
Driftsoverskudd, skogbruk	13 902	11 785	31 542	27 718	19 368
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	9 571	14 379	14 121	10 355	32 586
Driftsoverskudd, andre næringer	585	7 468	8 732	8 993	11 999
Lønnsinntekt	99 116	112 444	127 277	139 080	147 210
Pensjoner og sykepenger	26 763	3 465	2 959	8 052	7 405
Gevinst/utbytte verdipapir	953	4 953	1 110	1 004	896
Årlige erstatninger og lignende	4 265	7 094	7 665	7 593	7 175
Familiens arbeid på nyanlegg	3 711	4 697	4 815	9 141	4 839
Renteinntekter	21 279	14 194	12 934	16 080	12 157
- Renteutgifter	30 304	32 300	33 793	39 088	34 395
- Kårutgifter	2 124	5 023	4 511	6 103	6 402
Nettoinntekt	343 772	377 505	418 791	465 757	452 999
Privatforbruk ekskl. skatt	230 244	264 922	282 991	297 234	297 315
Betalte skatter	120 796	107 364	114 283	121 170	126 098

Tabell 9f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	1999	2000	2001	2002	2003
Kontanter og bankinnskudd	362 436	275 494	249 673	280 535	267 035
Andre krav	69 787	78 928	82 627	90 796	100 987
Omløpsmidler, jordbruk	125 784	123 282	142 950	137 317	138 817
Omløpsmidler, skogbruk	1 491	375		225	549
Omløpsmidler, tilleggsnæringer					
Omløpsmidler, andre næringer	27 666	55 300	40 544	44 985	39 017
Omløpsmidler i alt	587 163	533 378	515 795	553 859	546 405
Anleggsmidler, jordbruk	909 228	996 463	1 020 924	1 023 138	1 102 097
Anleggsmidler, skogbruk	62 057	79 233	70 525	73 525	78 390
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	4 061	5 631	5 095	16 542	14 629
Anleggsmidler, andre næringer					
Privat hovedbygninger	298 532	329 129	328 771	417 057	488 318
Privat, annet	57 317	95 698	106 959	92 746	92 990
Anleggsmidler i alt	1 331 194	1 506 154	1 532 274	1 623 008	1 776 424
Eiendeler i alt	1 918 357	2 039 532	2 048 069	2 176 866	2 322 829
Eiendeler i jordbruket	1 035 011	1 119 745	1 163 875	1 160 456	1 240 913
Kortsiktig gjeld	138 885	152 576	188 681	161 648	181 763
Langsiktig gjeld	436 054	492 968	455 722	528 551	562 150
Gjeld i alt	574 939	645 544	644 403	690 200	743 912
Endring i året, kroner	-6 957	28 133	1 593	-8 809	70 649
Egenkapital	1 343 418	1 393 988	1 403 667	1 486 667	1 578 917
Egenkapitalprosent	70	68	69	68	68
Endring i året (sparing)	6 673	53 248	48 476	79 181	57 887
Arbeidskapital	448 278	380 802	327 114	392 210	364 643
Endring i året	30 818	52 113	29 727	128 945	-49 269
1) Kalkulasjonsrente	7,0 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %	5,0 %

Ammeku Alle bygder. Alle bruk

Tabell 10a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	1999	2000	2001	2002	2003
Antall bruk				9	10
Brukers alder				39	39
Arealfordeling og avling					
Korn, daa				72,1	66,7
Grovfôr, daa				192,4	191,7
Annet areal, daa				10,6	9,5
Jordbruksareal, daa				275,1	267,9
- herav leid areal, daa				41,2	47,2
Korn, FEm pr daa	1)			342	398
Grovfôr, FEm pr daa				370	435
Jordbruksareal, FEm pr daa				348	398
Husdyrproduksjon					
Antall årskyr					
Kumelk, liter omsatt					
Melkekvote					
Produsert melk pr årsku, kg					
Storfekjøtt, kg omsatt				4 552	3 896
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker				1 223	1 067
Ektefelle				228	146
Barn under 17 år				13	27
Sum familie				1 464	1 240
Leid arbeid				303	257
Sum timer i jordbruket				1 767	1 497
Sum timer familie i skogbruket				46	51
Sum timer i tilleggsnæring				97	64
Familiens arbeid på nyanlegg				7	38
Familiens arb. i annen virksomhet i alt				1 785	1 910
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg				1,90	1,89
Havre, kr pr kg					
Kumelk, kr pr l	2)				
Kukjøtt, kr pr kg	3)			25,86	25,93
Annet storfekjøtt, kr pr kg	3)			30,58	32,67

Tabell 10b. Nettoinvesteringer

År	1999	2000	2001	2002	2003
Jord, grøfter og vannanlegg				3 001	
Driftsbygninger				-2 954	11 825
Maskiner og redskap				-44 698	-38 195
Melkekvote (ku og geit)					
Sum nettoinvesteringer				-44 651	-26 370

1) Inkl. nyttet halmavling

2) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

3) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Ammeku Alle bygder. Alle bruk

Tabell 10c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	1999	2000	2001	2002	2003
Korn				43 685	45 377
Andre planteprodukter				8 332	7 359
Planteprodukter i alt				52 017	52 735
Storfe, melk	1)				
Storfe, livdyr				19 191	15 538
Kuslakt	2)			39 158	39 548
Annet storfeslakt	2)			79 939	111 256
Andre inntekter, husdyrholdet				204	1 954
Husdyrprodukt i alt				138 492	168 297
Areal og kulturlandskapstillegg, grovfôr				53 656	57 090
Areal og kulturlandskapstillegg, korn				26 246	26 720
Areal og kulturlandskapstillegg, annet					
Produksjonstillegg, husdyr				70 172	78 080
Bunnfradrag				-4 667	-6 000
Driftstillegg melk ku					10 600
Distriktstilskudd storfe				10 435	10 603
Grunntilskudd storfe				13 579	2 959
Distriktstilskudd sau					
Grunntilskudd sau					
Refunderte avløserutgifter				15 747	16 711
Andre tilskudd				4 649	6 355
Tilskudd i alt				189 817	203 118
Leieinntekter, traktor og redskap				6 427	7 181
Andre inntekter					25
Produksjonsinntekter i alt				386 753	431 355

Tabell 10d. Kostnader pr bruk

År	1999	2000	2001	2002	2003
Kraftfôr				34 426	32 596
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie				4 414	8 074
Såvarer				6 465	8 948
Handelsgjødsel og kalk				27 074	23 425
Plantevernmidler				5 688	3 292
Konserveringsmidler				6 640	4 818
Andre forbruksartikler m.v.				17 897	13 709
Kjøp av dyr				13 989	14 388
Sum variable kostnader				116 594	109 250
Leid arbeid				18 561	17 973
Drivstoff				13 052	11 346
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.				7 590	2 623
Vedl.h. driftsbygninger				17 452	14 218
Vedl.h. traktor og maskiner				19 348	28 035
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.					
Avskr. driftsbygninger				17 588	17 496
Avskr. traktor og maskiner				41 736	40 170
Maskinleie				16 822	22 101
Andre faste kostnader				48 953	57 492
Sum faste kostnader				201 103	211 453
Kostnader i alt				317 696	320 703
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.				1,11	1,02
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk					
Netto mekaniseringskostnader pr daa				386	406

1) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

2) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Ammeku Alle bygder. Alle bruk

Tabell 10e. Resultatregning

År	1999	2000	2001	2002	2003
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd				69 057	110 652
- Renter av jordbruksaktiva	1)			84 373	58 961
Familiens arbeidsfortjeneste				- 15 316	51 691
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk				- 17 349	70 099
Lønnsevne				3 244	69 664
Lønnsevne pr. time				1,84	46,55
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.				56 155	121 574
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.				44 385	120 009
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk				69 057	110 652
Driftsoverskudd, skogbruk				15 290	6 299
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer				13 134	11 583
Driftsoverskudd, andre næringer				18 268	361
Lønnsinntekt				318 802	308 947
Pensjoner og sykepenger				1 126	1 224
Gevinst/utbytte verdipapir				5 629	66
Årlige erstatninger og lignende				213	3 826
Familiens arbeid på nyanlegg				995	5 061
Renteinntekter				18 119	11 639
- Renteutgifter				47 460	40 470
- Kårutgifter				17 153	14 357
Nettoinntekt				396 020	404 830
Privatforbruk ekskl. skatt				288 082	355 434
Betalte skatter				127 644	122 084

Tabell 10f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	1999	2000	2001	2002	2003
Kontanter og bankinnskudd				322 447	285 321
Andre krav				34 485	19 619
Omløpsmidler, jordbruk				155 025	152 636
Omløpsmidler, skogbruk				251	1 215
Omløpsmidler, tilleggsnæringer					
Omløpsmidler, andre næringer				51 414	46 405
Omløpsmidler i alt				563 621	505 196
Anleggsmidler, jordbruk				1 032 218	1 022 377
Anleggsmidler, skogbruk				51 570	52 013
Anleggsmidler, tilleggsnæringer				58 411	48 890
Anleggsmidler, andre næringer				25 000	21 680
Privat hovedbygninger				445 588	414 995
Privat, annet				90 494	81 628
Anleggsmidler i alt				1 703 281	1 641 583
Eiendeler i alt				2 266 902	2 146 779
Eiendeler i jordbruket				1 187 243	1 175 013
Kortsiktig gjeld				100 518	79 856
Langsiktig gjeld				688 949	679 314
Gjeld i alt				789 467	759 169
Endring i året, kroner				-18 324	-19 693
Egenkapital				1 477 435	1 387 610
Egenkapitalprosent				65	65
Endring i året (sparing)				34 576	-42 474
Arbeidskapital				463 103	425 341
Endring i året				12 949	-28 168
1) Kalkulasjonsrente				7,0 %	5,0 %

Kornproduksjon. Flatbygder. Alle bruk

Tabell 11a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	1999	2000	2001	2002	2003	
Antall bruk	9	9	11	15	16	
Brukers alder	49	50	48	48	48	
Arealfordeling og avling						
Bygg, daa	246,9	237,7	300,9	262,8	247,5	
Havre, daa	37,4	38,8	15,5	24,7	30,1	
Hvete, daa	5,0	13,0		1,7	15,0	
Annet korn, daa						
Oljefrø, daa						
Korn i alt, daa	289,3	289,4	316,4	289,1	292,6	
Grovfôr, daa				0,7	0,8	
Annet areal i alt, daa	0,2	0,1	7,8	7,5	7,2	
Jordbruksareal, daa	289,6	289,6	324,2	297,3	300,6	
- herav leid areal, daa	2,6	2,6	11,2	11,9	18,3	
Bygg, kg pr daa	363	387	315	357	414	
Havre, kg pr daa	434	347	358	323	415	
Hvete, kg pr daa	511	393		379	568	
Oljefrø, kg pr daa						
Korn ialt, FEm pr daa	1)	356	365	305	340	404
Grovfôr, FEm pr daa				269	680	
Jordbruksareal, FEm pr daa	356	365	313	348	406	
Arbeidsforbruk, timer						
Bruker	933	860	792	649	775	
Ektefelle	67	66	64	76	66	
Barn under 17 år		3		13	13	
Sum familie	1 000	928	856	739	853	
Leid arbeid	73	59	148	151	165	
Sum timer i jordbruket	1 072	987	1 004	890	1 018	
Sum timer familie i skogbruket	84	54	35	26	37	
Sum timer i tilleggsnæring	22	55	69	38	40	
Familiens arbeid på nyanlegg						
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	2 226	2 384	2 077	2 572	2 494	
Oppnådde priser						
Bygg, kr pr kg	2,01	1,92	1,93	1,90	1,90	
Havre, kr pr kg	1,75	1,59	1,59	1,58	1,56	
Hvete, kr pr kg	2,26	2,17	2,42	2,73	1,95	

Tabell 11b. Nettoinvesteringer

År	1999	2000	2001	2002	2003
Jord, grøfter og vannanlegg	8 260	-351	-1 716	9 403	-3 262
Driftsbygninger	-7 287	-3 825	-4 594	-5 350	-8 229
Maskiner og redskap	-11 340	-1 123	62 165	-25 876	-3 652
Sum nettoinvesteringer	-10 367	-5 299	55 855	-21 823	-15 144

1) Inkl. nyttet halmavling

Kornproduksjon. Flatbygder. Alle bruk

Tabell 11c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	1999	2000	2001	2002	2003
Bygg	179 183	171 475	176 850	173 702	188 098
Havre	27 909	20 032	7 195	11 925	18 955
Hvete	6 499	10 683	-40	1 495	17 387
Annet korn og oljefrø					
Andre planteprodukter	-768	31	21 979	17 199	10 411
Planteprodukter i alt	212 824	202 221	205 983	204 321	234 851
Storfeslakt					
Andre inntekter, husdyrholdet	0		0	0	64
Husdyrprodukt i alt	0		0	0	64
Areal og kulturlandskapstillegg, grovfôr					820
Areal og kulturlandskapstillegg, korn	98 618	103 103	114 690	112 450	114 642
Areal og kulturlandskapstillegg, annet	70		2 021	2 669	1 936
Produksjonstillegg, husdyr					1 520
Bunnfradrag				-6 000	-6 000
Distriktstilskudd sau					
Grunntilskudd sau					91
Andre tilskudd	10 897	13 540	227	15 157	15 361
Tilskudd i alt	109 584	116 643	116 938	124 276	129 291
Leieinntekter, traktor og redskap	6 005	6 045	5 661	3 076	3 337
Andre inntekter	778	1 160	3 427	734	344
Produksjonsinntekter i alt	329 191	326 069	332 010	332 407	367 887

Tabell 11d. Kostnader pr bruk

År	1999	2000	2001	2002	2003
Førkostnader i alt					883
Såvarer	15 488	16 486	15 910	16 413	14 073
Handelsgjødsel og kalk	34 365	28 457	34 206	33 640	31 543
Plantevernmidler	8 490	13 326	14 447	12 028	13 777
Konserveringsmidler					
Andre forbruksartikler m.v.	1 057	1 725	2 269	1 576	2 309
Kjøp av dyr					
Sum variable kostnader	59 400	59 994	66 832	63 657	62 586
Leid arbeid	1 568	80	11 238	6 979	8 821
Drivstoff	9 051	11 716	12 917	9 974	9 105
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 527	3 236	3 303	2 064	1 542
Vedl.h. driftsbygninger	5 642	12 116	5 596	3 434	8 352
Vedl.h. traktor og maskiner	19 775	23 084	24 375	25 279	27 032
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	2 025	2 098	1 716	1 767	2 126
Avskr. driftsbygninger	7 287	7 437	10 453	11 282	12 952
Avskr. traktor og maskiner	37 433	38 067	43 134	34 825	32 257
Maskinleie	1 551	3 437	4 281	3 531	5 405
Andre faste kostnader	34 252	44 765	44 429	46 587	48 632
Sum faste kostnader	120 112	146 036	161 442	145 722	156 225
Kostnader i alt	179 512	206 030	228 274	209 379	218 811
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	0,72	0,78	0,94	0,83	0,66
Netto mekaniseringskostnader pr daa	258	286	294	291	267

1) Inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Kornproduksjon. Flatbygder. Alle bruk

Tabell 11e. Resultatregning

År	1999	2000	2001	2002	2003
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	149 679	120 038	103 736	123 027	149 076
- Renter av jordbruksaktiva ¹⁾	49 303	47 788	63 388	60 222	41 551
Familiens arbeidsfortjeneste	100 376	72 251	40 348	62 806	107 525
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	173 796	130 228	70 336	137 143	216 104
Lønnsevne	108 912	79 591	59 571	69 785	116 346
Lønnsevne pr. time	101,57	80,64	59,33	78,43	114,30
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	241 409	202 637	166 164	213 925	247 891
Vederl. til fam. arb. og egenkap. pr årsv.	256 063	215 310	170 707	240 199	276 663
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	149 679	120 038	103 736	123 027	149 076
Driftsoverskudd, skogbruk	11 694	13 426	10 521	16 385	17 468
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	12 148	16 094	9 125	8 185	7 984
Driftsoverskudd, andre næringer	58 675	60 996	37 858	6 267	5 245
Lønnsinntekt	341 992	393 350	358 028	469 754	490 633
Pensjoner og sykepenger	21 957	20 475	60 508	31 191	27 478
Gevinst/utbytte verdipapir	2 963	8 456	- 1 395	- 17 225	43 576
Årlige erstatninger og lignende	7 843	12 139	9 627	15 002	20 447
Familiens arbeid på nyanlegg					
Renteinntekter	16 201	23 816	14 488	16 604	10 442
- Renteutgifter	27 373	28 578	50 030	58 535	47 724
- Kårutgifter	4 478	4 842	7 123	7 411	6 462
Nettointekt	591 302	635 371	545 343	603 244	718 162
Privatforbruk ekskl. skatt	366 131	418 585	413 852	442 172	459 975
Betalte skatter	169 520	216 449	194 941	174 770	185 313

Tabell 11f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	1999	2000	2001	2002	2003
Kontanter og bankinnskudd	421 870	302 976	288 930	293 777	308 919
Andre krav	61 529	46 885	39 784	54 835	63 971
Omløpsmidler, jordbruk	102 426	124 970	150 068	104 075	105 138
Omløpsmidler, skogbruk					
Omløpsmidler, tilleggsnæringer		4 444	6 759	5 122	3 980
Omløpsmidler, andre næringer	125 088	243 493	181 777	163 183	171 914
Omløpsmidler i alt	710 913	722 768	667 318	620 992	653 922
Anleggsmidler, jordbruk	571 635	566 337	776 630	746 842	718 066
Anleggsmidler, skogbruk	75 166	75 302	70 086	89 355	84 165
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	12 223	14 821	14 854	9 334	8 750
Anleggsmidler, andre næringer	70 596	59 744	42 043	11 890	10 798
Privat hovedbygninger	378 915	369 378	403 384	374 737	436 759
Privat, annet	143 449	163 668	182 865	237 284	198 638
Anleggsmidler i alt	1 251 984	1 249 249	1 489 862	1 469 442	1 457 176
Eiendeler i alt	1 962 897	1 972 017	2 157 180	2 090 434	2 111 097
Eiendeler i jordbruket	674 061	691 307	926 699	850 917	823 204
Kortsiktig gjeld	103 473	83 385	168 298	110 851	149 694
Langsiktig gjeld	448 743	430 356	708 231	814 310	807 976
Gjeld i alt	552 216	513 741	876 529	925 161	957 670
Endring i året, kroner	29 534	-38 475	126 102	8 916	17 870
Egenkapital	1 410 681	1 458 277	1 280 651	1 165 273	1 153 427
Egenkapitalprosent	72	74	59	56	55
Endring i året (sparing)	126 335	60 818	-27 750	76 185	77 386
Arbeidskapital	607 440	639 383	499 021	510 141	504 227
Endring i året	142 028	45 165	-52 420	36 491	17 473
1) Kalkulasjonsrente	7,0 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %	5,0 %

Kornproduksjon kombinert med svin. Flatbygder. Alle bruk

Tabell 12a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	1999	2000	2001	2002	2003
Antall bruk	11	11	11	12	11
Brukers alder	53	49	48	48	48
Arealfordeling og avling					
Bygg, daa	196,2	195,3	199,5	191,0	190,7
Havre, daa	21,5	26,2	5,5	24,3	26,1
Hvete, daa		6,2		4,2	4,7
Annet korn, daa					8,7
Oljefrø, daa				0,8	
Korn i alt, daa	217,6	227,6	205,0	220,3	230,3
Grovfôr, daa	22,5	26,9	11,6	6,7	6,6
Annet areal i alt, daa	2,8	2,5	4,7	5,2	2,9
Jordbruksareal, daa	243,0	257,0	221,4	232,1	239,8
- herav leid areal, daa	44,8	61,3	23,2	21,3	27,5
Bygg, kg pr daa	301	372	284	338	350
Havre, kg pr daa	389	365	335	174	303
Hvete, kg pr daa		306		300	477
Oljefrø, kg pr daa				126	
Korn ialt, FEm pr daa	297	353	276	313	340
Grovfôr, FEm pr daa	350	386	330	344	407
Jordbruksareal, FEm pr daa	301	357	278	307	338
Husdyrproduksjon					
Antall avlsgriser	31,9	37,9	38,0	35,3	38,9
Antall smågriskull	65	78	74	71	67
Salgbare smågriser	598	715	675	619	645
Antall smågris omsatt	184	205	138	87	80
Svinekjøtt slaktegris, kg omsatt	31 614	29 683	38 051	36 907	38 540
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker	2 041	2 139	2 226	2 113	2 282
Ektefelle	478	376	225	175	145
Barn under 17 år				18	4
Sum familie	2 518	2 516	2 450	2 307	2 432
Leid arbeid	523	585	527	495	461
Sum timer i jordbruket	3 041	3 100	2 978	2 802	2 893
Sum timer familie i skogbruket	46	25	38	36	28
Sum timer i tilleggsnæring	9	40	22	35	51
Familiens arbeid på nyanlegg	132	91	5		11
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	564	815	898	1 090	1 106
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg	1,93	1,80	1,77	1,80	1,83
Havre, kr pr kg	1,76	1,54	1,51	1,62	2,05
Hvete, kr pr kg		1,81			2,01
Oljefrø, kr pr kg				3,44	
Smågris for salg, kr pr stk.	692	627	740	788	789
Svinekjøtt slaktegris, kr pr kg	19,54	18,19	19,22	21,66	21,02

Tabell 12b. Nettoinvesteringer

År	1999	2000	2001	2002	2003
Jord, grøfter og vannanlegg	-744	-3 073	937	10 482	-2 793
Driftsbygninger	78 454	4 459	-19 403	-37 782	7 391
Maskiner og redskap	7 073	-18 742	2 800	-18 618	12 302
Sum nettoinvesteringer	84 783	-17 355	-15 666	-45 918	16 899

1) Inkl. nyttet halmavling

Kornproduksjon kombinert med svin. Flatbygder. Alle bruk

Tabell 12c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	1999	2000	2001	2002	2003
Bygg	112 805	120 872	94 991	111 813	131 042
Havre	15 638	14 457	2 371	6 144	17 684
Hvete		3 465		2 938	4 795
Annet korn og oljefrø				360	4 692
Andre planteprodukter	5 678	3 298	3 007	2 798	5 741
Planteprodukter i alt	134 121	142 092	100 369	124 052	163 954
Smågriser	117 284	146 707	108 001	61 683	70 742
Slaktegriser	563 435	567 096	735 204	813 679	808 244
Avlsgriser	128 633	79 325	93 636	112 865	98 796
Andre inntekter, husdyrholdet	8 334	9 489	2 462	1 170	15 123
Husdyrprodukt i alt	817 685	802 617	939 303	989 396	992 905
Areal og kulturlandskapstillegg, grovfôr	7 900	9 009	4 659	5 297	4 208
Areal og kulturlandskapstillegg, korn	73 448	81 909	79 239	85 024	91 891
Areal og kulturlandskapstillegg, annet		58	51	47	51
Produksjonstillegg, husdyr	28 564	30 437	41 322	46 917	49 636
Bunnfradrag				-6 000	-6 000
Distriktstilskudd sau					
Grunntilskudd sau		382	1 084		
Refunderte avløserutgifter	33 665	40 103	41 874	57 043	34 364
Andre tilskudd	10 038	6 475	2 188	5 527	66 935
Tilskudd i alt	153 614	168 898	170 418	193 854	241 084
Leieinntekter, traktor og redskap	3 353	9 655	6 396	7 149	8 473
Andre inntekter		73	5 655	7 493	8 164
Produksjonsinntekter i alt	1 108 774	1 123 335	1 222 141	1 321 944	1 414 580

Tabell 12d. Kostnader pr bruk

År	1999	2000	2001	2002	2003
Kraftfôr	439 332	431 738	514 473	512 861	503 600
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie	1 311	3 705	194	1 202	2 048
Såvarer	11 570	11 103	7 092	11 732	12 087
Handelsgjødsel og kalk	22 078	19 989	15 336	15 478	15 644
Plantevernmidler	7 082	8 421	8 339	8 048	6 648
Konserveringsmidler		395	181	55	411
Andre forbruksartikler m.v.	49 789	64 297	58 322	58 986	61 948
Kjøp av gris	47 263	24 761	23 344	28 286	46 871
Kjøp av andre husdyr	3 118	2 151	240	217	22
Sum variable kostnader	581 543	566 560	627 520	636 864	649 278
Leid arbeid	60 561	59 214	52 463	51 063	50 900
Drivstoff	6 768	10 739	10 809	9 069	11 491
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	8 064	4 065	9 461	12 182	4 425
Vedl.h. driftsbygninger	26 496	29 897	20 276	15 483	37 252
Vedl.h. traktor og maskiner	26 722	27 805	20 321	34 681	33 561
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	3 496	3 073	2 706	2 967	2 793
Avskr. driftsbygninger	42 969	48 871	48 415	47 620	54 106
Avskr. traktor og maskiner	33 372	33 858	32 633	32 274	33 965
Maskinleie	4 699	9 594	10 441	11 340	12 479
Andre faste kostnader	67 901	95 843	85 670	81 650	97 106
Sum faste kostnader	281 048	322 960	293 196	298 328	338 079
Kostnader i alt	862 590	889 521	920 716	935 192	987 358
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	1,08	0,94	1,32	1,34	1,17
Netto mekaniseringskostnader pr daa	326	334	368	410	394

Kornproduksjon kombinert med svin. Flatbygder. Alle bruk

Tabell 12e. Resultatregning

År	1999	2000	2001	2002	2003
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	246 183	233 814	301 425	386 752	427 222
- Renter av jordbruksaktiva ¹⁾	87 190	103 694	106 987	104 755	82 544
Familiens arbeidsfortjeneste	158 994	130 120	194 438	281 997	344 678
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	117 433	86 933	136 385	215 342	251 194
Lønnsevne	219 554	201 878	261 658	333 060	395 578
Lønnsevne pr. time	72,19	65,12	87,87	118,88	136,74
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	167 881	147 060	190 161	261 325	282 883
Vederl. til fam. arb. og egenkap. pr årsv.	158 372	137 809	191 592	276 570	297 924
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	246 183	233 814	301 425	386 752	427 222
Driftsoverskudd, skogbruk	2 133	14 197	2 797	5 049	7 395
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	15 783	7 588	6 899	7 688	9 931
Driftsoverskudd, andre næringer	4 348	3 055		1 656	2 349
Lønnsinntekt	71 997	114 019	140 783	175 747	189 555
Pensjoner og sykepenger	38 998	32 742	36 320	54 776	23 456
Gevinst/utbytte verdipapir	4 276	1 801	1 661	1 510	2 108
Årlige erstatninger og lignende	3 456	4 728	4 019	4 903	5 818
Familiens arbeid på nyanlegg	15 598	11 359	596		1 549
Renteinntekter	15 509	9 667	15 655	16 890	12 662
- Renteutgifter	47 265	65 822	68 624	62 125	52 515
- Kårutgifter	1 409	3 961	6 318	5 792	7 118
Nettoinntekt	369 609	363 187	435 212	587 054	622 412
Privatforbruk ekskl. skatt	309 649	303 016	344 112	398 547	399 360
Betalte skatter	123 102	104 908	91 087	133 362	167 387

Tabell 12f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	1999	2000	2001	2002	2003
Kontanter og bankinnskudd	293 197	201 055	264 769	304 728	369 418
Andre krav	91 515	41 673	39 879	57 901	73 654
Omløpsmidler, jordbruk	208 381	267 476	287 932	284 024	309 521
Omløpsmidler, skogbruk					
Omløpsmidler, tilleggsnæringer					
Omløpsmidler, andre næringer	60 099	46 515	64 119	63 645	65 902
Omløpsmidler i alt	653 192	556 719	656 698	710 298	818 495
Anleggsmidler, jordbruk	1 036 039	1 232 699	1 233 860	1 190 488	1 355 543
Anleggsmidler, skogbruk	15 139	27 829	31 936	38 336	38 909
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	29 687		25 855	22 910	26 226
Anleggsmidler, andre næringer		25 855			
Privat hovedbygninger	200 650	341 943	381 079	388 730	464 594
Privat, annet	83 033	95 027	99 098	93 184	168 453
Anleggsmidler i alt	1 364 548	1 723 353	1 771 828	1 733 648	2 053 725
Eiendeler i alt	2 017 740	2 280 072	2 428 526	2 443 946	2 872 220
Eiendeler i jordbruket	1 244 419	1 500 175	1 521 792	1 474 512	1 665 064
Kortsiktig gjeld	295 219	260 895	252 171	241 484	295 583
Langsiktig gjeld	605 704	870 078	853 239	840 070	885 098
Gjeld i alt	900 923	1 130 973	1 105 409	1 081 554	1 180 682
Endring i året, kroner	60 588	33 717	25 641	-80 482	97 675
Egenkapital	1 116 817	1 149 099	1 323 117	1 362 392	1 691 538
Egenkapitalprosent	55	50	54	56	59
Endring i året (sparing)	-40 901	38 012	37 936	88 018	61 970
Arbeidskapital	357 973	295 825	404 528	468 814	522 911
Endring i året	-43 762	149 157	72 584	66 428	15 582
1) Kalkulasjonsrente	7,0 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %	5,0 %

Sauehold Alle bygder. Alle bruk

Tabell 13a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	1999	2000	2001	2002	2003
Antall bruk	13	13	14	14	11
Brukers alder	46	47	48	49	49
Arealfordeling og avling					
Korn, daa	3,2	1,5	3,6	3,6	2,2
Grovfôr, daa	191,8	189,2	190,1	194,2	178,5
Annet areal, daa	0,4	1,2	0,4	0,4	0,5
Jordbruksareal, daa	195,4	191,9	194,0	198,1	181,1
- herav leid areal, daa	33,2	29,3	30,7	37,9	25,6
Korn, FEm pr daa	113	514	505	417	451
Grovfôr, FEm pr daa	305	325	321	296	359
Jordbruksareal, FEm pr daa	301	324	324	298	345
Husdyrproduksjon					
Antall vinterfôra sauer (vfs)	169	170	178	186	171
Antall gagnslam pr vfs	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Kg kjøtt pr vfs	24	26	25	26	26
Ull, kg omsatt pr vfs	4,6	4,4	4,2	5,6	4,8
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker	1 685	1 734	1 815	1 734	1 676
Ektefelle	517	529	491	544	566
Barn under 17 år	29	48	45	64	22
Sum familie	2 230	2 311	2 351	2 342	2 264
Leid arbeid	418	420	401	415	388
Sum timer i jordbruket	2 649	2 732	2 752	2 757	2 652
Sum timer familie i skogbruket	124	87	82	68	59
Sum timer i tilleggsnæring	57	63	75	54	82
Familiens arbeid på nyanlegg		8			
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	647	615	840	868	854
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg	1,94	2,03	1,62	1,73	1,58
Lammekjøtt, kr pr kg	42,26	33,91	34,32	33,60	34,16
Sauerkjøtt, kr pr kg	32,24	22,96	18,54	12,86	12,95
Ull, kr pr kg	30,54	29,32	31,14	34,82	34,17

Tabell 13b. Nettoinvesteringer

År	1999	2000	2001	2002	2003
Jord, grøfter og vannanlegg	-119	1 632	-431	2 533	-303
Driftsbygninger	-7 028	-8 802	-8 988	-3 932	-12 052
Maskiner og redskap	48 917	-19 927	2 356	-5 112	-3 303
Sum nettoinvesteringer	41 770	-27 097	-7 063	-6 511	-15 659

1) Inkl. nyttet halmavling

3) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Sauhold Alle bygder. Alle bruk

Tabell 13c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	1999	2000	2001	2002	2003	
Korn	695	951	3 631	-528	1 600	
Andre planteprodukter	9 612	4 299	6 115	7 669	7 469	
Planteprodukter i alt	10 308	5 250	9 746	7 142	9 069	
Sauer, livdyr	6 346	10 808	11 159	8 026	2 020	
Sau- og lammeslakt	2)	188 943	169 043	169 943	149 042	159 144
Ull	22 805	24 090	29 000	31 390	27 010	
Andre inntekter, husdyrholdet	3 556	1 193	1 956	1 480	4 478	
Husdyrprodukt i alt	221 650	205 134	212 058	189 938	192 652	
Areal og kulturlandskapstillegg, grovfôr	67 720	65 174	65 468	70 400	68 288	
Areal og kulturlandskapstillegg, korn	1 725	2 333	528	1 411	1 818	
Areal og kulturlandskapstillegg, annet						
Produksjonstillegg, husdyr	60 155	61 894	57 806	61 313	67 172	
Bunnfradrag				-6 000	-6 000	
Distriktstilskudd sau		20 320	22 497	24 222	23 407	
Grunntilskudd sau		19 204	20 614	19 177	17 301	
Refunderte avløserutgifter	37 752	51 398	45 245	58 154	39 071	
Andre tilskudd	16 477	29 197	23 126	34 373	33 929	
Tilskudd i alt	183 828	249 520	235 550	263 050	244 986	
Leieinntekter, traktor og redskap	8 655	10 187	8 750	9 919	9 970	
Andre inntekter			58	889	-535	
Produksjonsinntekter i alt	424 441	470 091	466 161	470 937	456 142	

Tabell 13d. Kostnader pr bruk

År	1999	2000	2001	2002	2003
Kraftfôr	32 725	33 401	37 413	35 275	39 677
Andre førkostnader inkl. beiteleie	6 813	6 266	5 347	5 914	4 380
Såvarer	4 272	2 463	3 477	3 489	2 586
Handelsgjødsele og kalk	18 619	17 424	16 611	19 723	17 098
Plantevernmidler	273	288	583	924	1 339
Konserveringsmidler	2 359	3 365	2 250	3 065	3 396
Andre forbruksartikler m.v.	15 195	17 013	18 700	19 878	20 827
Kjøp av sau	1 594	2 025	1 136	1 221	1 207
Kjøp av andre husdyr	1 077	308	464	465	455
Sum variable kostnader	82 926	82 552	85 981	89 954	90 964
Leid arbeid	46 834	50 069	45 556	54 821	48 307
Drivstoff	7 206	10 246	11 258	8 149	10 585
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 470	3 724	2 052	4 058	1 621
Vedl.h. driftsbygninger	15 759	10 687	8 456	14 494	9 880
Vedl.h. traktor og maskiner	26 122	23 590	26 001	30 149	32 951
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	557	349	431	610	474
Avskr. driftsbygninger	17 238	16 707	16 777	17 229	16 363
Avskr. traktor og maskiner	29 231	28 270	29 245	29 256	25 339
Maskinleie	5 738	5 730	6 004	8 217	10 418
Andre faste kostnader	44 357	50 318	51 784	51 900	52 193
Sum faste kostnader	194 511	199 690	197 563	218 883	208 129
Kostnader i alt	277 437	282 243	283 544	308 836	299 094
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	1,19	1,11	1,19	1,30	1,22
Netto mekaniseringskostnader pr daa	359	360	386	388	422

2) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Sauhold Alle bygder. Alle bruk

Tabell 13e. Resultatregning

År	1999	2000	2001	2002	2003
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	147 004	187 849	182 618	162 101	157 048
- Renter av jordbruksaktiva	45 266	46 024	45 391	44 153	31 022
Familiens arbeidsfortjeneste	101 738	141 824	137 226	117 948	126 027
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	81 876	112 517	106 685	92 366	100 153
Lønnsevne	152 132	193 908	185 152	172 768	174 333
Lønnsevne pr. time	57,44	70,99	67,27	62,67	65,73
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	124 190	150 974	143 667	136 279	136 037
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	108 735	138 465	132 439	117 234	120 010
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	147 004	187 849	182 618	162 101	157 048
Driftsoverskudd, skogbruk	38 852	15 464	32 244	6 975	63 878
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	10 434	19 954	13 707	33 719	73 981
Driftsoverskudd, andre næringer	30 006	41 943	29 267	41 601	20 917
Lønnsinntekt	60 669	58 690	96 228	97 984	114 178
Pensjoner og sykepenger	26 039	37 363	41 903	49 405	47 337
Gevinst/utbytte verdipapir	- 1 760	4 109	11 215	5 261	1 629
Årlige erstatninger og lignende	12 794	4 757	6 636	7 361	6 112
Familiens arbeid på nyanlegg		961			
Renteinntekter	12 782	13 781	16 102	17 758	7 994
- Renteutgifter	30 941	30 644	31 351	31 388	24 193
- Kårutgifter	1 499	1 560	1 529	1 643	1 800
Nettoinntekt	304 380	352 667	397 041	389 133	467 083
Privatforbruk ekskl. skatt	238 069	252 008	275 847	287 103	293 359
Betalte skatter	107 021	84 640	109 544	118 973	118 056

Tabell 13f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	1999	2000	2001	2002	2003
Kontanter og bankinnskudd	241 239	270 290	305 347	303 289	298 981
Andre krav	77 931	100 522	90 921	94 463	75 401
Omløpsmidler, jordbruk	69 584	70 557	78 202	73 062	70 766
Omløpsmidler, skogbruk	1 545	1 165	786	714	1 091
Omløpsmidler, tilleggsnæringer					682
Omløpsmidler, andre næringer	46 950	73 396	102 780	103 333	107 945
Omløpsmidler i alt	437 249	515 930	578 036	574 860	554 866
Anleggsmidler, jordbruk	594 878	579 962	566 990	543 883	537 837
Anleggsmidler, skogbruk	56 632	56 019	51 712	53 457	81 091
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	8	8	79	79	8 032
Anleggsmidler, andre næringer	17 736	8 662	7 200	6 489	2 556
Privat hovedbygninger	216 682	232 849	255 409	256 931	312 377
Privat, annet	62 092	61 454	72 667	96 638	119 157
Anleggsmidler i alt	948 028	938 953	954 056	957 477	1 061 050
Eiendeler i alt	1 385 277	1 454 883	1 532 091	1 532 798	1 615 916
Eiendeler i jordbruket	664 463	650 519	645 192	617 406	608 603
Kortsiktig gjeld	82 120	138 683	88 054	97 604	82 873
Langsiktig gjeld	364 617	355 666	362 680	343 063	368 957
Gjeld i alt	446 737	494 349	450 734	440 668	451 830
Endring i året, kroner	42 500	47 612	-34 360	-10 066	9 178
Egenkapital	938 540	960 534	1 081 358	1 092 130	1 164 086
Egenkapitalprosent	68	66	71	71	72
Endring i året (sparing)	-26 495	21 994	88 712	11 844	77 341
Arbeidskapital	355 129	377 247	489 982	477 256	471 993
Endring i året	-17 196	22 118	113 689	-12 726	93 871
1) Kalkulasjonsrente	7,0 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %	5,0 %

7 Forklaring på faguttrykk

Anleggsmidler er eiendeler som er bestemt til varig eie eller bruk, det vil si alle eiendeler unntatt omløpsmidler. Anleggsmidlene har en funksjonstid i foretaket på over ett år. Eksempler på anleggsmidler er jord- og skogbruksarealer, driftsbygninger, maskiner og produksjonsdyr.

Arbeid: Både ubetalt og betalt leid arbeid, og familiens arbeid, registreres i timer etter medgått arbeidstid. For personer under 18 år eller over 65 år regnes arbeidstimene om til fullverdige timer etter følgende reduksjonstabell:

Alder	Multiplikasjonsfaktor
12–14 år	0,6
15–16 år	0,8
17 år	0,9
66–70 år	0,9
over 70 år	0,7

Arbeidstid for kårfolk og familiens barn over 17 år som har arbeidet i jord- eller skogbruket, føres som leid hjelp i driftsregnskapet, selv om de ikke har fått utbetalt lønn. Familiens arbeid på nyanlegg blir ført særskilt, og vederlag for dette arbeidet blir balanseført.

All arbeidsinnsats i de ulike yrkesgreinene registreres, enten ved ukentlige noteringer eller i form av en mer summarisk årlig rapportering.

Arbeidskapital er omløpsmidler minus kortsiktig gjeld. Arbeidskapitalen er et uttrykk for familiens likvide situasjon.

Avlinger registreres som lagringsdyktig mengde. For korn vil det si kilo med 15 prosent vanninnhold. Andre vekster registreres som kilo innhøstede rotvekster og poteter, kilo innkjørt høy, m³ ferdig surfôrmasse, FEm oppfôret gras, grønnfôr og beite. Alle avlinger omregnes til FEm per daa.

Avskrivninger defineres som planmessig fordeling av eiendelenes verdiforringelse over eiendelenes forventede levetid. Verdiforringelsen skyldes slitasje, elde og teknisk utvikling.

I skatteregnskapet blir de fleste avskrivbare eiendeler avskrevet etter saldoprinsippet; det vil si med en viss prosent av eiendelens bokførte verdi. Dette prinsippet fører til at de årlige avskrivningene avtar etter hvert som eiendelene blir eldre. De avskrivbare eiendelene er delt i ulike avskrivningsgrupper. Bygninger og anlegg avskrives individuelt, mens inventar, redskaper og maskiner avskrives kollektivt.

I driftsregnskapet benyttes lineære avskrivninger, slik at den nominelle verdiforringelsen blir like stor hvert år i avskrivningsperioden. De avskrivbare anleggsmidlene avskrives individuelt, og avskrivningstiden fastsettes ut fra sannsynlig varighet eller brukstid. Brukt utstyr avskrives dermed over kortere tid enn nytt utstyr. Yrkesbil, traktor og skurtresker som brukes ut over antatt levetid (15 år), blir stående i balansen med restverdi kr 1 000 så lenge disse eiendelene er i funksjon. Redskaper som fortsatt er i vanlig bruk, avskrives til kr 100 i balansen.

Avvirkningsprosenten er årets totale avvirkningskvantum i skogen i prosent av balansekvantumet.

Balansen er en oppstilling for brukerfamiliens eiendeler, gjeld og egenkapital 31.12.

Balanseføring, grenser: Varige eiendeler balanseføres dersom kostprisen inklusive eventuell investeringsavgift er minimum kr 15 000. Dette er samme beløpsgrense som i skatteregnskapet. Maskiner og redskap som brukes lite, kan det være aktuelt å balanseføre selv om kostprisen er mindre enn kr 15 000.

I skatteregnskapet balanseføres bare en eventuell standardheving ved større reparasjons- og vedlikeholdsarbeid. I driftsregnskapet vil ofte en betydelig del av slikt arbeid bli balanseført og gjort til gjenstand for enten ordinære avskrivninger eller kostnadsfordeling over en kortere tidsperiode.

Balansekvantumet er det høgest mulige kvantum, målt i m³ uten bark, som kan avvirket hvert år i en skog, uten at avvirkningskvantumet i framtida blir mindre. Det forutsettes en bestemt investeringsinnsats i primærproduksjonen.

Bruk er en driftsenhet i landbruket. Den kan bestå av eid og/eller leid areal.

Brukeren er den som administrerer driftsenheten. Han eller hun vil som oftest være eier av hele eller deler av den faste eiendommen, og er vanligvis den som har flest arbeidstimer på bruket.

Brukerfamilien: Se *familien*.

Buskap: I skatteregnskapet er hele buskapen klassifisert som omløpsmidler og verdsatt etter standardiserte enhetspriser for variable oppdrettskostnader (tilvirkningsverdier). I driftsregnskapet verdsettes buskapen, som hovedprinsipp, til slakteverdi, med unntak for verpehøns, smågriser og hester. Okser, smågriser, slaktegriser og fjørfe til slakt blir klassifisert som omløpsmidler, mens resten av buskapen blir regnet som anleggsmidler (produksjonsdyr). Både i skatteregnskapet og i driftsregnskapet blir voksne dyr stående i balansen med den verdien de en gang er gitt.

Dekningsbidrag er produksjonsinntekter minus variable kostnader.

Driftsoverskuddet er produksjonsinntekter minus kostnader. Driftsoverskuddet er den godtgjørelsen familien får for innsatsen av eget arbeid og eventuelt ubetalt leid arbeid, og for egen og lånt kapital.

Egenkapitalen (EK) er den delen av totalkapitalen som tilhører brukerfamilien. Egenkapitalen beregnes ved å trekke samlet gjeld fra samlet verdi av eiendelene.

Eiendeler: Se stikkordene *anleggsmidler* og *omløpsmidler*.

Familien består av bruker og eventuell ektefelle, samboer eller partner og deres barn under 17 år.

Familiens arbeidsfortjeneste (beregnes bare for jordbruket) er driftsoverskuddet fratrukket kalkulert rente av eiendelene i jordbruket. Dette resultatmålet viser hva familien har igjen som godtgjørelse for egen arbeidsinnsats og for innsatsen til eventuelt ubetalt leid arbeidskraft. Som uttrykk for jordbrukseiendelens verdi brukes gjennomsnittet av inngående og utgående balanse.

Familiens arbeidsvederlag er et kalkulert vederlag for familiens arbeidsinnsats. Familiens registrerte arbeidstimer er utgangspunkt. En beregner hva det ville ha kostet å leie arbeidskraft i like mange timer, til tariff lønn, inkludert feriepengene og betaling for bevegelige helldager. Arbeidsgiveravgiften, som er regionalt differensiert, tas også med. Derfor vil arbeidsvederlaget per time variere mellom ulike områder.

Faste kostnader er kostnader som i en gitt periode ikke endrer seg nevneverdig med omfanget av produksjonen. Eksempler på faste kostnader er avskrivninger og vedlikehold av driftsbygninger.

Frasalg: Salgsinntekter fra aktiverte anleggsmidler blir behandlet forskjellig i skatteregnskapet og i driftsregnskapet. I skatteregnskapet blir gevinst eller tap ved salg av ikke avskrivbare anleggsmidler eller anleggsmidler med individuell avskrivning, periodisert over gevinst- og tapskontoen. Ved salg av anleggsmidler som avskrives som gruppe, er det ikke mulig å fastsette eventuell gevinst eller tap. Hele salgssummen blir derfor nedskrevet i vedkommende saldogruppe. I driftsregnskapet blir gevinst ved salg brukt til nedskrivning, og tap ved salg avskrives.

Ved frasalgs salg av jord eller skog skal den bokførte verdien av det solgte arealet nedskrives til null i driftsregnskapet. Dersom salgsinntekten er skattepliktig (salg til tomtepris), inntektsføres det resterende beløpet på tilleggsnæring. Hvis inntekten ikke er skattepliktig, føres den på verdiregulering.

Gjeldsprosenten er familiens gjeld i prosent av totalkapitalen og viser hvor stor del av eiendelene som er finansiert med fremmed kapital

Inngående balanse (IB) er balanse ved regnskapsårets begynnelse.

Jordbruksareal: Arealet av hver enkelt vekst registreres i dekar med en desimal. Areal med natureng og overflatedyrket beite reduseres for uproduktivt areal slik at en kommer fram til et produktivt nettoareal. Andel av fellesbeite regnes som del av bruket. Jordbruksarealet omfatter både eget og leid areal, og det er registrert hvor stort det leide arealet er.

Kortsiktig gjeld er gjeld som normalt forfaller til betaling innen ett år fra regnskapsavslutning, eller som er direkte knyttet til bedriftens kortsiktige omsetning av varer og tjenester.

Kostnader er verdien av varer og tjenester som er satt inn i produksjonen i regnskapsperioden.

Langsiktig gjeld er gjeld som normalt forfaller til betaling ett år eller mer etter regnskapsavslutning, og som ikke er knyttet til bedriftens kortsiktige omsetning av varer og tjenester.

Lønnsevne beregnes bare for jordbruket og forteller hvor mye jordbruket kan betale for samlet arbeidsinnsats når all kapital har fått sin godtgjøring. Den angis i kroner per bruk eller kroner per time.

Lønnsevneprosenten forteller hvordan den reelle godtgjørelsen for utført arbeid i jordbruket står i forhold til den godtgjørelsen som måtte ha blitt utbetalt dersom brukerfamilien skulle lønnes etter tariff.

Nettoinntekt er samlet driftsoverskudd fra all næringsvirksomhet, med tillegg av lønnsinntekter, pensjoner, kalkulert vederlag for familiens arbeidsinnsats på nyanlegg samt renteinntekter. Rente- og kårutgifter er trukket fra.

Nettoinvestering er nyanlegg minus avskrivninger, frasalg og investeringstilskudd.

Netto mekaniseringskostnader omfatter alle kostnader vedrørende maskininnsatsen (traktorer, skurtresker, yrkesbil og andre maskiner og redskaper), inklusive rente av bokført verdi, men fratrukket inntekter fra utleie av maskiner:

Avskrivninger og vedlikehold
+ Drivstoffkostnader
+ Leieutgifter til maskiner og redskaper
+ Rentekrav
= Brutto mekaniseringskostnader
- Leieinntekter av maskiner og redskaper
= Netto mekaniseringskostnader

Omløpsmidler er eiendeler som ikke er anskaffet for varig eie eller bruk. De har enten en funksjonstid i foretaket på under ett år, eller de er knyttet til den kortsiktige omsetningen av varer og tjenester. Eksempler på omløpsmidler er bankinnskudd, kontanter, andre krav, slaktedyr og varelager.

Produksjonsinntekter er verdien av varer og tjenester som er produsert i løpet av året. Produksjonsinntektene omfatter derfor både hva som er solgt eller tatt ut til forbruk i løpet av året, og endringene i lagerbeholdningene av disse produktene.

Produktivt skogbruksareal: Som produktivt skogbruksareal regnes all mark som har en produksjonsevne som minst tilsvarer produksjonskravet i lågeste klasse på en bonitetskala.

Rentekrav er kalkulert rente av gjennomsnittlig verdi av eiendeler i jordbruket.

Sparing er økning i egenkapitalen i løpet av året.

Ubetalt leid arbeid: I driftsregnskapet ble tidligere alt ubetalt arbeid i jordbruket som ble utført av personer utenom brukerfamilien verdsatt etter jordbrukstariff. Differansen mellom kalkulerte lønnskostnader og faktisk utbetalt lønn og arbeidsgiveravgift, ble betraktet som en gave til brukerfamilien og kalt gavearbeid. Fra og med 2002 blir det ikke lenger satt inn verdi på gratisarbeidet. Dette får effekt for noen lønnsomhetsmål, som driftsoverskudd, familiens arbeidsfortjeneste og nettoinntekt. Vederlaget til alt arbeid og egenkapital, og lønnsevnen, er ikke påvirket av denne endringen.

Utgående balanse (UB) er balansen ved utgangen av regnskapsåret.

Variable kostnader er kostnader som i en gitt periode forandrer seg proporsjonalt med omfanget av produksjonen, slik som f. eks. såfrø, gjødsel og innkjøpt fôr. Drivstoff regnes som en fast kostnad.

Vederlag til arbeid og egenkapital (beregnes bare for jordbruket) omfatter driftsoverskuddet pluss kostnadene til leid arbeid minus jordbrukets andel av utgifter til renter og kår. Jordbrukets andel av utgifter til renter og kår settes lik den prosentandelen som verdien av eiendelene *i jordbruket* utgjør av sumverdien av *alle* eiendeler.

Vederlag til familiens arbeid og egenkapital (beregnes bare for jordbruket) omfatter driftsoverskuddet minus jordbrukets andel av utgifter til renter og kår.

Årsverk: Et årsverk er i 2002 definert som 1 845 registrerte timer. For 2001 var et årsverk satt til 1 860 timer, og i tidsrommet 1990–2000 utgjorde et årsverk 1 875 timer.